בעזרת השם יתברך

מִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם אֶת שְׁלֹשֶׁת
הַלִּמּוּדִים הָאֵלּוּ, בּוֹנֶה לְעַצְמוֹ

בַּי"ת נִצְחִי

וְזֶה מַה שֶּׁהוֹלֵךְ לְפָנָיו לְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים וּלְנֵצַח נְצָחִים (אשר בנחל).

לִמּוּד יוֹמִי

בַּ'בְלִי י'רוּשַׁלְמִי ת'וֹסֶפְתָּא

בַּעֲרִיכָה מְפֹאֶרֶת מְנֻקֶּדֶת וּמְפֻסֶּקֶת

פרשת ראה תשפ"ו

ה־יכל הקוד־ש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

ה־יכל הקוד־ש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

ה־יכל הקוד־ש

באדא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

ה־יכל הקוד־ש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

ה־יכל הקוד־ש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

ה־יכל הקוד־ש

בלומינגראוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

ה־יכל הקוד־ש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

ה־יכל הקוד־ש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

ה־יכל הקוד־ש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

נד־פס ע"י

קרן הדפסה היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

חתוכה נמי לישדר — עם גידה. דליכא למיחש שמא ימכרנה לישראל, דהא לא זבני מיניה, דחיישינן לטרפה. **אלא במקום שמכריזין** — שישראל מוחר ליקח שם באותו מקום מן הגוי, כיון שלא הכריזו. דלמאי ניחוש להן? הטבחים ישראלים הם, ולטרפה ליכא למיחש — דהא לא הכריזו היום. **שלימה נמי לא לישדר ליה** — עד שיטול גידה. דאף על פי שמקומו ניכר, איכא למיחש דלמא חתיך לה גוי ומזבין, וסבור זה שנטל גידה. **חיתוכא דגוי** — בירך אינו עשוי כשל ישראל, שהוא פורעה כדרך שהגיד מונח. ועל דא סמיך רבי בשולח ירך לחבירו על יד גוי ולא עשה בה חותם, דכשרה היא אם היא חתוכה בדרך שישראל חותכה אחר חטיטת הגיד. אבל באבר אחר, שחיתוך גוי וחיתוך ישראל שוין בו — אסור, עד שיהא בו חותם. **ואיבעיא אימא במקום שאין מכריזין** — ודקשיא לך: חתוכה נמי לישדר, דהא לא זבין לה ישראל? גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל, ואותו הרואה שזה נתנה לו, לוקח הימנו, וכסבור: ניטל גידה. **ואיבעיא אימא** — טעמא דמתניתין דאמר: חתוכה לא לישדר עם גידה. **משום דגונב דעתו** — דגוי, כסבור שישראל זה אוהבו מאד, שתקנה וטרח בה ליטול גידה עד שנראית לעצמו, ואחר כך נתנה לו. והוא לא נטלו, ונמצא מחזיק לו טובה חנם. **פייסיה למבוריה** — תן שברו לבעל המעבורת. **מברא** — ספינה רחבה שעוברין בה את הנהר. **במר דשחוטה** — בחילוף שחוטה, בחזקת שחוטה. וחבירו בבכורות (ל,א): דהוא שבחא דמזבן תרבא דאטמא במר דבנתא. ולי נראה: דלשון תמורה הוא. דהאי דטרפה — לאו דוקא, דטרפה בשחוטה לא מיחלפא. אלא כלומר, טרפה שחוטה נתן לו במר דכשרה שחוטה. **ואשקייה חמרא מזיגא** — וזהגוי סבור שהיין זה. **וכי מכללא מאי** — מה לנו אי איתמר מכלל אי בפירוש. הא מדא כללא שפיר שמעינן, ואמאי אשמעינן גמרא דלאו בפירוש אתמר, ומזה יש לנו לגמגם בכלל זה? **למאן דאמר טרפה הואי** — איכא למימר: דלאו משום גזיבות דעת איקפיד, אלא משום דאשהייה גביה עד השתא. **אנפקא חייא משמע** — משום יקרא דדידיה איקפיד, שעבר על דברי. **לא יסרהב** — לא יפציר בו הואיל ודע שלא יעשה, משום דגונב דעתו, להחזיק לו טובה בחנם, כסבור: שמן הלב מסרהב לו כן. **ולא יפתח לו כו'** — כל חביותיהם מגופות היו, וכשבא אדם חשוב אצלו — פותח לו חבית, להשקותו יין חזק. ואם מכר חבית לחנוני שלמה, ועדיין היא אצלו — לא יפתחנה לאורח הבא לו. מפני שגונב לבו להחזיק לו טובה חנם, כסבור זה: הפסד גדול נפסד על ידי, שהרי תשאר חבית זו חסרה ותתקלקל יינה, וזה ימסרנה מיד לחנוני שימכרנה לו. **אלא אם כן הודיעו** — "מכרתיה לחנוני, ואיני נפסד". **לא יביא לו פך** דיקן **ויאמר לו סוך שמן** — מפני שידוע בו שאינו סך, וגונב דעתו, כסבור: שיש בו שמן. **ואם בשביל כבודו** — של אורח, להודיע לבריות שחביב הוא עליו — מותר. המתקשקש — חסר, לפי שזה סבור שהוא מלא. **שמתעהו** — גונב דעתו. **ואם יש שם חבר עיר** — חבורות עיר. שיש שם רבים, וזה מתבוין להחשיב את האבל בעיניהן, שיאמרו: כמה חשוב זה, שזה מכבדו כל כך! **מותר** — דגדול כבוד הבריות. **סנדל** — של עור בהמה שמתה (חיה) מאליה, אין עורה חזק כשל בריאה שחוטה. **חיה שחוטה** — בריאה שחוטה. **הסכנה** — שמא מחמת נשיכת נחש מתה, והארס נבלע בעור. **ושמן צף על פיה** — כסבור: שהבל שמן, ומזמן עליו אורחים, ובטוח שיש לו שמן הרבה לצרכם. **וחנק את עצמו** — שלא היה לו מה להאכילם, ובוש מהם. **שעווק** — סוגר, כמו "ויעזקהו" (ישעיהו ה). **שלימה אין צריך ליטול** — מפני שניכר שלא ניטל, והאוכלה נוטלו. **ובגוי בין שלימה כו'** — לקמיה אפרש לה. **אין מוכרין טרפה לגוי** — בסתם, אלא אם כן הודיעו שהיא טרפה, דתו ליכא גניבת דעת. ובמקום שאין מכריזין, דליכא למיחש לשמא ימכרנה לישראל. או במקום שמכריזין, וביום שהכריזו. הכי מתוקמא לקמן.

חתוכה דגוי מידע ידיע — פירש בקונטרס: דחיתוך דגוי בירך אינו עשוי כשל ישראל, שהוא פורעה כדרך שהגיד מונח. ועל דא סמיך רבי בשולח ירך על יד גוי וחבירו, ולא עשה בו חותם דכשרה היא, אם חתוכה כדרך שישראל חותכה אחר חטיטת גיד. עד כאן לשונו. ותימה: דאם כן, לוקמיה אף בשאין מכריזין, וחתוכה לא לישדר ליה — דלמא אתי ליזדבוני לישראל. דביון דחיתוך דישראל מידע ידיע, לא יחוש ישראל דבא לקנותה שמא טרפה היא. דאם כן, למה פתחה וחתכה כדרך שעושין כדי ליטול הגיד? וכי תימא: דחייש ישראל שמא אחר כך נודע לו שהיא טרפה — דאם כן, מטעם זה נאסור בשולח ירך לחבירו על ידי גוי, שמא נדמנה לגוי ירך אחרת שלא נודע לישראל שהיתה טרפה עד אחר שניטל גידה והחליפה בזאת? ויש לומר: דבולי האי לא חיישינן, דלא שכיח שיזדמן כך ליד גוי. אבל היכא דישראל שלח לגוי, חייש ישראל במקום שאין מכריזין, אף על פי שניטל גידה — דלמא דלכך שלחה לגוי, לפי שנודע לו אחר ניקור דטרפה היא. **טרפה** הואי ויהבה ניהליה במר דשחוטה — ואם תאמר: לעולם אימא לך דמותר לגנוב דעתו של גוי, ואיקפד — משום דאמר לו לגוי שחוטה היא, ואיכא למיגזר שמא יתננה לו בפני ישראל ויקבה ממנו? ויש לומר: דמכל מקום איכא למידק מיניה דאסור לגנוב דעתו. דאי שרי — ליכא למיחש שמא יקנה ממנו ישראל, דיחוש דלגנוב דעתו של גוי אומר כן.

אמר

חֲתוּכָה נַמִּי לִישְׁדָּר לֵיהּ, דְּהָא לָא אָתוּ לְמִזְּבַן מִינֵּיהּ! אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁמַּכְרִיזִין - שְׁלִימָה נַמִּי לָא לִישְׁדָּר לֵיהּ, דַּחֲתִיךְ לֵיהּ וּמְזַבֵּן לֵיהּ! אִי בָּעֵית אֵימָא בְּמָקוֹם שֶׁמַּכְרִיזִין, וְאִי בָּעֵית אֵימָא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מַכְרִיזִין. אִיבָּעֵית אֵימָא בְּמָקוֹם שֶׁמַּכְרִיזִין: חִיתּוּכָא דְּגוֹי מֵידַע יְדִיעַ. וְאִיבָּעֵית אֵימָא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מַכְרִיזִין: גְּזֵירָה שֶׁמָּא יִתְּנֶנָּה לוֹ בְּפְנֵי יִשְׂרָאֵל אַחֵר. וְאִי בָּעֵית אֵימָא: מִשּׁוּם דְּקָא גָּנֵיב לֵיהּ לְדַעְתֵּיהּ. דַּאֲמַר שְׁמוּאֵל: אָסוּר לִגְנוֹב דַּעַת הַבְּרִיּוֹת, וַאֲפִילּוּ דַּעְתּוֹ שֶׁל גּוֹי. וְהָא דְּשִׁמּוּאֵל, לָאו בְּפִירוּשׁ אִיתְּמַר אֶלָּא מִכְּלָלָא אִיתְּמַר. דְּשִׁמּוּאֵל הָוֶה קָא עָבֵר בְּמִבְּרָא. אֲמַר לֵיהּ לְשִׁמְעָיָה: פַּיְּיסֵיהּ לְמִבּוֹרֵיהּ, פַּיְּיסֵיהּ, וְאִיקְפַּד. מַאי טַעְמָא אִיקְפַּד? אֲמַר אַבָּיֵי: תַּרְגְּגוֹלֶת טְרֵפָה הֲוַאי, וְיָהְבָהּ נִיהֲלֵיהּ בְּמַר דִּשְׁחוּטָה. רָבָא אָמַר: אַנְפְּקָא אֲמַר לֵיהּ לְאַשְׁקוּיֵי, וְאַשְׁקֵייהּ חַמְרָא מְזִיגָא. וְכִי מִכְּלָלָא מַאי? לְמַאן דַּאֲמַר טְרֵפָה הֲוַאי - אֲמַר לֵיהּ: אַמַּאי תִּשְׁהֶא אִיסּוּרָא? לְמַאן דַּאֲמַר אַנְפְּקָא אֲמַר לֵיהּ לְאַשְׁקוּיֵי - אַנְפְּקָא, חַיָּיא מַשְׁמַע. תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַל יַסְרְהֵב אָדָם לַחֲבִירוֹ לִסְעוֹד אֶצְלוֹ, וְיוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁאֵינוֹ סוֹעֵד. וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ בְּתִקְרוֹבֶת, וְיוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל. וְלֹא יִפְתַּח לוֹ חֲבִיּוֹת הַמְכוּרוֹת לַחֲנֻנִּי, אֶלָּא אִם כֵּן הוֹדִיעוֹ. וְלֹא יֹאמַר לוֹ "סוּךְ שֶׁמֶן" מִפְּנֵי רֵיקָן, וְאִם בִּשְׁבִיל כְּבוֹדוֹ - מוּתָּר. אֵינִי, וְהָא עוּלָּא אִיקְלַע לְבֵי רַב יְהוּדָה, פָּתַח לוֹ חֲבִיּוֹת הַמְכוּרוֹת לַחֲנֻנִּי! - אוֹדוּעֵי אוֹדְעֵיהּ. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: שָׁאנֵי עוּלָּא דְּחָבִיב לֵיהּ לְרַב יְהוּדָה, דְּבָלְאוּ הָכִי נַמִּי פָּתוּחֵי מִפְּתָח לֵיהּ. תָּנוּ רַבָּנַן: לֹא יֵלֵךְ אָדָם לְבֵית הָאֲבֵל, וּבְרֵדוּ לָגֶן הַמִּתְקַשְׁקֵשׁ. וְלֹא יְמַלְּאֶנּוּ מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁמִּתְעַהוּ. וְאִם יֵשׁ שָׁם חֶבֶר עִיר - מוּתָּר. תָּנוּ רַבָּנַן: לֹא יִמְכּוֹר אָדָם לַחֲבִירוֹ סַנְדָּל שֶׁל מֵתָה בִּכְלָל שֶׁל חַיָּה שְׁחוּטָה, מִפְּנֵי שְׁנֵי דְּבָרִים: אֶחָד - מִפְּנֵי שֶׁמִּתְעַהוּ, וְאֶחָד - מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה. וְלֹא יַשְׁגִּיר אָדָם לַחֲבִירוֹ חֲבִית שֶׁל יַיִן, וְשֶׁמֶן צָף עַל פִּיהָ. מִמַּעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁשִּׁיגֵּר לַחֲבֵרוֹ חֲבִית שֶׁל יַיִן, וְשֶׁמֶן צָף עַל פִּיהָ. וְהָלַךְ וְזִימֵן עָלָיו אוֹרְחִין, וְנִכְנַס: מְצָאָהּ שֶׁהִיא שֶׁל יַיִן - וְחָנַק אֶת עַצְמוֹ. וְאֵין הָאוֹרְחִין רַשָּׁאִין לִיתֵּן מִמֶּה שֶׁלְּפָנֵיהֶם לְבֵנוֹ וּלְבַתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, אֶלָּא אִם כֵּן נָטְלוּ רְשׁוּת מִבַּעַל הַבַּיִת. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁזִּמֵּן שְׁלֹשָׁה אוֹרְחִין בְּשֵׁנִי בְּצוֹרֶת, וְלֹא הָיָה לוֹ לְהַנִּיחַ לְפָנֵיהֶם אֶלָּא כְּשֵׁלֹשׁ בֵּיצִים. בָּא בְּנוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, נָטַל אֶחָד מֵהֶן חֶלְקוֹ - וּנְתָנוֹ לוֹ, וְכֵן שֵׁנִי, וְכֵן שְׁלִישִׁי. בָּא אָבִיו שֶׁל תִּינוֹק מְצָאוֹ שֶׁעָעוּק אֶחָד בְּפִיו וּשְׁתַּיִם בְּיָדוֹ, חָבְטוֹ בְּקַרְקָע וּמֵת. כֵּיוָן שֶׁרָאָתָה אִמּוֹ - עָלְתָה לְגַג וְנָפְלָה וּמֵתָה, אַף הוּא עָלָה לַגַּג וְנָפַל וּמֵת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: עַל דָּבָר זֶה נֶחֱרַגוּ שָׁלֹשׁ נְפָשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל! מַאי קָמְשַׁמְעַ לָן - דִּכּוּלָּהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב הִיא. תָּנוּ רַבָּנַן: הַשּׁוֹלֵחַ יָדוֹ לַחֲבֵרוֹ: שְׁלִימָה - אֵינוֹ צָרִיךְ שֶׁיִּטּוֹל הֵימֶנָּה גִּיד הַנָּשֶׁה. חֲתוּכָה - צָרִיךְ לִיטּוֹל הֵימֶנָּה גִּיד הַנָּשֶׁה. וּבְגוֹי, בֵּין חֲתוּכָה וּבֵין שְׁלִימָה - אֵין צָרִיךְ לִיטּוֹל הֵימֶנָּה גִּיד הַנָּשֶׁה. וּמִפְּנֵי שְׁנֵי דְּבָרִים אָמְרוּ, אֵין מוֹכְרִין נְבֵילוֹת וּטְרֵפוֹת לְגוֹי. אֶחָד - מִפְּנֵי שֶׁמִּתְעַהוּ, וְאֶחָד - שֶׁמָּא יַחֲזוֹר וְיִמְכְּרֶנָּה לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר. וְלֹא יֹאמַר אָדָם לְגוֹי: "קַח לִי בְּדִינָר זֶה בָּשָׂר", מִפְּנֵי שְׁנֵי דְּבָרִים,

אחר

אמר אביי אין רישא וסיפא במקום שאין מכריזין – תימה: לאביי ורבא ורב אשי ברישא, היכי משדר ליה חתוכה? הא לעיל אמרינן: חתוכה — אסור, גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל. אי נמי: משום דגניב ליה דעתיה! ויש לומר: דלית לה להך שינויי, אלא שינויא קמא דאוקי במקום שמכריזין, וחיתוך דגוי מידע ידיע. ובחמם פירש בקונטרס אמילתיה דרב אשי דפליג תנא דמתניתין אתנא דבריתא, דיכול לומר רב אשי בשינויא קמא דלעיל, בדפרישת. והא דקתני מציעתא דאין מוכרין נבלות וטרפות לגוי מפני שמטעהו — דוקא במכירה הוא דאסור, לפי שהגוי נתן מעות בתורת שחוטה. אבל בשולח דורון — לא חיישינן. וסיפא דחייש שמא ימכרו לו נבלות וטרפות — לא שימכרו בתורת שחוטה, אלא שמא ימכרו לו ויודיעהו שהיא טרפה, והגוי לא יגיד לו. ולהא חיישי אמוראי דהכא. והא דקתני: ואחד, שמא יחזור וימכרנה לישראל — לאביי ורבא איירי במקום שמכריזין, ולא הכריזו. אבל במקום שאין מכריזין — לא חיישינן דלמא הדר זבין לה ישראל מיניה. אפילו במכירת טבח באיטליז דאיכא ישראל טובא. ורב אשי חייש — כיון דטובא ישראל קיימי התם, דילמא חד מיניהו הדר זבין לה מיניה, כדפירש בקונטרס. ומיהו לההוא שינויא דמשני לעיל: גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל, קשה רישא דהך בריתא, ודוחק לומר דפליגו ומפרש רבינו תם: דלעיל במתניתין איירי באומר הישראל לגוי שהיא מנוקרת. והתם הוא דאסור, משום דגנוב דעתו. אבל שלימה — הא חזי ליה גוי שלא ניטל הגיד. אף על פי שישראל אמר לו שניטל, יודע גוי שהוא משקר. ולכך חיישינן נמי בחתוכה שמא יתננה לו בפני ישראל ויקנה ישראל מן הגוי, אף במקום שאין מכריזין, ואיבלבנה בגידה. ולא חייש דלמא טרפה היא — מאחר שאומר ישראל בשעה שנותנה לגוי שֶׁתִּקָּנֶהָ וטרח בה ליטול הגיד, עד שראוי לעצמו. דאפילו יהא מותר לגנוב דעת הגוי, מכל מקום לא מסיק אדעתיה שלהטעותו אומר לו כן. והא דדייק מדאיקפד שמואל דאסור לגנוב דעתו — יודע היה שמואל שבצנעא נתן לו, ולא היה לו לחוש שמא ראה ישראל אחר, אלא משום גניבת דעתו. ובריתא דקתני: ובגוי, בין חתוכה ובין שלימה, אין צריך ליטול הימנה גיד הנשה — התם כשנתן לו סתם, ולא אמר לו שהיא מנוקרת, דאיהו דאטעי אנפשיה. וגם ליבא למיחש דלמא חזי ליה ישראל וזבין ליה מן הגוי — דבמקום שאין מכריזין איירי. וחייש שמא אחר שניטל הגיד נודע לו שהיא טרפה, ולכך נותנה לגוי. אבל היכא דאמר לגוי שהיא מנוקרת — לא חייש דלמא טרפה היא. דאי טרפה היא, מאי נפקא מיניה דניקור, הרי אינה ראויה לעצמו. ומציעתא דאין מוכרין נבלות וטרפות לגוי — היינו, כשאומר לו דכשרה היא, ולכך אסור משום דמטעהו, וגם משום שמא יקנה ישראל ממנו, במקום שמכריזין ולא הכריזו. אבל במקום שאין מכריזין לא חיישינן. דאפילו ראהו שאמר לו הישראל כך, קא חשיב ישראל הרואה דלהשביח מקחו אומר לו כן, דכשרה דמיה יקרים, דראויה לימכר לישראל. אבל כשאומר דניטל גיד הימנה — לא שייך טעם זה, דלא עדיפא בהכי. ורב אשי סבר דאפילו במקום שאין מכריזין — חיישינן. דישראל השומע, לא אסיק אדעתיה דלהשביח מקחו אומר כן. ואם תאמר: ולפלגא דליתני בדידה בגיד ובמקום שאין מכריזין. דבהכי איירי רישא לאביי דכשאומר לו שהיא מנוקרת אין לשלוח עד שיטול הימנה גיד הנשה, מפני שני דברים: אחד מפני שמטעהו, ואחר שמא יחזור וימכרנה לישראל? ויש לומר: דנקט "בבלה וטרפה" לרבותא, דקא סלקא דעתך דלא אסור מפני שמטעהו כשמוכר לו בחוקת שחוטה, לפי שידוע דלהשביח מקחו אומר כן.

אינהו דקא מטעו אנפשייהו כי הא — פירש בקונטרס: והא דקתני לעיל "מפני שמטעהו" — במוכר לו בחזקת שחוטה, וכן הפותח חביות המכורות לחנוני כשאומר לו "בשבילך אני פותחן", דודאי גונב דעתו. ואין נראה, דהא "אלא אם כן הודיעו" קתני — דמשמע: אפילו בסתם אסור, ולא שרי אלא בבהאי גוונא. ועוד: דמאי פריך מרב יהודה דפתח ליה לעולא, דהא ודאי שלא היה מטעהו רב יהודה לומר לו "בשבילך אני פותחן"! לכך נראה דהתם בסתם, ואסור — משום דאין לאורתה לאסוקי אדעתיה דמכורות לחנוני. אבל הכא איבעי [להו] לאסוקי אדעתייהו דטרפה היא. ומר זוטרא איבעי ליה לאסוקי אדעתיה שלא לקראתו היו באים, אלא לצורך עצמו.

והא קא מטעינן ליה — ואם תאמר: והא אין זה טעות, כיון דבלאו הכי היו באים לבבודו, כדקאמר ליה "טפי הוה טרחנא". דבהאי גונא אמרינן לעיל: שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה! ויש לומר: דלא דמי כלל. דלעיל, נהי דליכא פסידא כל כך במה שפותחן, כיון שהיו מכורות לחנוני, מכל מקום בעבורו פתחן. וכיון דאפילו לא היו מכורות היה פותחן בעבורו, לא הוצרך להודיעו כלל. אבל הכא לא באו כלל בעבורו.

אחד מפני האנסים — שגוי אנס הוא, ומעבב הדיגר בידו וגונזל את הטבח. כיון דלא אכרוז — היום, והכל יודעים שאין היום טרפה באיטליז. אתי למיזבן מיניה — היום, ואיבל, ומה בכך? רבא אמר בולה במקום שמכריזין — רישא דקתני: ובגוי אפילו חתוכה אין צריך ליטול — בשהכריזו היום שאותו היום לא יקח ישראל בשר מגוי. וסיפא נמי דאסור לשלוח דינר ביד גוי — כשהכריזו היום. דהואיל ויש טרפה, ומכרנה לו. מציעתא בשלא הכריזו — שאירע להם אונס ולא הכריזו על טרפה שנפלה לידם. לפיכך, אסור למורבה לגוי, שמא ימכרנה לישראל. דדהואיל ומקום שמכריזין הוא, והיום לא הכריזו — אתי למזבן מיניה. בולה במקום שאין מכריזין — ולא זבין ישראל מגוי בשר. דהילכך, רישא אין צריך ליטול גידה, וסיפא נמי אסור לשלוח גוי וליקח בשר. דכיון דאין מכריזין, יש לחוש שמא יש טרפה באיטליז, ואין אנו יודעין. ומציעתא — דקתני: אסור למכור לגוי, אם לא הודיעו. גזירה שמא ימכרנה לו — הטבח בפני ישראל. וזה הרואה לא שמע מן הטבח שהיא טרפה, סבור: שהיא כשרה. ומיהו ברישא, גבי שולח ירך לגוי, לא גזר שמא יתננה לו בפני ישראל ויקחנה מידו ויאכלנה בגידה — דבשלמא גבי מכירת טבח באיטליז, קמזבין ליה לגוי — התם ישראל טובא קיימי וחזו, וחיישינן דלמא חד מיניהו הדר וזבין לה מיניה. אבל שולח לגוי — בביתו הוא, ומי ראה?! ואם תמצי לומר: יראנוה אדם — לא גזרינן כולי האי שמא יקחנה זה, דכולי עלמא לא זבני בישרא. ותנא דמתניתין פליג אתנא דבריתא, וגזר בה, כדאוקימנא לעיל: גזירה שמא יתננה לו כו'. נפל בישרא לבני חילא — "בא לידינו בשר לגוים". לא זבני — דגנאי הוא להם, מאחר שאין אנו רוצים לאוכלה. אינהו הוא דקא מטעו אנפשייהו — דלא משיילי אי טרפה אי כשרה. והאי דקתני לעיל "מפני שמטעהו" — במוכר לו בחזקת שחוטה. וכן הפותח חביות המכורות לחנוני, דאומר לו "בשבילך אני פותחם" — דודאי גונב דעתו. הוו אתו לסיכרא פגעו אהדדי — וכסבור מר זוטרא שלקראתו יצאו. כולי האי — יצאתם יותר מדאי! לא הוה ידעינן — ולעשות עסקינן ולילך למקום אחר יצאנו. דאחלישתיה לדעתיה — שהיה סבור תחלה שבבדנוהו? והא קמטעינן ליה — אם לא הייתי מגלהו, היה מחזיק לנו טובה חנם. איהו הוא דמטעי אנפשיה — אחרי שאנו לא אמרנו לו "לקראתך יצאנו".

אי הווה פייסת מינאי — אם היית שלם עמי. שונאים היו זה לזה. **דעבדי אתמול** — ששחטתי אתמול. **שעשה שלא כהוגן** — שמכר טרפה לגוי למוכרה במקולין, והטעה את חבירו ולקח מן הגוי. **אנו נאסור** — בתמיה, מליקח בשר היום מן הגוי במקולין, הואיל ורוב טבחי ישראל? מקולין — מיישל"ח. מקולין וטבחי ישראל — בלומר, מקולין העומדין בעיר, וטבחי ישראל מתעסקין בהם. **בשר הנמצא ביד גוי** — שם, שלוקחו מן הטבחים להשתבר בו, דהוא ודאי לא שחוטה. **מותר** — דבתר רוב טבחים אזלינן. ולטרפה ליכא למיחש, דאם איתא דאיכא טרפה — לא הוה מזבין ליה כדי למוכרה במקולין. **דאיכוון לצעוריה לחבריה** — ושקר דבר. **אנו נאסור** — היום את המקולין שבעיר, וליקח בשר מן הגוי?! אף היום מותרים, הואיל ולא הכריזו. **ומקשינן טעמא דלצעוריה** — הא אמת דבריו — נאסרין, והתניא כו'. וכיון דבחזקת היתר הן, משום חד גוי מי מתסרי כולהו? **דאיתחזק איסורא** — דטרפה. וזה לא נזהר בה, שהרי מכרה לגוי, ויש לחוש שמכר הזימנה לגוים הרבה. **שנתעלם מן העין** — שהיה שעה אחת שלא ראהו ואפילו היה מונח על שלחנו. **אסור** — שמא נתחלף בנבלה. **נמצא ביד גוי שאני** — שהיתה בחזקת המשתמר, והוא לא שחטה, וטרפה לא מכרו לו למוכרה כאן. אבל בשר המונח — שמא עוררים חלפוהו. **ספקו אסור** — דנפקא לן מקראי בפרק בתרא דיומא (פד,ב) ובפרק קמא דכתובות (טו,א): כל קבוע — כמחצה על מחצה דמי, וזה מן הקבוע לקח. אבל נמצא, דנייד — הלַך אחר הרוב, דדשהא לאו קבוע הוא. **מצא כה כשר** — משנה היא בטהרות: עיר שישראל וגוים דרין בה. הלך **אחר רוב טבחים** — אם רובן ישראל — כשר. **ואם מכושל** — אף על פי שהטבחים רובן ישראל — אחר רוב אוכלי בשר שבעיר אזלינן, דמבושל לאו מטבחים נפל. ואפילו רוב טבחים ישראל — אסור, דשמא גוי בשלו. **אי גוי נקיט ליה** — אסור, דבסתמא הוא בשלו. אלא ודאי בנמצא מוטל לארץ קאמר, דקאמר: ברוב טבחי ישראל — מותר. **בעומד ורואהו** — משעה שנפל מיד האדם לשם, ובעודו ביד הבעלים לא נאסר, ואפילו היה גוי, דהא נמצא ביד גוי — מותר. **נמצא בגבולין** — משנה היא במסכת שקלים: בשר הנמצא בעזרה, אברים — עולות, שכן דרך לנתחה לנתחים. נמצא בגבולין, אברים — נבלות. שכן דרך לחתכה לאברים ולהשליכה לאשפה. **חתיכות מותרות** — וברוב טבחי ישראל קאמר. וכיון דנחתכות לחתיכות, ודאי לאכילה קיימי. **מותרות משום נבלה** — דלא מטמאי. ואי אכיל לה — לא לקי, דספק הוא. ומיהו באכילה אסורה. ואילו אברים ניבנו — מחזקינן להו בודאי נבלה, ולקי. **והא דרב** — דנתעלם מן העין. **אמבראי דאישתטית** — על מקום מעבר של אותו נהר.

מחוור

אנן נאסור את כל המקולין — "מקולין" הם אותם גוים שלוקחין בשר מן הטבח להשתבר בו. וקאמר דאין לנו לאסור מליקח בשר היום משאר מקולין, ולחדוש שכמו שמכרה לזה טרפה למוכרה במקולין, אף על שלא הכריזו, כן מכר לאחרים המוכרים במקולין. אי כמו שמכר זה הטבח טרפה, כמו כן עשו שאר טבחים — זה אין לחדוש, ושרו שאר מקולין, דהואיל ורוב טבחי ישראל לבד מההוא גוי דזבנה מיניה. **רבי** לטעמיה דאמר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד גוי מותר — ולא חיישינן שמא יביא גוי מגבלה שבביתו למכור במקולין, או אם מכר אחד מן הטבחים טרפה לגוי הבא לקנות ממנו לאכילה ולא כדי למכור במקולין — אין לאסור בשביל כך מקולין דגוים, דבתר רוב בשר אזלינן שקונים מטבחים ישראל כדי למכור במקולין שהיא בשירה. **טעמא** דאיכון לצעוריה הא לאו הכי אסור והתניא כו' — פירוש: דשרינן בשר הנמצא ביד גוי, דאזלינן בתר רובא, ולא חיישינן שמא הביא נבלה מביתו למכור במקולין. הכא נמי ניזיל בתר רובא, ולא ניחוש לשאר מקולין? ומשני: "שאני התם דאיתחזק איסורא" — פירוש: דוחזק שיש איסור במקולין. **אמר** רב בשר שנתעלם מן העין אסור — ואפילו בעיר שיש בה רוב טבחי ישראל, דחיישינן שמא עוברין אייתו נבלה מרובא דעלמא וחלפוה. וחזורא בעלמא הוא משום עובדא דהוה, בדלקמן.

ספקו אסור — דכל קבוע במחצה על מחצה דמי. והא דקימנא לן: מדאורייתא חד בתרי בטיל — היינו, דיכא שמעורב ואינו ניכר האיסור. אבל הכא ידוע האיסור בדוכתיה. וחנות המוכרת בשר נבלה, ובדבר חשוב — אפילו מעורב לא בטיל. ואמר "כל קבוע" כו', כדאמר בפרק "התערובת" (זבחים עג,א) גבי תערובת בעלי חיים, דחשיבי ולא בטלי. דפריך: ונמשוך ונקריב חד מיניהו, ונימא "כל דפריש, מרובא פריש"! ומשני: "נמשוך", בתמיה, "הוה ליה קבוע, וכל קבוע" כו'. ועיקר הטעם אינו משום קבוע, אלא משום דבעלי חיים לא בטלי, כמו דבר שדרכו לימנות. **ובנמצא** הלך אחר הרוב — ואם תאמר: דבמקום שמכריזין והכריזו, משום טרפה אחת אסרינן כל המקולין של גוים, ולא אזלינן בתר דישראל, דהוי רובא, וכשר. וכן במקום שאין מכריזין — אלא אזלינן בתר רוב כשרים! ומיהו איכא למימר: דהתם משום המקולין הוו להו קבוע. אבל קשה: דבשר הנמצא ביד גוי שלא במקולין אסור ביום שהכריזו, ולא אמרינן הלך אחר הרוב, אף על גב דשרינן הכא נמצא ביד גוי. דמסתברא דהא דאמר רבי לעיל: מקולין וטבחי ישראל, בשר הנמצא ביד גוי, מותר — היינו, במקום שמכריזין, ולא הכריזו. אבל הכריזו — אסור, אף על גב דקתני "נמצא", דמשמע שלא במקולין. ועוד: דאסרינן במקום שאין מכריזין לקנות מן הגוי במקולין, אף על פי שרוב טבחי ישראל, דחיישינן דלמא אתרמי לטבחי ישראל טרפה, ולא אזלינן בתר רוב בהמות דבשרות. אף על גב דלקמן שרי בבדי וכולייתא דשדו עורבי במעלי יומא דכפורי, משום דהיתרא שכיח טפי, ולא חיישינן דלמא של טרפות הן, כדפירש בקונטרס התם לקמן: משום דרוב בהמות אינן טרפות. ונראה: דתקנתא בעלמא הוא שעשו חכמים במקום שאין מכריזין שלא לקנות מן הגוים לבתחלה, אף על פי שרוב טבחי ישראל. וכן במקום שמכריזין, והכריזו שלא לקנות משום גוי, כי הדהא דאמר (נדה סא,ב): בגד שאבד בו כלאים — לא ימכרנו לגוי, דלמא אתי לזבוני לישראל, אף על גב דמן הדין לא הוה לן למיחש, דאזלינן בתר רובא. **הכא** נמי כשנמצא ביד גוי — ואם תאמר: דאמר בפרק קמא דפסחים (ט,ב): תשעה צבורים של מצה, ואחד של חמץ. ואתא עכבר ושקל כו' — היינו תשעה חנויות דספקו אסור. פירש ואתא עכבר ושקל — היינו סיפא. והשתא, כי שקל נמי עכבר מן הצבורים — לישתרי, כי הכא דשרינן נמצא ביד גוי. דמה לי נמצא בפי עכבר, ומה לי נמצא ביד גוי, דאזלינן בתר דרובו! ויש לומר: דהתם אייתי שראנו שלקח מן הצבורים, שנולד הספק במקום הקביעות. ובפרק "התערובת" (זבחים עג,ב) דפריך: ונכבשיהנו ונייריה, ונימא: כל דפריש מרובא פריש. ומאי קושיא? הלא כיון דחזינן בשעה שפירש, דמתיילדי ספקא במקום קביעות, הוי במחצה על מחצה! יש לומר: דהתם פריך סניעשה בענין זה שלא נראה בשעה שיפרוש. ואם תאמר: דהתם משני "גזירה שמא יקח מן הקבורא", אמאי לא אסרינן הכא נמי גבי נמצא ביד גוי משום גזירה "שמא יקח מן הקבורא"? וכי תימא: דהתם נמי אם פירשו מעצמם — שרו, אלא דלכתחלה הוא דאיכון לעשות כן, גזירה שמא יקח מן הקבורא. דאם כן, אמאי ירעו עד שיסתאבו, כיון דפירשו מעצמם — מותרים! ותו: הא דאמרינן התם: כוס של גוי שנפל לאוצר מלא כוסות — כולן אסורים. פירש אחד מהם לרבוא, ומרבוא לרבוא — מותרין. למה לי נתערב ברבוא, כיון דפירש הוא מותר, דמרובו פריש! אלא משמע דאסור, גזירה שמא יקח מן הקבורא. ואין סברא לחלק בין קדשים ועבודה זרה לשאר איסורים! ויש לומר: דהכא לא שייך כלל למיגזר שמא יקח מן הקבורא, כיון שהאיסור ידוע במקומו, ואין חנות המוכרת נבלה מערבת, אלא ידועה במקומה. אבל כשהאיסור מערב, אי שרי ליה — כי פריש, אתי ליקח מן הקבורא. ודוקא התם שהאיסור מערב בהיתר. ורבינו תם היה מתיר כשנבנס זאב בעדר, ודרס שנים או שלשה טלאים, כל חד וחד, מטעם "כל דפריש, מרובא קפריש". ואין נראה, אלא דוקא כשהאיסור ידוע, כדפירשתי.

אי הָוָה פַּיְיסַת מִינַּאי, מִי לָא סָפֵיי לָךְ מִשּׁוּר שֶׁל פְּטָם, דַּעֲבַדִי אֶתְמוֹל? אֲמַר לֵיהּ: אֶכְלִי מִשַּׁפְּרֵי שׁוּפְרֵי. אֲמַר לֵיהּ: מְנָלָךְ? אֲמַר לֵיהּ: דְּזִבְנִי פְּלוֹנִי גּוֹי, וּסְפָא לִי. אֲמַר לֵיהּ: תְּרֵי עָבְדִי, וְהַהוּא טְרֵפָה הָוָה. אֲמַר רַבִּי: כִּשְׁבִיל שׁוֹטֶה זֶה שֶׁעָשָׂה שֶׁלֹּא כַּהוֹגֶן, אָנוּ נֶאֱסוֹר כָּל הַמְּקוֹלִין? רַבִּי לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר: מְקוֹלִין וְטַבְּחֵי יִשְׂרָאֵל, בָּשָׂר הַנִּמְצָא בְּיַד גּוֹי - מוּתָּר. אִיפְּא דְּאָמְרִי, אָמַר רַבִּי: מִפְּנֵי שׁוֹטֶה זֶה דְּאִיכּוּוַן לְצַעֲוֹרֵיהּ לְחַבְרֵיהּ, אָנוּ נֶאֱסוֹר כָּל הַמְּקוֹלִין? - סַיְּעָמָא, דְּאִיכּוּוַן לְצַעֲוֹרֵיהּ לְחַבְרֵיהּ, הָא לָאו הָכִי - אָסוּר. וְהָתְנְיָא רַבִּי אוֹמֵר: מְקוֹלִין וְטַבְּחֵי יִשְׂרָאֵל, בָּשָׂר הַנִּמְצָא בְּיַד גּוֹי - מוּתָּר! - שָׁאנִי הָכָא - דְּאִיתְּחֲזַק אִיסּוּרָא. אֲמַר רַב: בָּשָׂר, כֵּיוָן שֶׁנִּתְעַלֵּם מִן הָעַיִן - אָסוּר. מֵיתִיבִי, רַבִּי אוֹמֵר: מְקוֹלִין וְטַבְּחֵי יִשְׂרָאֵל, בָּשָׂר הַנִּמְצָא בְּיַד גּוֹי - מוּתָּר! - נִמְצָא בְּיַד גּוֹי שָׁאנִי. תָּא שְׁמַע: תֵּשַׁע חָנְוִיּוֹת כּוּפְלָן מוֹכְרוֹת בָּשָׂר שְׁחוּטָה, וְאַחַת מוֹכֶרֶת בָּשָׂר נְבֵלָה, וְלָקַח מֵאַחַת מֵהֶן, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵאֵיזֶה מֵהֶן לָקַח - סְפֵקוֹ אָסוּר. וּבַנִּמְצָא - הַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב! - הָכָא נַמִי: בְּנִמְצָא בְּיַד גּוֹי. תָּא שְׁמַע: מְצָא בָּהּ בָּשָׂר (אִם חָי) - הַלֵּךְ אַחַר רוֹב מַטְבְּחִים, וְאִם מְבוּשָׁל - הַלֵּךְ אַחַר רוֹב אוֹכְלֵי בָּשָׂר. וְכִי תֵּימָא: הָכָא נַמִי בְּנִמְצָא בְּיַד גּוֹי, מְבוּשָׁל - הַלֵּךְ אַחַר רוֹב אוֹכְלֵי בָּשָׂר? וְנֵיחֵי, אִי דְּגוֹי נָקֵיט לֵיהּ, אִי דְּיִשְׂרָאֵל נָקֵיט לֵיהּ! - הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן: בְּעָמוֹד וְרוֹאֶהוּ. תָּא שְׁמַע: נִמְצָא בַּגְּבוּלִין, אֲבָרִים - נְבֵלוֹת, חֲתִיכוֹת - מוּתָּרוֹת. וְכִי תֵּימָא: הָכָא נַמִי - בְּעָמוֹד וְרוֹאֶהוּ, אֲבָרִים - נְבֵלוֹת, אַמַּאי? - מִידֵּי הוּא מַצְּמָא אֶלָּא לְרַב, הָא אִיתְּמַר עָלָהּ, רַב אָמַר: מוּתָּרוֹת מִשּׁוּם נְבֵלָה, וְלֵוִי אָמַר: מוּתָּרוֹת בַּאֲכִילָה. וְהָא דְּרַב, לָאו בְּפִירוּשׁ אִתְּמַר אֶלָּא מִכְּלָלָא אִתְּמַר. דְּרַב הָוָה יָתֵיב אַמַּבְרָא דְּאִישְׁתְּטִית, חֲזָיֵא לְהַהוּא גַּבְרָא דַּהֲוָה קָא

מחוור

אסיק תרין אמר רב עבדי נמי הכי אסרינהו ניהליה — ואי לא אסיק אלא חד — לא היה אוסר, שהרי ראה שלא היה שם עורב. והא לא הוה למיחש שמא שלו נאבד במים, והוו אחר. אבל השתא דאסיק תרי — אסרינן, אף על פי שרובו טבחי ישראל הוו שם, דחיישי שמא עורב הביא מרובא דעלמא. והיינו דקאמר "דאיסורא שכיח טפי" — כלומר, במקומות הרחוקים, שיכולים עורבין להביא משם. ולקמן דשרי רב כהנא כבדי וכוולייתא דמייתו עורבין ושדו, משום דהיתרא שכיחא — התם בכל מקומות שסביב שהיו עורבין יכולים להביא מרובא דעלמא. ומשום דהיתרא שכיח טפי" — אסור, מדאסר לראש הנמנעא! ומשני **איכא** בינייהו דליכא למיסמך אמילתא כולי האי דאיכא למימר ברוב מבחי ישראל מודה דמותר והכא משום דפרווהא דגנים הואי — נמל, פור"ט, ושכיחי דאיסורא טפי. **אלא רב היכי אכיל בשרא** — הואיל ובהעלמה אסר ליה? ומשני בשעתיה — מיד כשנשחט. **אחלת קרנתא** — לכל חתיכה שלש קרנות, ומשום סימן שלא יגנבו ממנה אנשי ביתו. **חוא מברא** — מעבורת הנהר שהיתה באה מעבר השני לעבר זה. **אמר מברא אתי לאפאי יומא טבא לגו** — סימן טוב הוא לעוברי דרכים, כשהמעבורת באה לקראתן מאליה, קודם שזימנוה. יום טוב לדם בבית אשפיזם, באותה לילה בשלילגו. **אודיך בבוצא דדשא** — הציע דרך סדק שבדלת. **איכו השתא** — כלומר, אם בשמירתכם השתא. **פפיתו להו איסורא לבני בנתי** — שהעלמתם עיניכם. **הנחיש** — אמעברא דאתא לאפיה, דאמר יומא טבא לגו. **כל נחש שאינו** — סומך עליו ממש, כאליעזר עבד אברהם, שאם תשקני — אדבר בה, ואם לאו — לא אדבר בה. **וכיונתן בן שאול** — "אם יאמרו אלינו עלו ועלינו". **סעודת הרשות** — בת תלמיד חכם לעם הארץ, ב"אלו עוברין" (פסחים מט,א). **בדיק במברא** — אם מוזמנת לו — אזיל, ואם בקושי מרצאה — לא אזיל. **בינוקא** — דשייל ליה "פסוק לי פסוקיך". **בולהו שני** — דהוה רב קיים בבבל, כי הוה כתב רבי יוחנן מארץ ישראל, שאלה או תשובה, היה כותב באגרתו "לקדם רבנו שבבבל". **אמר** שמואל. **לא ידיע לי מידי דרביה אנא** — לא אוכל לחפש דבר, שאחזיה אני בקי בו והוא לא שנאו, ואחזיה רבו? **הריסר נמלי** — לאו דווקא. **ספקי טריפתא** — מיני ספק טרפות. ואני שמעתי: דנן ספקי עופות טמאים ד"אלו טרפות" (חולין סב,ב). **בית תינוק ואשה** — בנה בית או נולד לו בן או נשא אשה. **אף על פי שאין נחש** — שאסור לנחש ולסמוך על הנחש. **יש סימן** — סימנא בעלמא הוי מיהא. דאי מצלח בסחורה ראשונה אחר שבנה בית או שנולד התינוק או שנשא אשה — סימן הוא שהולך ומצליח. ואי לא — אל ירגיל לצאת יותר מדאי, שיש לחוש שלא יצליח. **תלתא זימני** — הצליח או לא הצליח. **יוסף איננו ושמעון איננו** — הרי שתים, אם "את בנימין תקחו" — מיד, "עלי היו כולנה", ואין לך צרה שאינה עוברת עלי. **בחרוזין מהו** — נתן בשר בחרוזין, ריישט"ש, ונתעלם מן העין. **אל תהי שוטה מחזור** — מחללו ומדיחו במים. **סלתא** = סל. **עבדי נמי הכי** — וכי דרך הוא כן, שהמאבד חפץ אחד מרצא שנים?! כלומר, אחרים הוו נמי התם ברישא. **דהיתירא לא שכיחי** — בתמיה. האי נמי דהיתירא הוא. **וכי מבללא מאי** — לעיל קאי, דאמרי "לאו בפירוש איתמר", מאי בין פירושא לבללא? והא שפיר שמעינן מינה דכיון שנתעלם — אסור, מדאסר לראש הנמנעא! ומשני **איכא** בינייהו דליכא למיסמך אמילתא כולי האי דאיכא למימר ברוב מבחי ישראל מודה דמותר והכא משום דפרווהא דגנים הואי — נמל, פור"ט, ושכיחי דאיסורא טפי. **אלא רב היכי אכיל בשרא** — הואיל ובהעלמה אסר ליה? ומשני בשעתיה — מיד כשנשחט. **אחלת קרנתא** — לכל חתיכה שלש קרנות, ומשום סימן שלא יגנבו ממנה אנשי ביתו. **חוא מברא** — מעבורת הנהר שהיתה באה מעבר השני לעבר זה. **אמר מברא אתי לאפאי יומא טבא לגו** — סימן טוב הוא לעוברי דרכים, כשהמעבורת באה לקראתן מאליה, קודם שזימנוה. יום טוב לדם בבית אשפיזם, באותה לילה בשלילגו. **אודיך בבוצא דדשא** — הציע דרך סדק שבדלת. **איכו השתא** — כלומר, אם בשמירתכם השתא. **פפיתו להו איסורא לבני בנתי** — שהעלמתם עיניכם. **הנחיש** — אמעברא דאתא לאפיה, דאמר יומא טבא לגו. **כל נחש שאינו** — סומך עליו ממש, כאליעזר עבד אברהם, שאם תשקני — אדבר בה, ואם לאו — לא אדבר בה. **וכיונתן בן שאול** — "אם יאמרו אלינו עלו ועלינו". **סעודת הרשות** — בת תלמיד חכם לעם הארץ, ב"אלו עוברין" (פסחים מט,א). **בדיק במברא** — אם מוזמנת לו — אזיל, ואם בקושי מרצאה — לא אזיל. **בינוקא** — דשייל ליה "פסוק לי פסוקיך". **בולהו שני** — דהוה רב קיים בבבל, כי הוה כתב רבי יוחנן מארץ ישראל, שאלה או תשובה, היה כותב באגרתו "לקדם רבנו שבבבל". **אמר** שמואל. **לא ידיע לי מידי דרביה אנא** — לא אוכל לחפש דבר, שאחזיה אני בקי בו והוא לא שנאו, ואחזיה רבו? **הריסר נמלי** — לאו דווקא. **ספקי טריפתא** — מיני ספק טרפות. ואני שמעתי: דנן ספקי עופות טמאים ד"אלו טרפות" (חולין סב,ב). **בית תינוק ואשה** — בנה בית או נולד לו בן או נשא אשה. **אף על פי שאין נחש** — שאסור לנחש ולסמוך על הנחש. **יש סימן** — סימנא בעלמא הוי מיהא. דאי מצלח בסחורה ראשונה אחר שבנה בית או שנולד התינוק או שנשא אשה — סימן הוא שהולך ומצליח. ואי לא — אל ירגיל לצאת יותר מדאי, שיש לחוש שלא יצליח. **תלתא זימני** — הצליח או לא הצליח. **יוסף איננו ושמעון איננו** — הרי שתים, אם "את בנימין תקחו" — מיד, "עלי היו כולנה", ואין לך צרה שאינה עוברת עלי. **בחרוזין מהו** — נתן בשר בחרוזין, ריישט"ש, ונתעלם מן העין. **אל תהי שוטה בחרוזים** — בשאלה זו, דודאי זה סימן. לשון מורי. לישנא אחרינא: אל תהי שוטה דבחרוזין הרי זה סימן. **איכא דאמרי** — לאו בעיא הוא אלא שמעתא אתמר: אמר רב הונא כו'. **שדו** — היו משליכין. **האידנא דהיתרא שכיח טפי** — דהיום רוב שוחטים ישראלים הם, ולספק טרפה לא חיישינן, דרוב בהמות אינן טרפות. **כרכשא** — "אל בנימין תקחו" — מיד, "עלי היו כולנה", ואין לך צרה שאינה עוברת עלי. **בחרוזין מהו** — נתן בשר בחרוזין, ריישט"ש, ונתעלם מן העין. **אל תהי שוטה** — סבירא ליה כרב רבינא, דאסר בהעלמה. ולא קיימא לן כוותיה בהא, אלא אמתניתין סמכינן: נמצא בגבולים, מצא בה בשר. ואף על גב דשנינהו: בעומד ורואהו — שינויי דחיקי נינהו. וכי קיימא לן "הלכתא כרב באיסורי" — גבי פלוגתא דשמואל הוא דאמרינן, אבל גבי מתניתין — לא. ורב כהנא, הא קא חזינן דאמר ליה: שקול אבול. **קיבורא** — לימוישי"ל. **תכלתא** — צריך להבירה שלא תתחלף בקלא אילן. **דהא מהדרינן אבידתא** — לכל אדם בסימנין, ולא מהדרינן אבידתא בטביעות עינא אלא לצורבא מרבנן, ב"אלו מציאות" (בבא מציעא כג,ב).

להני שמעתתא — דשרי איסור בטביעות עינא. **בטביעות עינא דקלא** — שנתן דעתו להכירה בקול. ומאבידה לא יליפינן, דהתם משום חימוד הממון חיישינן דלמא משקר, דאמר מר (מכות כג,ב): גזל ועריות נפשו של אדם מתאנה להם ומחמדתן. **תדע** — דטביעות עינא עדיפא. **פליגא דהכי סימניה** — פלוגי הרג את הנפש, ואין אנו מכירין בו מעולם אלא סימנין כך וכך היו בגופו ובבליו של הורג". **טביעות עינא אית לן בגויה** — ומכירין אנו בו. **ואילו אית ליה** — לשלח. **טביעות עינא בגויה** — שמכירו. **משנה שיטול את כולו** — יחטוט אחריו. וסתם משנה, רבי מאיר, דאמר (חולין צב,ב): חטיטה בעי. **אכלו ואין בו כזית** — משום דבריה הוא, וחייב בכל שהוא, וכדאמרינן במסכת מכות (יז,א): אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב? אמרו לו: מפני שהיא כברייתה. **אינו סופג אלא ארבעים** — דאינו נוהג אלא באחת. **גמרא בר פיולי** — כך שמו. **נאים ליה** — כרבי יהודה, לא היה מחטטו, אלא גומם מלמעלה. **אמר ליה לא תיתתת** — לא בעם הארץ ולא ברשע אני חושדך. **דאורי לך** — לעשות כן, כרבי יהודה אורי לך. **ומאי דשייר דרבנן לרבי מאיר** — דמדרבנן הוא דבעי רבי מאיר חטיטה. **שעל הכף** — דאף על פי שהגיד ארוך, אין אסור אלא מה ששוכב על הכף. **כף** — בשר הסובב את הקולית ודבוק לעצם, והגיד הארוך שוכב מקצתו על גבי אותו בשר. **אמר רב פפא כתנאי** — כדמפרש ואזיל, דרבנן אית להו דשמואל, ורבי יהודה ליה דשמואל.

סתם אכילה — בכזית.

ורבנן

ולא מהדרינן בטביעות עינא — תימה: דשאני התם, דחשדינן ליה דילמא משקר שאינה שלו, דהא לצורבא מרבנן מהדרינן בטביעות עינא! ויש לומר: דהכא מיירי בטביעות עין כל דהו. והא דמהדרינן לצורבא מרבנן בטביעות עינא — דהיינו בטביעות עין גמור. דכל הני אמוראי דהכא, לא היה להם טביעות עין גמור. דאי לאו הכי, מה היה להם לישאל? אי הוו ידעי — בודאי לא הוו מסופקים בלל!

פליגא דהאי סימניה והאי סימניה קטל נפשא לא קטלינן ליה — ואם תאמר: והלא משיאין אשה על פי סימנים, לדך לישנא דאמר רבא סימנין דאורייתא, בפרק בתרא דיבמות (קכ,א), ואם לאחר שנשאת באו עדים שזינתה — קטלינן לה, דסמכינן אסימנין להחזיקה בחזקת אשת איש מן השני. ואפילו נתברר על ידי עדים שבעלה הראשון בבר היה מת בשעת הזנות, ולא אמרינן: שמא בעלה היה חי בשעת קידושיה, ואין קידושיה קדושין! ויש לומר: דבכי האי גוונא נמי לא סמכינן אסימנין למיקטלה ולהחזיקה באשת איש מן השני, אלא אמרינן: שמא היה חי בעלה, ולא הוו קידושיה קידושין. וכן אם נשאת על פי עד אחד, וזינתה — לא קטלינן לה, אף על פי שבעלה הראשון נודע שהיה מת בבר בשעת הזנות. דלא לכל דבר מהימנינן ליה. דאין האחין יורדים לנחלה על פיו, וגם צרתה אסורה. ואם תאמר: דהיאך מחזיקין שטר חוב בסימנים, והא אי אתו סהדי דאמרי "פלוגי דהאי סימניה והאי סימניה לה מפלוגי" — אלא מפקינן! ויש לומר: דלא דמי שטר שאין אדם מוחזק בו, שיאמר "שלי הוא" — מהדרינן שפיר. אבל ממון שביד הבעלים — אין להוציא על ידי סימנין. דהכי נמי לא הוה מפקינן דחפץ מיד בעלים אי אתו סהדי ואמרי "ההוא חפץ, דהאי סימניה והאי סימניה, דפלגינא הוא". **מכלל** דשייר דרבנן לרבי יהודה — לבארה משמע דלרבי יהודה נמי אית ליה דאורייתא ודרבנן, ולרבי מאיר הוי דאורייתא כל כמה שאוסר רבי יהודה. כדאמרן בסמוך: דשקל דאורייתא לרבי מאיר, ולרבי יהודה — דרבנן נמי לא שייר. אבל אין נראה לומר כן, דאם כן, הוו שלשה מחלוקות בדאורייתא. דרבי יהודה פליג אהדהוא תנא דאמר "לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד", כדאמר בסמוך. ולא מסתברא לומר כן. דבשלמא רבי יהודה ותנא קמא דידיה פליגי בדרש ד"על כף הירך" כדשמואל, אלא רבי מאיר ורבי יהודה, במאי פליגי? ואם תאמר: ומנא לן דשקל בר פיולי דאורייתא לרבי מאיר? דילמא סבר רבי מאיר דלא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד, וליכא אלא שני מחלוקות! ויש לומר כיון דמחמיר רבי מאיר בחטיטה, לא מסתברא דמיקל בדאורייתא דמדרבי יהודה. ותנא קמא דרבי יהודה דאי אין מחמיר בחטיטה, כיון דמיקל בדאורייתא. ואם תאמר: והא שמואל אליבא דרבי מאיר, דאמר ליה: הות ביה טפי, וקאמרינן לקמן דשמואל קאמר לההוא שמעתא ד"לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד"! ויש לומר: דשמואל אליבא דתנא דמתניתין דאמר "אבלו ואין בו כזית, חייב" קאמר "ולא אסרה תורה" בו, וליה לא סבירא ליה. וכהאי גוונא אמר שמואל בפרק "אלמנה ניזונת" (כתובות צו,א) דמציאת אלמנה לעצמה. והיינו, כאנשי יהודה, כדמוכח התם. ובפרק "נערה שנתפתתה" (שם נד,א) שמעינן ליה לשמואל שפוסק בהדיא דהלכה כאנשי גליל. **צריך** שיטול את כולו — לענין חטיטה — סתם כרבי מאיר, ולענין דנאמנים — סתם כרבי יהודה לעיל (פס,ב), דקתני, וחכמים אומרים: נאמנים. **מאי** טעמא דרבנן בריה היא — ובסוף פירקין (קכ,ב) נמי אמרינן כי האי גוונא: אכל צפור טהורה בחייה — בכל שהוא, במיתתה — בכזית. אכל צפור טמאה, בין בחייה בין במיתתה — בכל שהוא. דאבר מן החי ועוף טמא חשיבא להו בריה. ואם תאמר: מאי שנא דאבר מן החי ועוף טמא וגיד ושרץ חשיבי טפי בריה מנבלה שהוזרה במיתתה בכזית, ולא חשיבא בריה? וכן טבל לא חשבי ליה רבנן בריה במכות (יז,א)! ויש לומר: דהיינו טעמא דהני, דכי אמר רחמנא "לא תאכל גיד" ו"לא תאכל עוף טמא", וכן באבר מן החי — כאילו פירש: בין גדול ובין קטן, דכולהו מיקרו "גיד" ו"עוף", ובלבד שיהיו שלמים. אבל נבלה — חתיכה נמי משמע "נבלה". וכן טבל, דאי הוה כתיב "אל תאכל חטה של טבל" — אז הוה חשיב בריה. וכן משמע פרק שלישי דשבועות (כא,ב) דקאמר: דיוכן מצינו באוכל כל שהו שחייב? ופריך: ולא?! והרי מפרש — פירוש: "שבועה שלא אוכל כל שהוא". ומשני: מפרש נמי בבריה דמי. משמע דטעמא דבריה הוי כאילו פירש הכתוב שלא תאכל כל שהוא, שחייב? אמרו לו: מפני יג,א); כמה יאבל מן הטבל ויהיה חייב? רבי שמעון אומר: בכל שהוא, וחכמים אומרים: בכזית. אמר להם רבי שמעון: אי אתם מודים באוכל נמלה כל שהוא, שחייב? אמרו לו: מפני שהיא כברייתה. אף חטה כברייתה. ומסיק בגמרא: דלרבי שמעון, כל שהוא למכות, אפילו קמא. ולדברייתם דרבנן קאמר "אודו לי מיהת דחטה אחת כברייתה בכל שהוא". ורבנן, בריית נשמה — חשיבא, דחטה — לא חשיבא. והשתא קשה: הרי גיד ואבר מן החי, דחשיבי בריה. אלמא, לא תליא מילתא בנשמה. ואפילו הוה נשמה בחטה — לא חשיבא בריה, כדפרישית, דלא דמי למפרש. ד"לא תאכל טבל" כתיב, ולא כתיב "לא תאכל חטה של טבל"! ונראה לפרש: דרבנן לדברי רבי שמעון קא מהדרי ליה: לדידן, אפילו הוה חטה נשמה — לא חשיבי ליה בריה. דלא דמי למפרש, כדפרישית. אלא לדידך, דחשבת ליה בריה. אלמא, לית לך טעמא דמפרש, מכל מקום לא דמי לנמלה, דלנמלה איכא נשמה. וקשה: היכן מצינו כזה, שמשיבין טעם לדברייו, והם עצמם אינם סוברין שיהיה הדבר תלוי בנשמה? ויש לומר: דכי האי גוונא אשכחן בפרק "התערובת" (זבחים עז,א) דתניא: אברי תמימים שנתערבו באברי בעלת מום — רבי אליעזר אומר: יקרבו, וראוה אני את בשר בעלת מום באילו הם עצים. וחכמים אומרים: לא יקרבו. ועל כרחך אליעזר גופיה ליה ליה דלא קאמר אלא דלא יקרבו, ולא קאמר "ראוה אני אותם כאילו הם עצים". אלא עיקר טעמא, כדמפרש בגמרא: "מום בם לא יראו", הא על ידי תערובות — יראו. ולדברייתם דרבנן קאמר להו, כדאמר התם. ומיהו שם מישוב יותר, דמתוך הברייתא אומר כן הגמרא. אבל בפרק בתרא דמכות (יז,א) מי דוחק התלמוד לומר דרבנן משיבין תשובה לרבי שמעון לדבריו, מה שאינן סוברין, כיון דאינו לא במשנה ולא בברייתא. ואם תאמר: ורבי שמעון, דחשיב חטה בריה, דהיאך תרומה עולה במאה ואחד, דא אמרינן לקמן (ק,א) דבריה לא בטלה, גבי גיד? וכי תימא: דהתם היינו טעמא, דכשנולד — נולד האיסור עמו, כמו גיד ושרצים ואבר מן החי ועופות טמאים. אבל תרומה — מותר עד שימרח. אבחי ערלה וכלאי הכרם לא ליבטלו! [ועיין עוד תוספות זבחים עב,א דיבור המתחיל "וליבטלו"].

ורבי

ורבי יהודה אכילה כתיב ביה — ואם תאמר: והרי נמלה ושאר שרצים, דכתיב בהו אכילה, ומחייב בכל שהוא. כדתנן בפרק בתרא דמכות (יג,א), ולא פליג רבי יהודה!! ויש לומר: דאכילה דהתם איצטרך, דאי איכא ארבעה או חמשה זיתים, דחייב בחד זית. אבל הכא אמרינן דלרבי יהודה מ"אשר על הכף" נפקא. והכי אמרינן במעילה פרק "קדשי מזבח" (טז,ב): אבל שרצים — לוקה עליו בכזית, דאכילה כתיב בהו. ואם תאמר: דאמרינן ב"אלו הן הלוקין" (מכות טז,ב): ריסק תשעה נמלים ואחד חי, והשלימו לכזית — לוקה שש. חמש, משום בריה דשרץ. ואחת, משום נבלה. למה לי שיהא חד חי, דהויא בריה. בלאו הכי נמי, כיון שיש בהם כזית לוקה חמש משום שרץ, כיון דאכילה כתיב ביה, כדפרישית. ואחד, משום נבלה! ויש לומר: דודאי אלאו דשרצים, דכתיב בלשון אכילה, לקי משום כזית שרץ. אלא יש לאו דשרץ, דלא כתיב בהו אכילה, כגון "אל תשקצו" (ויקרא יא), וההיא לא לקי אלא בחי משום בריה. ואם תאמר: ואבחי למה לי חי? אפילו מת נמי חשיב בריה, כדאמרינן בסוף פרקין (חולין קב,ב): טומאה, בין בחייה בין במיתתה — בכל שהוא! ויש לומר: דלא נקט "חי" לאפוקי מת, אלא פירוש "חי": שלם, לאפוקי ריסק. כדאמר גבי כלים: שביריתן זו היא מיתתן, ואם תאמר: הא אמרינן בסוף פרקין (שם,א): אבר מן החי, צריך שיאכל כזית, דאכילה כתיב ביה. דלמא הא דכתיב בזית אכילה, למימר דמחייב בכזית, אף על גב דאית ביה ארבעה או חמשה זיתים? ויש לומר: דלעולם לא מחייב עד שיאכל אבר שלם. דהיינו, בשר גידים ועצמות. מדלא אשכחן בסוף פרקין (חולין קג,ב) לריש קיש דפטר חלקו מבפנים, דמחייב אלא בגרומאיה דעירתא. והיינו טעמא ד"לא תאכל הנפש עם הבשר", דדרשינן מיניה (חולין קב,ב) אבר מן החי דאסור, משמע, עד שיאכל אבר שלם. **דפשיט** איסוריה בכוליה ירך — לשון "איסוריה" לא אתי שפיר, דלא אסרינן אלא שעל הכף בלבד. ובספר רבינו גרשום כתיב "דמשיך בכוליה ירך". ויש לישב לשון "איסוריה" — דהכי קאמר: דפשיט גיד של איסור בכוליה ירך. **אם** יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה — לאו בגיד לחודיה משערינן, דבבדי קליפה שסביביו מסייע לגיד לאסור. דמשעה שנמלח נאסר כדי קליפה סמוך לו. ולפירוש רבינו אפרים שמפרש דלא אמרינן "חתיכה עצמה נעשה נבלה" אלא בבשר בחלב, אתי שפיר. משמע קצת דאין הרוטב מסייע לשאר חתיכות, אם יש בהם לבטל הגיד, אלא הירך לבדו. מדלא קאמר "אם יש בהן וברוטב בנותן טעם" כו'. ודאי, לפירוש הקונטרס ניחא, דפירש פרק "כל הבשר" (חולין קח,א) גבי "טיפת חלב" כו', דקאמר בגמרא: לא שנו אלא שגיער וכסה — חתיכה עצמה נעשה נבלה כו'. ופירש בקונטרס: דכי גיער הקדרה — מוליך הוא הטפה בכל הקדרה, ומסייע כל מה שבתוכה לבטל הטפה. וכן כי כסה הקדרה — עולות הרתיחות משוליה לפיה, ומוליכות הטפה בכל הקדרה. משמע שרצה לומר: שאפילו החתיכה שנפלה הטפה עליה היא מקצתה בתוך הרוטב, אי לא גיער וכסה — אין מסייע הרוטב והחתיכות אחרות לבטלה. ומיירי הכא בשלא גיער וכסה. ולרבינו יצחק נראה: דכשהחתיכה שנפל האיסור עליה היא מקצתה ברוטב — לא בעינן גיער וכסה, והתם איירי בשהחתיכה כולה חוץ לרוטב — דאז אין מתפשט, אלא בגיער וכסה. והוה מצי למימר "לא שנו אלא בחתיכה מקצתה ברוטב", אלא מילתא דפסיקא ליה נקט "בשגיער וכסה" — דאז בכל ענין הרוטב מכסה כל החתיכות, ואפילו היתה כולה חתיכה חוץ לרוטב. והכא דקאמר "אם יש בה בנותן טעם" — היינו, על ידי שלא היה בה עם הרוטב ששים לבטל טעם הגיד. **אבל** נצלה קולף ואוכל עד שמגיע בו' — ואם תאמר: מאי קא משמע לן? פשיטא דלא מצי למימר הוא הדין נצלה. דאם כן, למה לי נתבשל — דמשעה מליחה נאסר, דמליח הרי הוא ברוחות דצלי, כדאמר בסמוך. ובלא מליחה אי אפשר לבשל, דאין הבשר יוצא מידי דמו, עד שימלחנו יפה יפה! ויש לומר: דקא משמע לן דלא נאמר "נתבשל" דמתניתין היינו נצלה. דאשכחן דקרי לצלייה "בשול", דכתיב (דברי הימים ב, לה): "וי'בשלו (את) הפסח". וכן הא דתנן (חולין קט,ב): הלב קורעו ומוציא את דמו. לא קרעו — קורעו לאחר בשולו. ובעי למידק מינה בריש "כיצד צולין" (פסחים עד,ב) דבבולעו כך פולטו. אלמא, "לאחר בשולו" דקתני — היינו לאחר צלייתו. דאי בקדרה — הכל אסור אם אין בו פי קנה חוץ לקדרה.

עד שמגיע לגיד — לאו דווקא עד שמגיע לגיד ממש, דהא צריך שיניח כדי קליפה סמוך לגיד, ואפילו כדי נטילה צריך שיניח. כדאמר בפרק "כיצד צולין" (פסחים עה,ב): נטף מרוטבו על החרס, וחזור אליו — יטול את מקומו, ולא סגי בקליפה. אם לא נחלק, דשמא רוטב מתפשט יותר מגיד. ומיהו לא אשכחן בשום מקום שיהא סגי לצלי בקליפה, דלא מצינו קליפה נזרכת לענין צלי אלא ב"כיצד צולין" (שם עו,א) ב"הם לתוך צונן", דשמואל אמר: קולף, דתתאה גבר, אדמיקר ליה בלע, ואפשר דרותח דצלי בלע טפי. ולקמן בפרק "כל הבשר" (קיב,א) דאמר רב: ההוא בר גוזלא דנפל לגו בדא דבמבא דצלי, בעי קליפה — התם אפילו בצונן איירי. ומשום דבר יונה רכיך טובא, ובלע. וגבי "צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת, ואינו חושש, ובלבד שלא יהיו נוגעות זו בזו", ואמרינן (חולין קז,ב) בגמרא: וכי נוגעות זו בזו, מאי הוי? צונן ורצונן הוא! ומשני: נהי דקליפה לא בעי, הדדה מי לא בעי?! — לאו משום דצלי סגי ליה בקליפה, אלא הכי קאמר: "נהי דקליפה לא בעי" ממו בחם לתוך צונן, "הדדה מי לא בעי?!". וכן הא דאמר לעיל בפרק קמא (ח,ב) דלמאן דאמר: בית השחיטה רותח, קולף — שאני התם, דשמנונית שעל הסכין דבר מועט הוא, כדאמרינן פרק "כיצד צולין" (פסחים עה,ב): סכו בשמן של תרומה, אם חבורת כהנים — יאבלו. ואם של ישראל, אם צלי הוא — יקלוף את החזיון. ומפרש אפילו למאן דאמר תתאה גבר: שאני סיכה, דמשהו עבדי ליה. **אפילו** מריש אזנו — שרחוק מן החלב. ולאו דווקא משום דראש הגדי למטה בשעה שצולין אותו בשפוד בתנור. דכן דרך, בדמשמע בריש "כיצד צולין" (פסחים עה,א) שתוחבו לתוך פיו עד בית נקובתו, ורצד העב של שפוד הופך למטה, כדי שלא יפול, ומידב דאיב החלב על הראש. אלא אפילו היה הראש למעלה — אסור, דמפעפע חלב למעלה. דהא צונן לתוך חם — אסור למאן דאמר תתאה גבר, ולא סגי בקליפה. ומה שנהגו בשמולחים בשר דרהה ומניחין בגיגית, ופעמים תחיכה אחת חציה לתוך הציר וחציה חוץ לציר, וחותכין מה שבתוך הציר ומשליכין דאסור. ומה שחוץ לציר, מותר. ולא אמרינן: שיפעפע הדם למעלה, ויאסור כל החתיכה, כדאמר גבי חלב! יש לומר: חשיב דרכו של דם לפעפע. אלא אדרבה, אמרינן דדם משרק שריק כשנופל על הבשר, ולא מיבלע דרך הליכתו. כל שכן דלא מפעפע למעלה. ואפילו יש שומן בבשר שבתוך הציר, לא אמרינן דנעשה נבלה מחמת הדם, וחוזר ואוסר מה שחוץ לציר דמפעפע, לפי מה שמפרש הרב רבינו אפרים דלא שייך "חתיכה עצמה נעשת נבלה" אלא בבשר בחלב. ובלאו הכי נמי: כיון דלא אפשר האיסור להתפשט חוץ לציר — שרי. דלא אמרינן "חתיכה עצמה נעשית נבלה" ואוסרת את כל החתיכות, אלא במקום שהאיסור מתפשט בכל החתיכה, דומיא דטפת חלב. תדע:

ורבנן ההוא — לאשמועינן אתא, דאף על גב דלא אכיל כוליה — מחייב בכזית. דלא תימא: לא מחייב עד דאכיל לכוליה, ולעולם כל היכא דאכל כוליה — לא בעינן בזית. **ורבי יהודה** — ההוא לא איצטריך לאשמועינן, דמ"אשר על כף הירך" נפקא דלא בעינן עד דאכיל ליה לכוליה. דאפילו לא אכל אלא מה שעל הכף — חייב, ובלבד שתהא שם אכילה. **דכוליה ירך** — ולית ליה דשמואל, אלא כל מקום שיאכל ממנו כזית — חייב. **ורבנן ההוא** — "הירך" לאשמועינן אתא: דאין אסור אלא פנימי, דפשיט איסוריה בכוליה ירך. **משנה כבשר בלפת** — רואין כאילו הירך לפתות, והגיד בשר, ואילו היה נותן טעם בשר בשיעור הגיד בלפתות — הירך אסור. דשיעורין הלכה למשה מסיני, וגמירי דבהכי משערינן. דאף על פי שאילו היה כרוב או קפלות, היה צריך פחות או יותר. **שנתבשל עם הגידים** — של היתר. **בזמן שמכירו** — משליכו לחוץ, ואין כאן אלא פליטתו. **בנותן טעם** — אם יש בנותן טעם בכל אלו. **כולן אסורין** — ולקמן מפרש: דנותן טעם במינו, שאין אדם יכול להבחינו, שיערוהו בששים. **ואם לאו כולן אסורין** — דבכל אחד יש לומר: זה הוא, ובגמרא פריך: ליבטיל ברובא! **בזמן שמכירן** — לחתיכות האיסור — משערינן בנותן טעם. ואי אין בהן כדי לתת טעם בשל היתר, הרי השאר מותרות. ואם אין מכירן — כל החתיכות אסורות, דכל אחת יש לחוש ולומר: שמא זו היא. והרוטב — מותר, אם אין בחתיכות האיסור כדי לתת טעם בכל החתיכות והקיפה והרוטב. **גמרא לא שנו** — דכי יש בו בנותן טעם, כל הירך אסורה. **אלא שנתבשל** — שהרוטב מעלה הטעם בכל הבשר. **אבל נצלה** — עמו — נצמת בתוכו, ואינו מפעפע ויוצא בבשר. **קולף ואוכל** — כולמר, חותך עליון ואוכל, עד שמגיע לגיד. **בחלבו** — שלא נטל חלב הכליות. **אפילו מראש אזנו** — שאין שם חלב. אלמא, פשיט איסוריה בכוליה.

מפעפע

מפעפע — בלעז טרישנלש"ט, מבצבץ והולך ומתפשט בכל הבשר. **כוליא בחלבה הוה ושריא** — משום דמפסיק קרמא. **כילבית** — שקץ דגים קטנים. **באילפס** — של בשר. **ליטעמיה קפילא** — נחתום גוי, ואשאמוענין דמותר לסמוך עליו לפי תומו, ולא יודיעוהו שצריכין לו לדבר איסור והיתר. **טעים** לה כהן — ששניהם מותרין לו, החולין והתרומה.

אמור רבנן בטעמא — בבמה מקומות ששינינו בנותן טעם. **ואמור רבנן בקפילא** — כדאמר רבי יוחנן.

ואמור

שָׁאנֵי חֵלֶב - דְּמִפַּעְפֵּעַ. - וּבְחֵלֶב אָסוּר? וְהָאֲמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה: עוּבְדָא הֲוָה קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן בְּכֵנִישְׁתָּא דְּמָעוֹן, בְּגִדֵּי שֶׁצָּלָאוּ בְּחֵלְבוֹ, וְאָתוּ וְשַׁיְּילוּהוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, וַאֲמַר: קוֹלֵף וְאוֹכֵל עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְחֵלְבוֹ? - הַהוּא, כַּחוּשׁ הֲוָה. רַב הוּנָא בַּר יְהוּדָה אָמַר: כִּילְיָא בְּחַלְבָהּ הֲוָה, וְשָׁרְיָא. רָבִין בַּר רַב אַדָּא אָמַר: כִּילְבִית בְּאִילְפַס הֲוָה, וְאָתוּ שַׁיְּילוּהוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, וַאֲמַר לְהוּ: לִיטְעֲמֵיהּ אַרְמָאָה. אָמַר רָבָא: מַרְיֵשׁ הֲוָה קָא קָשְׁיָא לִי הָא דְּתַנְיָא, קְדֵרָה שֶׁבּוֹשֵׁל בָּהּ בָּשָׂר - לֹא יַבְשֵׁל בָּהּ חֵלֶב, וְאִם בּוֹשֵׁל - בְּנוֹתֵן טַעַם. תְּרוּמָה - לֹא יַבְשֵׁל בָּהּ חוּלִין, וְאִם בּוֹשֵׁל - בְּנוֹתֵן טַעַם. בִּשְׁלָמָא תְּרוּמָה - טְעָמִים לָהּ כֹּהֵן, אֶלָּא, בָּשָׂר בְּחֵלֶב - מַאן טְעָמִים לֵיהּ? הָשְׁתָּא דַּאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: סְמָכִינַן אַקַּפִּילָא אַרְמָאָה, הָכָא נַמִּי - סְמָכִינַן אַקַּפִּילָא אַרְמָאָה. דַּאֲמַר רָבָא: אֲמוּר רַבָּנַן בְּטַעֲמָא, וַאֲמוּר רַבָּנַן בְּקַפִּילָא,

ואמור

מפרש: כיון דשומן הגיד לא מיתסר אלא מדרבנן, דגזרו ביה אטו הגיד, כשאין הגיד אוסר — גם בו לא החמירו. ולפירושו, למאי הגיד קיימא לן (חולין צט,ב) דאין בגידין בנותן טעם, אפילו נתבשל — לא אוסר, כמו שאין הגיד אוסר. ורבינא דאסר בסמוך גבי "הנהו אטמתהא" צריך לומר: דסבר דיש בגידין בנותן טעם, כתנא דמתניתין. **ההוא** כחוש הוה — מפרש רבינו תם: בחוש הוה, ולכך שרי, דחלב כחוש אינו מפעפע. ועוד יש לומר: כחוש הוה, ויש בו מעט חלב, ובטל בששים. **כוליא** בחלבא הוה ושריא — לפי שהיה הקרום מפסיק, ונראה שצריך להסיר מן הכוליא כדי כליפה לפי שהקרום עצמו מובלע מן החלב כדאמרינן לעיל (צג,א) תלתא קרמי דהוה ואם תאמר: ליתסר כוליא משום דמפעפע בה לובן כוליא דרבי יוחנן גופיה אסר לעיל (צב,ב) לובן כוליא כדאמרינן דממרט ליה ויש לומר: כיון דלא אסור אלא מדרבנן אינו אוסר את הכוליא. **אבל** בשר בחלב מאן טעים ליה — והא דלא פריך אמתניתין (חולין צו,ב) ד"ירד שנבשל בה גיד הנשה": מאן טעים ליה? משום דמשערינן ליה בכשר בלפת. אבל קשה דאמתניתין דפרק "כל הבשר" (חולין קח,א) ד"טפת חלב שנפלה על חתיכת בשר, אם יש בה בנותן טעם" וכו' הוה מצי למפרך, וכן אמתניתין דפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (עג,א): יין במים, ומים ביין — בנותן טעם! ויש לומר: דהתם קל לשער בששים, אבל הכא אין קל לשער מה שבלוע בקדרה אלא על ידי טעימה. אי נמי: דמשמע ליה דדך ברייתא, דומיא דתרומה דטעם לה כהן. **סמכינן** אקפילא — אף על גב דגוי הוא, כיון דקפילא הוא — לא משקר, שלא יפסיד אומנתו. **אמר** רבא בו' ואמור רבנן בששים — לקמן בפרק "כל הבשר" (קט,א) פסק הקונטרס דרבי יהודה, דמין במינו לא בטיל, מדקם ליה רבי בשיטתיה, דקאמר: נראין דברי רבי יהודה. ורב שמואל נמי, דאמרי תרוייהו: כל איסורים שבתורה במינו במשהו, ותניא כוותייהו במסכת עבודה זרה בפרק בתרא (עג,א), ואף על גב דאיפליגו עלייהו רבי יוחנן וריש לקיש התם, ותניא נמי כוותייהו — שמעינן נמי לאביי ורבא, דבתראי הוו, דקמו כרב ושמואל. דאיתמר: חלא לגו חמרא בו', במסכת עבודה זרה פרק בתרא (סו,א), ובמסכת פסחים (ל,א) נמי פסיק רבא: הלכתא, חמץ בזמנו, בין במינו בין שלא במינו — במשהו, כרב. וטעמא דרב מפרש התם: דרב לטעמיה, דאמר: כל איסורין שבתורה, במינו — במשהו, ושלא במינו — גזר רב אטו במינו בחמץ, משום דלא בדילי אינשי מיניה, ואתו לזלזולי ביה. עד כאן לשון הקונטרס. ורבינו תם אומר: דכל זה אינו ראיה, דאין הלכה לא כרבי יהודה ולא כרבי ולא כרב ושמואל. דהלכה כרבי יוחנן לגבי רב, כדאמר בריש ביצה (ד,ב). וגבי שמואל, כדאמר ב"מי שהוריאוהו" (ערובין מז,ב). ורבי יהושע בן לוי נמי אית ליה לקמן (צח,א) בשמעתתין דמין במינו נמי בטיל, דליף מ"זרוע בשלה", דהוי מין במינו. ורבי יהושע בן לוי בר סמכא הוא, והלכה כמותו בכל מקום, ואפילו לגבי רבי יוחנן, כדמשמע בפרק בתרא דמגילה (כז,א) דאמר רב פפי משמיה דרבא: מבי כנישתא לבי רבנן — שרי, מבי רבנן לבי כנישתא — אסור. ורב פפא משמיה דרבא אמר איפכא. וקאמר התם: כוותיה דרב פפי מסתברא, דאמר רבי יהושע בן לוי: בית הכנסת מותר לעשותו בית המדרש. ואף על גב דרבי יוחנן פליג עליה, בדאיתא התם, מייתי ראיה מרבי יהושע בן לוי. ומיהו רבינו תם בעצמו הוה דוחה: דהא דפליג רבי יוחנן התם, דקאמר: "את הבית הגדול" — בית שמגדלין בו תפלה, "אף שמגדלין בו תפלה" קאמר: להכי מייתי מרבי יהושע בן לוי, דלרב פפא דאמר איפכא — לא הוי לא כרבי יהושע בן לוי, ולא כרבי יוחנן. ומכל מקום יש ראיה: דבסדר תנאים ואמוראים פוסק הלכה כרבי יהושע בן לוי בכל מקום. וההיא ד"חמרא לגו חלא, וחמרא חדתא בעינבי" אומר רבינו תם: דאיכא לאוקומי בטבל ויין נסך, דמודי בהו רבי יוחנן, בדאמרינן במסכת עבודה זרה (עג,ב): תדע, דהא רבא גופיה אית ליה הכא דמין במינו דליכא למיקם אטעמיה, בששים. ורבינו אפרים היה דוחה: דהכא איירי בחמרא חדתא בעינבי. וקרי ליה "מין במינו", לפי שטעמם שוה. ויש להם דין מין בשאינו מינו — דהא רבא אזיל בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה בתר שמא. ואין נראה לומר בו: דכיון דאזל בתר שמא — לא היה קורא אותו "מין במינו". וב"הקומץ רבה" (מנחות כג,א) נמי קאמר רבא: קסבר רבי יהודה, כל מין דומיה דרבר אחר כו' — מכלל דרבא גופיה לא סבירא ליה הכי. ובפרק "כל שעה" (פסחים ל,א) דאמר רבא: הלכתא, חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו במשהו כרב — לא גרס רבינו תם "במשהו כרב". וכן משמע בהלכות גדולות שלא היה כתוב בספרים "כרב". שכתב שם: מדלא יהיב רבא שיעורא למילתיה, שמע מינה: דאסור במשהו כרב. ועל פי הלכות גדולות מוגה בספרים. אלא גרסינן "אסור" — פירוש: בנותן טעם, כרבי יוחנן דהתם. ושם מפורש אמאי לא פסיק בהדיא כרבי יוחנן, וכן פסק בשאלתות דרב אחאי: דדבא כרבי יוחנן. ומכל מקום לא היה רבינו תם פוסק הלכה למעשה לחמץ בפסח, וכשהיו מוצאין חטה בתרנגולת ורותחת בפסח — היה מצריך להשהותה עד אחר הפסח. ואומר רבינו תם: דאף על גב דתנן באהלות (פרק יא משנה ז): בעופות ובדגים — כדי שתפול לאור ותשרף, דברי רבי שמעון — אפילו לפינן איסור מטומאה, דחשיב במעובל, הא פליג התם רבי יהודה בן בתירא, וקאמר: בעופות ובדגים — מעת לעת, ובשל תורה — הלך אחר המחמיר. ואפילו גרס "במשהו כרב" — דילמא שאני חמץ, דחמיר טפי, דעובר ב"בל יראה", ולא בדילי מיניה. ואף על גב דקא מפרש התם טעמא, דקאמר: רב לטעמיה כו' — רבא פסיק כרב, ולא מטעמיה. וטעמיה דרב: משום דסבר בעלמא דמין במינו — במשהו, וגזרינן בפסח שלא במינו אטו מינו. אבל לרבא, אף על גב דבכל איסורין הוי בנותן טעם, אפילו במינו, מחמיר לאסור בפסח במשהו, אפילו שלא במינו. ועוד: דבספרים ישנים לא גרסינן "רב לטעמיה", אלא הכי גרסינן: "והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו: כל איסורין שבתורה שלא במינו, בנותן טעם". ומשני: רב גזר בחמץ שלא במינו אטו מינו. והא דלא חשיב חמץ בפסח בהדי טבל ויין נסך, בבריתא דמסייע לרבי יוחנן — משום דטבל ויין נסך הוי שלא במינו בנותן טעם, וחמץ אפילו שלא במינו במשהו. ואף רבי יהודה גאון פסק דוקא בחמץ קאי רבא כרב, אבל בשאר איסורין — הילכתא כרבי יוחנן וריש לקיש. ועוד הביא רבינו תם ראיה: דבפרק "התערובת" (זבחים עט,ב) בשמעתא ד"חרצן" סבר רב אליעזר בן יעקב דמין במינו בטל, ו"משנת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי". וסתמא דגמרא נמי קאמר הכי בשלהי ביצה (לח,ב), גבי רבי אבא דאמר: מי שנתערב לו קב חיטים כו', דקאמר: שפיר עבידנו דאחיכו עליה. דמאי שנא חיטים בשעורין דלא, דמין בשאינו מינו בטיל. חיטין בחיטין נמי, נהי דלרבי יהודה לא בטיל, לרבנן מיבטל בטיל. ושמעינ: דהכי הלכתא, ולהכי אחיכו עליה. אף על גב דרבי יהודה מיירי התם, מכלל דרישא רבנן. מכל מקום רבנן התם לא איירי במין במינו. ובהלכות גדולות של אספמיא פוסק: דחתיכה בחתיכות — בנותן טעם, ומילתא דרבא ד"אמור רבנן בששים" אייתו לפסק הלכה. ובקונטרס גופיה פסק בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (סו,א) גבי פלוגתא דאביי ורבא, דהלכתא כרבי יוחנן, דסבר: בנותן טעם. ו"יין נסך", דקאמר התם במשהו — אומר רבינו תם: דדוקא ביין שנתנסך לפני עבודה זרה, דהא אמתניתין ד"יין ביין ומים במים" קאי, ומים במים אי אפשר לדיות אלא בתנסך. ובתשובת הגאונים [בכתב יד] רבינו יוסף טוב עלם מצא רבינו תם: יין נסך שנתנסך לפני עבודה זרה — אסור בהנאה, ואינו בטל אפילו באלף. כמו ששנינו: ואלו אסורין, ואיסורן בכל שהוא וכו'. מכלל דשתם יינם ושאר איסורין, חוץ מטבל ויין נסך, בין במינו בין שלא במינו — בנותן טעם. וקשה מתוספתא, דקתני: אגרדמון גוי שטעם מן הכוס והחזיר לחבית — אסור. קדח במניקתן, ונפלה ממנו טיפה — אסור. מפני שטיפת יין אסורה ואוסרת בכל שהוא. משמע דבשל תורה אינו אסור בכל שהוא! ויש לומר: דאתיא כרבי יהודה, דאמר: מין במינו לא בטיל. וההיא דקנישקין, דקדים ופסיק גוי — אסור, בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (עב,ב), אף על גב דלא מיתסר אלא טיפה הנוגעת בפיו, דקסבר: נצוק אינו חבור, מדשרי בקדים ופסק ישראל — יש לפרש: דהאי "אסור" דקאמר, היינו דאסור לבתחלה לעשות, דאין מבטלין איסור לבתחלה. אי נמי: למאן דאמר מין במינו בכל שהוא, קאמר דאסור.

איכא דאמרי בקדרה עצמה — תימה: אם שיעור עובי הקדרה כחמשים זיתים, ונתן בה מים כשיעור עשרה זיתים, ובשל באותן המים כזית חלב — היאך יתבטל אותו כזית חלב במיס? הא פשיטא שיש במים טעם חלב! ונראה לפרש: דהכא מיירי בגון דליתיה לאיסורא בעיניה, דנבלע בה בקדרה כזית חלב, והיא היתה כבר בלועה מהיתר, ואחר כך חזר ובשל היתר — דמשערינן בקדרה עצמה לבטל האיסור שנבלע בה. **כל** איסורין שבתורה משערינן אותן כאילו הן בצל וקפלוט — מדלא נקט "כבשר בלפת", דקתני במתניתין (חולין צו,ב) גבי גיד הנשה, משמע דאין שיעורן שוה. דגיד לא יהיב טעמא כולי האי, הוא דמשערינן כבשר בלפת. אבל שאר איסורים, דיהבי טעמא טפי — משערינן בבצל וקפלוט. ומדאמר רב נחמן: גיד בששים, משמע דבשר בלפת הוה שיעורה בששים. ולפי זה פליג רבי יוחנן אדרבא דלעיל, דאמר: כל איסורין שבתורה בששים, וכרבא קימא לן, דהוא בתרא, וכן פסקינן בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (סט,א) גבי "עבברא בשיברא". **וכחל** מן המנין — ואם תאמר: כיון דכחל עצמו אסור, דאמרינן בסמוך, אם כן נימא "חתיכה עצמה נעשה נבלה", וליבעי ששים לבד מכחל! ויש לומר: דהאי דאסור, לאו משום שיהא טעם חלב בכחל יותר מבשאר בשר, אלא לפי שיש בו גומות, והחלב כנוס לתוכו, ויש באותו חלב טעם בשר. ואי אפשר להפרישו מן הכחל, מאחר שנתבשל, דתו לא מהניא ליה קריעה. ואם תאמר: ומה טעם הכחל עצמו אסור? והלא כל החלב הכנוס לתוכו בגומות נפלט לחוץ, ונתפשט ונפלט בשוה לכל החתיכות, כדאמר דמשערינן בכוליה. ופריך נמי: אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסור? משמע דפשיטא ליה שיוצא כולו, כמו שאפרש בסמוך! ויש לומר: לפי שמתחלת בשולו, קודם שיצא החלב לגמרי, נאסר החלב שבכחל, מפני טעם הבשר שבו, ואז לא היה יכול לצאת בקריעה. הילכך אף לאחר שנגמר בשולו, שכבר יצא כולו, תו לא לישתרי. דאפשר לסוחטו — אסור. ואפילו למאן דאמר אפשר לסוחטו, מותר — הכא גזרינן שמא יאבלנו קודם שיצא כולו. ואף על גב דגבי "בשירא דאסמיק" (חולין צג,ב) שרינן כי שפדיה בשפודא לבתר שנצלה לגמרי, ולא גזרינן דלמא אתי למיכל קודם גמר צלייתו — שאני התם שדרך הדם לצאת על ידי מליחה וצלייה. ולכך צולהו, כדי להוציא דמו. גם לבסוף פירש כל הדם לגמרי, ונופל לחוץ. אבל הכא, כשיצא נמי כל החלב, מכל מקום נשאר הוא בקדרה, אלא שמתבטל. ואי שריא לבסוף, אתי למיכליניה קודם.

וכחל עצמו אסור — יש ספרים דגרסי: "אסור, היכא דלא קריעה ובשליה בהדי בשר". ואם תאמר: כי בשיל ליה נמי לחודיה — ליתסר, משום טעם בשר הכחל שבתוכו שבגומותו! ויש לומר: משום לישנא קמא דרב בפרק "כל הבשר" (חולין קט,ב) דאמר: לא קרעו — אינו עובר עליו, ומותר. לכך צריך להעמיד כשנתבשל עם הבשר.

אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסור — דכיון דבכוליה משערינן, אם כן נפיק כוליה. אבל אי במה דנפיק מיניה משערינן, אתי שפיר דאוסר קדרה אחרת, דלא נפיק כוליה. ואם תאמר: ודלמא הא דמשערינן בכוליה, משום דמספקא לן אי נפיק כוליה. ולכך נפל לקדרה אחרת — אוסר, משום דלמא לא נפיק כוליה! ויש לומר: דזה פשוט לו, ואין ספק בדבר, וידוע היה להם אם יוצא כולו או מקצתו. ועוד: דמספק לא היה אוסר קדרה אחרת, כיון דחלב שהוטה דרבנן. ועוד נראה לפרש: ד"אלא מעתה" קאי אהא דאמר "וכחל מן המנין", אלמא לא חשבינן ליה חתיכה דאיסורא, ולא אסיר אלא משום חלב הכנוס בגומות שבתוכו. ואם כן, נפל לקדרה אחרת — לא יאסור, דכל מה שסופו לצאת מן החלב יצא בקדרה ראשונה. **נפל** לקדרה אחרת אל יאסור — הא לא פריך "הוא גופיה לא ליתסר", כדפירשתי לעיל. **ביצה** בששים — והוא הדין בשאר איסורין, וביצה איצטריך ליה, משום דאיכא ביצה טמאה דלא אסרה, כדאמרי אינשי דמיא בעלמא הוא.

בביצת

ואמור רבנן בששים — בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (סט,א) פסקינן הלכתא בכל איסורין שבתורה (בששים), בין בשר בחלב ובין שאר איסורין בששים. **מין בשאינו מינו** — שהאדם יכול להבחין טעמו, ושניהם של היתר, שיכול בן ברית לטעמו, כגון תרומה וחולין. **בטעמא** — יטעימנו כהן, אם אין תרומה נותנת טעם בחולין — יאכל התבשיל אף לזרים. **דאיסורא** — כגון בשר בחלב, שאין בן ברית יכול לטעמו, סמכינן אקפילא. **ומין במינו** — בין דהיתרא ובין דאיסורא, דליכא להבחין טעמו. **אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא וליכא קפילא** — גוי דליטעמיה, משערינן בששים. **מאי דעתיך** — דאסרת ליה? אי משום דשמואל דאמר כר', והא רותח — גיד דהכא שרי, דדהאמר שמואל: קולף ואוכל. **כבוש** — בחומץ ותבלין, וכבש בזן איסור והיתר יחד. שולינ"ר בלעו. **בשהן משערין** — האיסור בששים, ומשערינן אותו שיהא בו אחד מששים ברוטב וקיפה ובחתיכות ובקדרה. **קיפה** — פונדרילי"א, דק דק של בשר ותבלין המתאסף בשולי קדרה. **בטאי דבלעה** קדרה — אם ראינוהו כשנפל שם קודם שנתמעט, ואנן משערינן אותו לאחר שנתבשל לכמות שנפל שם, ואין בהיתר ששים בו — אומדים כמה בלעה קדרה מן ההיתר. לפי שכשנפל שם היה היתר הרבה, ונתמעט בבלועת הקדרה, אבל בקדרה עצמה לא משערינן. וכיון דאיפיא לישני, ואיסורא דאורייתא היא — אזלינן לחומרא, ולא משערינן בקדרה, ועיקר הדבר — כמות שהוא בא לפנינו משערינן ליה. ולא משערינן במאי דבלעה קדרה מן ההיתר, לפי שאף מן האיסור נבלע, ונתמעט מכמות שהיה, וכדאמרינן לקמן (צח,א): אטו דהיתרא בלע, דאיסורא לא בלע? **כל איסורין שבתורה** — לבד גיד הנשה, דכבשר בלפת הוא. **משערינן** — אותם כאילו האיסור בצל או קפלוט, ואילו היה נותן טעם בהיתר זה שנתבשל עמו — אוסר. ובהך איסורי דלא מצי למיטעמינהו קאמר, כגון מין ומינו, ואי נמי: שאינו מינו דאיסורא, וליכא קפילא. ואכתי לא איפסיק הלכתא בששים. **פלפלין** — נותנים טעם באלף כמותן. **שיעורו חכמים** — אין באיסורין בנותן טעם יותר מבצל וקפלוט. **ואין גיד מן המנין** — דבענן ששים דהיתר לבד מניה. אבל כחל, הואיל ומין היתר הוא, אם נתבשל עם הבשר — משערינן ליה בששים לבהדי דידיה. **ביצה** — של עוף טמא. **וכחל עצמו אסור** — שהרי הבשר נתן בו טעם, והוא לא נתן טעם בבשר, לפי שמועט היה. **בדידיה משערינן** — דבענן שיהא בהיתר ששים כמותו. **או במאי דנפיק מיניה** — אין צריכין שיהא בהיתר אלא בששים מה שפלט זה. דהאי מאי דאתי קמן, לאו בקדרה הוא, ומישהא שדינן ליה לבר. **אלא מעתה** — הואיל ובדידיה משערינן, הא איבטיל כוליה, שהלך כל עצמו בתבשיל. דאי לאו הכי, אמאי בעית ששים כמות כולו. וכיון דכוליה בטלתיה, נפל בקדרה אחרת — אל יאסר. **כיון דאמר רב יצחק בר' מפני שבתחלה נאסר עד שלא נצטמק, משנתנה הקדרה בו טעם — מיד נאסר. ומאז שויוה רבנן בתחיבת איסור שהיא לעולם אסורה, כדאמר במתניתין: בזמן שמכירו כו'. **למימרא דיהבה טעמא** — כי מבשלה בהדי אחריני. אפרוח

בביצת

אפרוח — שהבשר נותן טעם, ולא שנא טמאה ולא שנא טהורה דנבלה היא. **אכל טמאה** — בלא אפרוח — לא. **כיון דאית בה אפרוח קרי לה טמאה** — ואפילו של עוף טהור. **ביצים טהורות** — ששלקן כו'. **מכלל דרישא** — דנקט "טמאה" — טמאה ממש קאמר, ולאו אפרוח. דאי בטהורה ואפרוח, תרתי למה לי? **כיצד ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהם** — ווו היא טומאתו, וכולן מן הטהור. **השתא דלית בה אפרוח** — אשמועינן דיהבא טעמא דדיקולא — קלחת. **סבר רב אשי לשעוריה** — היתרא, ולאוסופי עלה מה שבלעה דקדרה, כדי לבטל את האיסור. והאיסור היה משער מכל שהוא בא לפנינו, מצומקת. **רבנן** — תלמידים. **דאיסורא לא בלע** — בתמיה. אף האיסור נצטמק, ובשנבל דיה בו יותר. אלא הכל משערים כמות שאנו רואים. **בתלתין פלגי דזיתי** — משום דלא היה בשיעור, היה מזלזל בבטולו, ולא בעי ששים. **לא תזלזל בשיעורי דרבנן** — כלומר, אפילו במידי דלא מיתסר מדאורייתא, לא תזלזל בשיעוריה. ועוד: הא — מדאורייתא אסור, דחזי שיעור אסור מן התורה. וחזי שיעור מנין? תלמוד לומר "כל חלב". בפרק בתרא דיומא (עד,א). **ראה שאתה מטיל בה גבול** — ראה מה אתה עושה, שלא תטעה ותחשיל הסמוכים עליך. שאתה מטיל בה גבול להתירה בששים ואחת, ואינך מפרש: אי בהדי דידה, אי לבר מינה. והשומעים יעלה על דעתם: בהדי דידה. והרי שני גדולי הדור נשאלה מהם, ולא פירשוה. ומאן נינהו? רבי יעקב בר אידי ורבי שמואל בר נחמני. **ואיבעיא להו** גרסינן. **פשיט מיפשט** — שאינך מטיל שום ספק בדבר, לומר: אניני יודע אם היא מן המנין של ששים ואחת או לא. **בששים ואחת והיא** — דהוו להו ששים ושתים. **ההוא דאתא כו'** — פלגא דזיתא דאיסורא הוה, וכן עובדא דרבי שמעון בר רבי. **אבא** — הלא בא מעשה כזה לפניו, ולא מצא אלא ארבעים ושבע, והתיר — שמע מינה: לאו בשים בעי. אף אני מתיר בזה, שאיני מרצא בו אלא ארבעים וחמש. ולי נראה, דהכי קאמר: אבא לא שיער בארבעים ושבע, אני אשער בארבעים וחמש?! בתמיה. אבא בא לפניו מעשה, והיה יכול לבטלו בארבעים ושבע, ולא שיערו להתיר, ואסר. ואני אתירנו בארבעים וחמש?! **וללשון זה אין צריך לפרש בחצי זית, אלא אף בשיעור שלם. הא איכא ששים משעורינן** — בתמיה. וכולי האי מי מזלזלין? **גוזמא** — כלומר, למה באת לישאל עליו, והלא אפילו ששים אין בו בהיתר כמות האיסור? ולאו דוקא קאמר ליה, אלא דבר שאינו יכול לעמוד. כלומר, כלום יש שם אפילו ששים? ואף על פי שאינו ניתר בכך. **בששים** — היכא דבדקניה, ולא יהיב טעמא. אי נמי: ליכא למיקם אטעמא, כגון מין ומינו. אבל היכא דבדקניה, ויהיב טעמא — לעולם טעמא לא בטיל, כדאמר בכמה דוכתין. ולקמן (צט,א) נמי אמרינן: יש בהן בנותן טעם, בין שיש להעלות במאה ואחד, ובין שאין בו — אסור. וכי לא יהיב טעמא, בעינן ששים לבטוליה, כדלקמן, דקתני: אין בהן בנותן טעם, בין שיש להעלות כו' — מותר. דאמרינן: אין בהן להעלות במאה ואחדא, אלא במאי? לאו, בששים. אלמא, כי לא יהיב טעמא נמי בעינן ששים למר ומאה למר. **ושניהם לא למדוה כו'** — ואף על גב דאי אתי למילף מיניה, מצית למילף אפילו היכא דיהיב טעמא. דהא הכא איכא למימר: דאי שלא במינו, הוה יהיב טעמא, אפילו הכי רבנן אחמוה, ואמור: טעמא לא בטיל. **זרוע** — של איל נזיר הוא המורם ממנו, ומניפין אותו, וניתן לכהן ואסור לזרים. והאיל כולו נאכל לבעליו, דהא שלמים הוא.

בביצת אפרוח — והוא הדין בשאר, בנמצא בה דם, דשדא תיכלא בכולה. ונראה דטמאה שהיא קלופה, אפשר דאסורה. ובירושלמי גבי געועלי ביצים משמע: דיש חילוק בין קלופות לשאין קלופות, ושמא לענין זה נמי יש חילוק. והא דלא משני הכא "הא בקלופה, הא בשאינה קלופה" — משום דסתם ביצים מבשלים אותן בקליפתן.

בְּבֵיצַת אֲפָרוֹחַ, אֲבָל טְמֵאָה - לֹא. אֵיתִיבֵיהּ: בֵּיצִים טְהוֹרוֹת שֶׁשְּׁלָקָן עִם בֵּיצִים טְמֵאוֹת. אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתְן טַעַם - כּוּלָּן אֲסוּרוֹת! הָכָא נַמִי - בְּבֵיצַת אֲפָרוֹחַ. וְאַמַּאי קְרֵי לָהּ "טְמֵאָה"? כֵּיוָן דְּאִית בָּהּ אֲפָרוֹחַ קְרֵי לָהּ "טְמֵאָה". - וְהָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא: בֵּיצִים שֶׁשְּׁלָקָן וְנִמְצָא אֲפָרוֹחַ בְּאַחַת מֵהֶן, אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתְן טַעַם - כּוּלָּן אֲסוּרוֹת! מִכְּלָל דְּרִישָׁא, בֵּיצִים טְהוֹרוֹת שֶׁשְּׁלָקָן עִם בֵּיצִים טְמֵאוֹת, אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתְן טַעַם - כּוּלָּן אֲסוּרוֹת, כֵּיצַד, כְּגוֹן שֶׁשְּׁלָקָן וְנִמְצָא אֲפָרוֹחַ בְּאַחַת מֵהֶן. הָכִי נַמִי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי סְלָקָא דַּעְתָּךְ: רֵישָׁא דְּלֵית בָּהּ אֲפָרוֹחַ, הַשְׁתָּא דְּלֵית בָּהּ אֲפָרוֹחַ - אֲסוּרָה, דְּאִית בָּהּ אֲפָרוֹחַ מִיבַּעְיָא! - אִי מִשּׁוּם הָא - לָא אִירְיָא, תָּנָא סֵיפָא לְגַלּוּיֵי רֵישָׁא, שֶׁלֹּא תֹּאמַר: רֵישָׁא - דְּאִית בָּהּ אֲפָרוֹחַ, אֲבָל לֵית בָּהּ אֲפָרוֹחַ - שָׁרְיָא, תָּנָא סֵיפָא דְּאִית בָּהּ אֲפָרוֹחַ, מִכְּלָל דְּרִישָׁא - דְּלֵית בָּהּ אֲפָרוֹחַ, וַאֲפִילּוּ הָכִי אֲסִירָא. הַהוּא כְּוִיתָא תַּרְבָּא דְּנַפַל בְּדִיקוֹלָא דְּבִשְׂרָא, סְבַר רַב אַסִי לְשַׁעוּרֵיהּ בְּמַאי דְּבִלַע דִּיקוֹלָא. אֲמָרִי לֵיהּ רַבָּנַן לְרַב אַשִׁי: אַטּוּ אֲדֶיהָרָא בְּלַע, דְּאִיסּוּרָא לָא בְּלַע? הַהוּא פַּלְגָא דְּזֵיתָא דְּתַרְבָּא דְּנַפַל בְּדִיקוֹלָא דְּבִשְׂרָא, סְבַר מָר בַּר רַב אַשִׁי לְשַׁעוּרֵיהּ בְּתַלְתִּין פַּלְגֵי דְּזֵיתָא. אָמַר לֵיהּ אֲבוּהּ: לָאו אָמְינָא לָךְ לָא תְּזַלְזֵל בְּשִׁעוּרִין דְּרַבָּנַן? זְעוֹר, הָאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: חֲצִי שִׁעוּר אָסוּר מִן הַתּוֹרָה. אָמַר רַב שֶׁמֶן בַּר אַבָּא, אָמַר רַב אִידִי בַּר אִידִי בַּר אִידִי בַּר גֵּרְשֹׁם, אָמַר לֵוִי בַּר פְּרָטָא, אָמַר רַבִּי נָחוּם, אָמַר רַבִּי בִּירִיָּם מִשּׁוּם זְקֵן אֶחָד וְרַבִּי יַעֲקֹב שְׁמֵיהּ, דְּבֵי נְשִׂיאָה אָמְרוּ: בֵּיצָה, בְּשִׁשִּׁים - אֲסוּרָה, בְּשִׁשִּׁים וְאַחַת - מוּתֶּרֶת. אָמַר רַבִּי זֵירָא לְרַב שֶׁמֶן בַּר אַבָּא: רְאֵה שֶׁאַתָּה מַטִּיל בָּהּ גְּבוּל דְּהַיְתֵר, שֶׁהֲרֵי שְׁנֵי גְּדוֹלֵי הַדּוֹר לֹא פֵּרְשׁוּ אֶת הַדָּבָר: רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי, תְּרוַיְיהוּ מִשְׁמֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמְרִי: בֵּיצָה, בְּשִׁשִּׁים - אֲסוּרָה, בְּשִׁשִּׁים וְאַחַת - מוּתֶּרֶת. וְאִיבַּעְיָא לְהוּ: בְּשִׁשִּׁים וְאַחַת, בְּהַהֵי דִּידָהּ, אוֹ דִּילְמָא לְבַר מִינָּהּ? וְלָא פָּשֵׁיט, וּמִי פָּשֵׁיט לֵהּ מִפְּשִׁטוּ! אִתְּמַר, אָמַר רַבִּי חֶלְבּוֹ, אָמַר רַב הוּנָא: בֵּיצָה, בְּשִׁשִּׁים וְהִיא - אֲסוּרָה, בְּשִׁשִּׁים וְאַחַת וְהִיא - מוּתֶּרֶת. הַהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי גַּמְלִיאֵל בַּר רַבִּי, אָמַר לֵיהּ: אַבָּא לֹא שִׁיעֵר בְּאַרְבָּעִים וְשֶׁבַע, וַאֲנִי אֲשַׁעֵר בְּאַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ. הַהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי, אָמַר לֵיהּ: אַבָּא לֹא שִׁיעֵר בְּאַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ, וַאֲנִי אֲשַׁעֵר בְּאַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ. הַהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא, אָמַר לֵיהּ: כְּלוּם יֵשׁ שְׁלֹשִׁים? טַעֲמָא - דִּלְיָא שְׁלֹשִׁים, הָא אִיכָּא שְׁלֹשִׁים - מְשַׁעֲרִין! - אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: גּוּזְמָא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מִשּׁוּם בַּר קַפָּרָא: כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה - בְּשִׁשִּׁים. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: רַבִּי, אַתָּה אוֹמֵר כֵּן? הָכִי אָמַר רַב אַסִי, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מִשּׁוּם בַּר קַפָּרָא: כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה - בְּמֵאָה. וּשְׁנֵיהֶם לֹא לְמָדוּהָ אֶלָּא מִ"זְרוֹעַ בְּשִׁלְהָ", דִּכְתִיב: "וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַזְּרֹעַ בְּשִׁלְהָ" וְגוֹ', וְתַנְיָא: "בְּשֵׁלָה" אין

פירוש קא מפרש — הכא לא פריך: אי דבר, "אסורות" "אסורות" למה לי, וכן בכמה דוכתין, ובכמה דוכתין פריך. **דנפל** בדיקולא דבשרא — בערוך חברו בהדי "היא ניימנא, דיקולא שפיל" — פירוש: קלחא. וכתוב בתשובת הגאונים, דהכי קאמר: דנפל ליורה גדולה, שיש בה שיעור דיקולא. וקשה: כיון דלאו לדיקולא נפל, מאי קאמר "סבר רב אשי לשעוריה במאי דבלעה דיקולא"? ובקונטרס פירש: "דיקולא" — קלחת. וקלחת הוא כלי שמבשלין בה בשר, כדאמר ב"המוכר את הספינה" (בבא בתרא עד,א): כל שלשים יום מהפך להם גדנם כבשר בקלחת. ואפשר דקרי ליה "דיקולא" — משום הרתיחות שעולות בתוכו, שנקראים "דיקולין", כדאמר פרק "כל שעה" (פסחים לט,ב): אמר רב יוסף, לא ליחלט אינש תרתי חיטי בהדי הדדי, דילמא אזל חדא בצדי דחברתה, ולא סליק ליה דיקולא דמיא מארבע רוחתא. **ואיבעיא** להו בששים ואחד כו' — ומדלא פירש בהדיא "בששים והיא, מוותרת" ליכא למיפשט מידי, דשמא כבר יהודעא בן לוי עצמו הוא מטופס, ומיהו קשה: דלקמן קאמר רבי יהושע בן לוי: כל איסורין שבתורה בששים. משמע, בששים של היתר, כמו "גיד בששים, ואין גיד מן המנין"! ויש לומר: דהתם משמיה דבר קפרא קאמר לה, אבל הכא מדקאמר "בששים אסור" משמע שפיר דבששים של היתר נמי אסור. להכי אית לן למימר, דלדידיה הוה מספקא ליה.

כל איסורין שבתורה בששים — פירש בקונטרס: דאף כי לא יהיב טעמא, בעי ששים, ואין נראה. ומה שהביא ראיה מלקמן, אפרש לקמן בעזרת השם יתברך. אין

אין בשלה אלא שלימה — פירש בקונטרס דלא נתפרש באיזה לשון. ונראה לפרש: דמשמע "בשלה" = במו: בָּשֵׁל לָהּ, למ"ד דגושה ומפיק ה"א. כמו: שיש לה. כלומר, כמו שהיא. **דבולי** עלמא בהדי איל מבשל לה — דאין מקרא יוצא מידי פשוטו. אבל לאיכא דאמרי דבקדרה אחרת מבשל לה לתנא קמא, מוציא אותו מידי פשוטו.

מר סבר מחתך לה והדר מבשל לה — פירש בקונטרס: דהיינו תנא קמא, ר"שלימה" דקאמר — היינו, דאין מחתכין לחתיכות. והשתא לא הוי "מר סבר" קמא ללישנא קמא, כ"מר סבר" קמא דאיכא דאמרי, דהוי רבי שמעון! ונראה לפרש: "מר סבר: מחתך לה והדר מבשל לה" — היינו, רבי שמעון בן יוחאי. אבל תנא קמא סבר דמבשל והדר מחתך. והיינו "שלימה" דקאמר — שתהא מחוברת לאחד בישול. והשתא הוי "מר סבר" קמא רבי שמעון בן יוחאי, כמו לאידך לישנא. ומיהו ללישנא בתרא צריך לומר: "שלימה" — היינו, שלא יחתכנה חתיכות.

ומאן דאמר בששים סבר בשר ועצמות כו' — לאו דרשא גמורה היא למילף מינה לענין מין בשאינו מינו, דטעם בעיקר דאורייתא. דהכא מין במינו הוא, דמדאורייתא בטילה ברובא. אלא בששים ומאה קבלה היתה בידם, ואסמכתה אהאי קרא. ומכל מקום פריך שפיר מהא דתניא "זהו היתר הבא מכלל איסור" — דמשמע שיש כאן היתר, דבעלמא אסור ביצאה בו. **לאו** למעוטי כל איסורין שבתורה — ואם תאמר: ומאי קושיא, דילמא היינו דוקא לענין שאין מבטלין איסור לכתחילה, והכא שרי! ויש לומר: דלשון "זהו היתר הבא מכלל איסור" משמע מכלל דבר האסור לאכילה. **מאי** חזית דגמרינן מהא כו' — ואף על גב דלחומרא מקשינן, כיון דאיכא לאוקומי קרא ד"דם הפר" בעולין, כרבנן ב"הקומץ רבה" (מנחות כב,ב), אית לן למילף מ"זרוע בשלה", אף על גב דלקולא. וכן בסמוך פריך, דאדרבה ניגמר מהכא לקולא, דאיכא לאוקומי קרא דחטאת ודמשרת להיתר מצטרף לאיסור, וצריכי, כדאמר בפרק "שלשה מינין" (נזיר לז,ב). **לחומרא** גמרינן דמדאורייתא ברובא בטיל — ואם תאמר: הא תינח במינו, אבל בשאינו מינו — לא בטיל, דטעם בעיקר דאורייתא! ויש לומר: דלאו דרשא גמורה היא, כדפרישית. ולענין מין במינו גמרינן לחומרא, ובשאינו מינו קים להו דביותר מששים למר ומאה למר פוסק הטעם, ואסמכינהו נמי אהאי קרא. ועוד: דזימנין פוסק בפחות מששים או ממאה, אם כן הא דילפינן לאסור עד ששים ומאה — חומרא בעלמא הוא. **רבא** אמר לא נצרבא אלא לטעם בעיקר דבקדשים אסור — פירש בקונטרס: ד"זהו" — למעוטי שאר קדשים, אבל חולין — שפיר ילפינן מניה למאה וששים. דמדאורייתא בטלי ברוב, וילפינן מהכא להחמיר, דלא ליבטל אלא במאה וששים. משמע דרצה לומר: ד"טעם בעיקר" דקאמר — לאו לטעם גמור הוא, דהא בטיל במאה וששים, אלא טעם כל דהו קאמר. וגם צריך לומר: דבהאי גוונא אסור בקדשים, ואף על גב דלא הוי אלא משהו. וכי פריך: "וליגמר מיניה" — היינו, דליתשרו אף בשר קדשים במאה וששים, כזרוע בשלה. והשתא תימה: כיון דהכא לא איירי בטעם גמור אלא בבל שהוא, מי דחקו לפרש דרבא אית ליה טעם בעיקר בחולין לאו דאורייתא? כיון דהכא לא איירי בטעם גמור אלא בבל שהוא, כדפרישית! ועוד תימה: דעל כרחיך אין כל שהוא אוסר בקדשים, דלא אסר במשהו אלא עולין דוקא לרבנן, ומין במינו לרבי יהודה, כדאמרינן בהדיא ב"הקומץ רבה" (מנחות כב,א. כג,א). וכן בפרק "התערובת" (זבחים עח,א) אמר ריש לקיש: הפגול והנותר והטמא שבללן זה בזה ואבלן — פטור. וקאמר: שמע מינה, נותן טעם ברוב — לאו דאורייתא. אלמא נשמע דאפילו כדי נתינת טעם — לא אסר במינו. וזרוע בשלה וחטאת דשמעתין — דבטל ברוב, לרבנן דאמר: מין במינו בטיל. אלמא אין כל שהוא אוסר בקדשים, וכן בבמה דוכתין! ונראה לפרש: דהכא איירי בטעם גמור, מקרא ד"חטאת". והוא הדין דבחולין אסור, מקרא ד"משרת". אלא נקט קדשים — משום דבזרוע בשלה, דהוי קדשים קאי. והכא שרי, דפעמים שהזרוע ומקצת מן האיל היו חוץ לרובם, ונותן הזרוע טעם במה שחוץ. וזימנין נמי שיש משמנונית הזרוע הרבה על אותו מקצת, עד שלא יהא רוב באותו מקצת לבטלו, ובכל ענין שיבטל התיר הכתוב. ורבא לא פליג ארבי יוחנן, ד"משרת" אתא לטעם בעיקר, ודרשה לגמורה הלא אסמכתא. דמדרבי עקיבא נשמע לרבנן, דדרש לה להיתר מצטרף לאיסור דלקי. והוא הדין לרבנן, דמוקי לה לטעם בעיקר, נמי לקי. והא דאמר אביי בפרק "כל הבשר" (חולין קח,א): שמעינא מינה, טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא. דאי דרבנן, מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן להו? דחדוש הוא. אי חדוש הוא — אף על גב דליכא נותן טעם נמי? אמר לך רבא: דרך בישול אסרה תורה. פירוש: לעולם דרבנן התם דיחוי בעלמא הוא. כלומר, מהכא לא תידוק. ובפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (סז,א) דאמר רבי יוחנן: טעמו ולא ממשו — אסור, ואין לוקין עליו. והיינו, במינו, דמדאורייתא ברובא בטל. וטעמו וממשו דקאמר התם דלוקין — כגון שהאיסור בעין, ומכירו. וכי קתני: טעמו ולא ממשו, אסור ואין לוקין עליו — הוא הדין אפילו טעמו וממשו, אם אין מכירו. אלא מילתא דפסיקא נקט בכל ענין. אי נמי: נקט "ולא ממשו" — לרבותא, דאפילו הכי אסור.

ועוד

אין בשלה אלא שלימה — לא נתפרש באיזה לשון. **דבולי עלמא** — תנא קמא ורבי שמעון. **בהדי איל מבשל לה** — דאין מקרא יוצא מידי פשוטו, וקרא משמע דעם האיל מבשלו. **תנא קמא סבר מחתך לה** — מן האיל, והדר מבשל לה בהדיה. ואשמועינן: שלימה מבשלה, ואינו מחתכה לחתיכות. ורבי שמעון אתא לאשמועינן דכמות שהיא מחוברת לאיל מבשלה. **לליישנא קמא כו'** — והשתא קא מסיים למלתיה דאמרן לעיל: "ושניהם לא למדוה". ולליישנא קמא, דאוקמינן דבין תנא קמא ובין רבי שמעון בהדי איל מבשל לה — ילפי הנך אמוראי דלעיל מ"זרוע בשלה", אליבא דדברי הכל. **ולליישנא בתרא** — דאוקמינן תנא קמא דבקדרה אחרת מבשל לה — ילפי מילתייהו מדרבי שמעון, דחזינן דבשיל היתר בהדי איסור. ובזרוע יש עצם הרבה בשר מועט, שהכתוב אינו בכלל "זרוע", דתנן בפרק "הזורע" (חולין קלד,ב): איזהו זרוע? מן הפרק של ארכובה, עד גף של יד, אשפלד"ו. **בשר ועצם** — דזרוע. **בהדי בשר ועצמות** — דאיל משערינן וקים להו לרבנן דששים איבא, ושרייה רחמנא. **ומאן דאמר מאה** — סבר: עצם לא בעיא לשעוריה, דהא לא פליט טעמא מינה. וכי משערת בשר דזרוע בהדי בשר דאיל, איבא מאה. **זהו היתר** — הניתר מכלל איסור, שהרי בלע איל מן הזרוע, והתירו לך הכתוב. **לאו למעוטי** — שאר איסורים, דלא ילפינן להו מיניה? **לא נצרבא** — האי "דהו". **אלא לרבי יהודה דאמר** — במנחות (כב,ב): מין במינו — לא בטיל, ובהאי איל — בטיל. להכי אמר "זהו" — דלא ילפינן מיניה דליבטל מין במינו. אבל מין בשאינו מינו — ילפינן מיניה למאה וששים, למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה. **וליגמר מיניה** — לבטולי מין במינו. **ולקח מדם הפר ומדם השעיר** — ב"אחרי מות" גבי קרנות מזבח הפנימי, וקסבר רבי יהודה: שמערה דם שניהם לכלי אחד, והדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר, וקרי ליה "דם השעיר" — אלמא לא מבטל ליה. **חדוש הוא** — דלכתחלה היתר לבטל האיסור. **אטו אנן** — הא דגמרינן מיניה מאה או ששים, קולא הוא, דתימא: חדוש הוא דחדיש רחמנא ואקיל גביה, ולא גמרינן מיניה? **הא חומרא היא** — דלא תימא: ליבטול ברובא. וחומרא שפיר גמרינן מיניה, דכל שכן הוא: ומה איל נזיר, דאקיל גביה, לא אקיל אלא במאה או בששים — כל שכן באיסורי אחרינני. **דמדאורייתא** — כלומר, אי לאו מהאי גמרינן, ומשונין ביטול טעם בשאר בטולי דאורייתא, ברובא הוה לן לבטולי, כדתניא (שמות כג) "אחרי רבים להטות". **לטעם בעיקר** — נותן טעם קים לן דאסור בקדשים בעיקר ממשו של איסור, ולהא מילתא קתני "זהו" — למעוטי שאר קדשים. אבל חולין, שפיר גמרינן מיניה למאה וששים. דהא קים לן מ"אחרי רבים להטות" דבטלי ברובא, וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטל אלא במאה. ורבא לית ליה טעם בעיקר בחולין, בדמפרש ואזיל: מדאורייתא — ברובא בטיל, אלא מדרבנן. והכי נמי שמעינן ליה לרבי יוחנן במסכת עבודה זרה (סז,א): כל שטעמו ולא ממשו — אין לוקין עליו. והא דילפינן ליה בפסחים (מד,א) מנזיר ר"משרת" ליתן טעם בעיקר — סבירא להו אמוראי בתראי, דאסמכתא בעלמא הוא, ולאו מילף הוא. דדהוו להו נזיר וגיעולי גוים שני כתובין הבאין כאחד. אי נמי: גיעולי גוים — חדוש הוא, דבאמרינן התם, ר"משרת" — להיתר מצטרף לאיסור.

וליגמר

אין "בְּשֵׁלָה" אֶלָּא שְׁלֵימָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי אוֹמֵר: אֵין "בְּשֵׁלָה" אֶלָּא שֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה עִם הָאַיִל. דְּכוּלֵּי עָלְמָא: בַּהֲדֵי אַיִל מְבַשֵּׁל לָהּ, מָר סָבַר: מְחַתֵּךְ לָהּ וַהֲדַר מְבַשֵּׁל לָהּ, וּמָר סָבַר: מְבַשֵּׁל לָהּ וַהֲדַר מְחַתֵּךְ לָהּ. וְאִי בָּעֵית אֵימָא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא - מְחַתֵּךְ לָהּ וַהֲדַר מְבַשֵּׁל לָהּ. מֵיהוּ, מָר סָבַר: בַּהֲדֵי אַיִל מְבַשֵּׁל לָהּ, וּמָר סָבַר: בִּקְדֵרָה אַחֶרֶת מְבַשֵּׁל לָהּ. לְלִישָׁנָא קַמָּא - אַלִּיבָּא דְּדִבְרֵי הַכֹּל, לְלִישָׁנָא בַּתְרָא - אַלִּיבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי. מַאן דַּאֲמַר בְּשִׁשִּׁים, סְבַר: בָּשָׂר וַעֲצָמוֹת בַּהֲדֵי בָּשָׂר וַעֲצָמוֹת מְשַׁעֲרִינַן, וַהֲוָה לֵיהּ בְּשִׁשִּׁים. מַאן דַּאֲמַר בְּמֵאָה, סְבַר: בָּשָׂר בַּהֲדֵי בָּשָׂר מְשַׁעֲרִינַן, וַהֲוָה לֵיהּ בְּמֵאָה. - וּמִי יְלַפִּינַן מִינָּהּ? וְהָתַנְיָא: זֶהוּ הֶיתֵּר הַבָּא מִכְּלַל אִיסּוּר, "זֶהוּ" לְמַעוּטֵי מַאי - לָאו לְמַעוּטֵי כָּל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה? - אֲמַר מַאבַּיי: לָא נִצְרְכָא אֶלָּא לְרַבִּי יְהוּדָה, דַּאֲמַר: מִין בְּמִינוֹ - לָא בָּטֵיל, קָא מַשְׁמַע לָן: דְּהָכָא בָּטֵיל. - וְלִיגְמַר מִינֵּיהּ! - גְּלֵי רַחֲמָנָא "וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר" - תַּרְוַיְיהוּ בַּהֲדֵי הֲדָדֵי נִינְהוּ, וְלָא בָּטְלִי. - וּמַאי חִזֵּית דְּגַמְרִית מֵהַאיִךְ, לִיגְמַר מֵהַאי? - חִדּוּשׁ הוּא, וּמַחְדּוּשׁ לָא גְּמַרִינַן. - אִי הָכִי, לְמַאָה וְשִׁשִּׁים נַמִּי לָא לִיגְמַר! - אַטּוּ אֲנַן לְקוּלָּא גְּמַרִינַן, לְחוּמְרָא גְּמַרִינַן, דְּמִדְאוֹרַיְיתָא בְּרוּבָא בָּטֵיל. רָבָא אָמַר: לָא נִצְרְכָא אֶלָּא לְטַעַם כְּעִיקָּר, דִּבְקָדָשִׁים אָסוּר, קָא מַשְׁמַע לָן דְּהָכָא שָׁרֵי.

וליגמר מיניה — למשרי אף שאר קדשים בששים או מאה, כגון נותר או פגול. **להיות במוה** — הנוגע בה ובלע ממנה. **שאם פסולה** — היא, יפסל הבולע. **ואם כשרה** — היא, תאכל זו כחמור שבחמאת. שאפילו הן שלמים — אסורין ליאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים. ומהכא גמרינן לכל איסורי קדשים, דלא בטלי לגמרי. **ליגמר מהאי** — וליבטלו במאה? **אלא חדוש הוא** — לא גרסינן "אלא". **חדוש הוא** — כדפרישית, דלכתחלה מבטלינן ליה, ומייתינן ליה לידי כך בידים. **לא נצרכא** — "זהר". **אלא למקום חתך** — דבעלמא בכל איסור ואיתיה המזהוברים, כגון הרציא העובר את ידו, וכגון אבר המדולדל — כולן אסורין, כדאמרינן ב"בהמה המקשה" (חולין סח,ב). **להא שמעתא** — דרב שמואל בר רב יצחק. **למה אמרי** — המחמץ? ליאזו איסור אמרו לתרומה, שהמחמץ חולין בשאור שלה, או מתבל קדרה חולין בתבלי תרומה, או מדמע ומבשל חולין ותרומה יחד, שאנו הולכים אחריו להחמיר? **למין ומינו** — אמרו כן, דאולינן ביה לחומרא, כדקתני לקמיה. **ולמה אמרו להקל ולהחמיר** — שפעמים להקל ופעמים להחמיר? **מין ושאינו מינו** — על זה אמרו: פעמים להקל, ופעמים להחמיר. **גרסין** — של פול דתרומה. **שנתבשלו עם עדשים** — של חולין, וטעמנום ויש בהם טעם תרומה בחולין, אף על פי שיש בחולין מאה ואחד, שתרומה דינה לבטל בכך, דנפקא לן בספרי מקראי מ"כל חלבו את מקדשו ממנו" — שאם נפל בתוכו, הרי הוא מקדשו. ובתרומת מעשר משתעי קרא, שהיא אחד ממאה. וקאמר: שאם חזורה לתוך התשעים ותשעה — מקדשתן. מכאן אמרו: תרומה במאה עם האסור — אסורה, במאה והיא — מותרת. והכא, כיון דנותנת טעם, אף על פי שיש כאן דיתר כדי לבטל איסור — אסור, דטעמא לא בטיל. הרי "להחמיר". **אין כהן בנותן טעם** — אף על פי שאין כאן דיתר כדי לבטל — מותר. דכי בעינן אחד ממאה — דהיכא דאיסורא בעיניה הוא, כגון חטין בחטין, או כל דבר שלא נתבשל. אבל הכא דליתיה בעיניה — לא בעינן אחד ומאה. הרי "להקל". אבל מין ומינו — לעולם להחמיר, כדאמרינן לקמן דלא מישתרי עד דאיכא תרתי לטיבותא: אין נותן טעם, ואחד ומאה. **קתני** — מיהא דכי לא יהיב טעמא — לא בעינן מאה ואחד, ובמאי בטיל? לאו, בששים! אלמא, ביטולא היכא דליכא טעמא — בששים הוא!

וְלִיגְמַר מִינֵיהּ! - **גְּלִי רַחֲמָנָא גַּבֵּי חַטָּאת "כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ", לְהִיוֹת כָּמוֹהָ, שֶׁאִם פְּסוּלָה - תִּפָּסֵל, וְאִם כְּשֵׁרָה - תֵּאָכֵל כְּחָמוּר שֶׁבָּהּ.** - **וּמַאי חִזֵּיתָ דְּגָמְרִינַן מֵהַאי?** - **לִיגְמַר מֵהַאי!** - **חִדּוּשׁ הוּא, וּמֵחִדּוּשׁ לָא גָּמְרִינַן. אִי הָכִי, לְמֵאָה וְשִׁשִּׁים נַמִּי לָא לִיגְמַר!** - **אַטּוּ אָנַן לְקוּלָּא קָא גָּמְרִינַן?! לְחוּמְרָא קָא גָּמְרִינַן, דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא - בְּרוּבָּא בָּטֵיל. רַבִּינָא אָמַר: לָא נִצְרְכָא אֶלָּא לְמִקּוֹם חָתָךְ, דַּאֲמַר: מָקוֹם חָתָךְ בְּעָלְמָא אָסוּר, וְהָכָא שָׁרֵי. יָתִיב רַב דִּימִי וְקָאָמַר לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי: וְכָל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה בְּמֵאָה? וְהָתַנְיָא: לְמָה אָמְרוּ כָּל הַמְחַמֵּץ וּמְתַבֵּל וּמְדַמֵּעַ לְהַחְמִיר - מִין וּמִינוֹ, לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר - מִין וְשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וְקָתָנֵי סֵיפָא: לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר מִין וְשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, כֵּיצַד - גְּרִיסִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הָעֲדָשִׁים, אִם יֵשׁ בָּהֶם בְּנוֹתֵן טַעַם, בֵּין יֵשׁ בָּהֶן לְהַעֲלוֹת עִם בְּמֵאָה וְאֶחָד, בֵּין אֵין בָּהֶן לְהַעֲלוֹת בְּמֵאָה וְאֶחָד - אָסוּר. אֵין בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם, בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן לְהַעֲלוֹת בְּמֵאָה וְאֶחָד, בֵּין אֵין בָּהֶן לְהַעֲלוֹת בְּמֵאָה וְאֶחָד - מוּתָּר. אֵין בָּהֶן לְהַעֲלוֹת בְּמֵאָה וְאֶחָד אֶלָּא בְּמַאי - לָאו בְּשִׁשִּׁים? -**

לא

תקשה ליה: אמאי אמר "שאני אומר", כיון דטעם בעיקר דאורייתא? ויש לומר: דהתם איירי במינו. וכן משמע בסוף "הערל" (יבמות פב,ב) דמוקי לה ריש לקיש: והוא שרבו חולין על התרומה, ומין שלא במינו לא שייך רבוי. ואם תאמר: זאי במינו, כיון דרבו — בטלי להו ברובא, אפילו איכא בזית בבדי אבילת פרס! ויש לומר: דמיכל מקום פריך, דאי בזית בבדי אבילת פרס דאורייתא, יש לנו להחמיר אף במינו. ולית לן למימר "שאני אומר", כיון דלקי בשאינו מינו. ומידהו קשה: דסוגיא ד"אלו עוברין" (פסחים מג,ב) ודפרק "שלשה מינין" (נזיר לה,ב) אליבא דרבי יוחנן, ורבי יוחנן מוקי לה ב"הערל" (יבמות פב,א): אף על גב דלא רבו. ואם כן, כי נמי בזית בבדי אבילת פרס לאו דאורייתא, תקשי ליה: אמאי אמרינן "שאני אומר", דכיון דלא רבו, ספיקא דאורייתא היא! ויש לומר: דהוה מצי למימר "וליטעמיך", וכי האי גוונא יש בכמה דוכתי. **גלי** רחמנא גבי חטאת כו' — הקשה רבינו תם: דדאי קרא דחטאת מייתי הכא לטעם בעיקר, ובפרק "אלו עוברין" (פסחים מה,א) מוקי להיתר מצטרף לאיסור לבולי עלמא. וטעם בעיקר מפיק ליה מ"משרת", ולרבי עקיבא מגיעולי גוים! לבך נראה לרבינו תם: דגרסינן הכא "לא נצרכא אלא להיתר מצטרף לאיסור", דבכל ענין התיר הכתוב, ואפילו יש חצי זית בעין משמנונית של זרוע על תחיכת האיל שחוץ לרוטב. ומיהו אין צריך להגיה הספרים, דאיכא למימר דנקט הדרשה הפשוטה. דאי לאו קרא ד"משרת" ודגיעולי גוים דאתו לטעם בעיקר, הוה מוקמינן קרא דחטאת לטעם בעיקר, ולא להיתר מצטרף לאיסור, וכי האי גוונא איכא בכמה דוכתין. ועוד יש לומר: דסוגיא דהכא אתיא כי סוגיא דגיזר פרק "שלשה מינין" (לז,ב), דגרסינן התם: ורבנן תיפוק להו דהיתר מצטרף לאיסור מחטאת? ומשני: התם נמי לטעם בעיקר הוא דאתא. ואף על גב ד"משרת" נמי אתי לטעם בעיקר — מצרך צריכי. דאי כתב רחמנא חטאת — הוה אמינא: נזיר לא אתי מיניה, דנזיר מקדשים לא ילפינן. ואי כתב רחמנא נזיר — הוה אמינא: חטאת מנזיר לא ילפינן, דחמיר איסורו, דאפילו חרצן אסיר ליה. **תאכל** כחמור שבהן? — רבינו חננאל גריס "תאכל כחמור שבהן", משמע דאיכא חומרא בשלמים דליכא בחטאת. כגון שבשל שלמים דאתמול בקדירה דהיום, דרמינן עלייהו חומרא דחטאת — לאסור לזרים לנשים ולעבדים, וחומרא דשלמים — שאין נאכלין אלא עד הלילה, וחטאת של היום זמן אכילתה עד למחר. לא נצרכא אלא למקום חתך — דבעלמא אסור, כגון שהרציא העובר את ידו לחוץ, דנפקא לן בפרק "בהמה המקשה" (חולין סח,ב) דמקום חתך אסור, מדאצטריך פרסה דחזיר, אבול מקום חתך. מכלל דאי לא דחזירה — אסור. ונראה: דשאר קדשים, כגון חזה ושוק ואימורין, שרי נמי מקום חתך שלהם. דהא לא אשכחן קרא בזרוע בשלה יותר מבשאר קדשים. ואי יליפי בהו מעובר דאסור מקום חתך, בזרוע בשלה נמי ליתסר! אלא בבולן לא אסר הכתוב מקום חתך, דזרוע בשלה דחזה ושוק ואימורים צוה הכתוב להסיר, ולא מקום חתך. והא דקאמר הכא דבעלמא אסור — היינו, באבר שיצא לחוץ, והכא שרי בכל הקדשים. ולכך לא פריך הכא "מאי חזיית דגמרת" כו', כדפריך אאינך. **אין** בהם בנותן טעם אף על פי שאין בהן כדי להעלות מותר — פירש בקונטרס: וכי בעינן מאה ואחד — היינו, היכא דאיסור בעיניה. אבל הכא דליתיה בעיניה — לא בעינן מאה ואחד. אלמא צריך לומר לפירושו דהכא מיירי כגון שהסיר הגריסים מתוך העדשים. דאז אי אפשר להסירם, שאינו מכירן, ואיכא ממשות האיסור — דיה צריך מאה ואחד. וקשה לפירושו: אמאי נקט רישא "שאור של חטים שנפל לתוך עיסה של חטין", דהוי מין במינו, אפילו בשלא במינו נמי בעינן מאה ואחד, היכא דאיתיה לאיסור בעיניה? ויש לומר: דנקט מין במינו, דאפילו הסיר אחרי כן השאור, בעינן מאה ואחד לבטל. אבל שלא במינו, לא בעינן. ונראה: דאין צריך לדחוק כן, דשאינו מינו בטל בששים בשאר איסורין, אפילו איתיה לאיסורא בעיניה, כיון דאינו מכירו. דבמינו הוא דבעינן מאה ואחד. דהא דדרשינן בספרי: "את מקדשו ממנו" — ממנו שנפל לתוכו דרי הוא מקדשו, במינו כתיב. **אלא** במאי לאו בששים — ואם תאמר: דא דבטל הכא בששים היינו דטעמיה כהן, ואפילו בפחות היה בטל אי טעמיה כהן ואין נותן טעם, ולא כמו שפירש בקונטרס לעיל. אבל בסתמא בעינן מאה ואחד לבטלה, דהא רישא נמי דקתני "אם יש בהן בנותן טעם, אסור אפילו יש בהן להעלות במאה ואחד" — על ברחוך איירי בטעמיה כהן! ויש לומר: דמסמנה יתיה דייק. דבסיפא הוה ליה למיתני "אין בהן בנותן טעם, מותר", ותו לא. ושפיר יליפינן דא"בין יש לו להעלות במאה ואחד, ובין אין לו להעלות במאה ואחד" דארישא, קאי. אלא להכי הדר תנא: לאשמועינן דבבציר ממאה ואחד יש שיעור לבטל נתינת טעם.

לָא, בְּמַאָה. - וְהָא מִדְּרִישָׁא בְּמַאָה, הָוֵי סֵיפָא בְּשִׁשִּׁים. דְּקָתָנֵי רֵישָׁא: לְהַחְמִיר - מִין וּמִינוֹ, כֵּיצַד, שְׁאוֹר שֶׁל חִטִּין שֶׁנָּפַל לְעִיסַּת חִטִּין, וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, בֵּין יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת בְּמַאָה וְאֶחָד - אָסוּר. אֵין בּוֹ לְהַעֲלוֹת בְּמַאָה וְאֶחָד, בֵּין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, בֵּין אֵין בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ - אָסוּר, רֵישָׁא וְסֵיפָא - בְּמַאָה. וְכִי יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, בְּמַאָה וְחַד אַמַּאי לָא בְּטֵיל? אִישְׁתִּיק. אָמַר לֵיהּ: דִּלְמָא שָׁאנֵי שְׁאוֹר דְּחִימוּצוֹ קָשֶׁה? - אָמַר לֵיהּ: אַדְּכַרְתָּן מִילְּתָא דַּאֲמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא: לֹא כָּל הַשִּׁיעוּרִין שָׁוִין, שֶׁהֲרֵי צִיר שִׁעוּרוֹ קָרוֹב לְמָאתַיִם. דִּתְנַן, דָּג טָמֵא - צִירוֹ אָסוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רְבִיעִית בְּסָאתַיִם. וְהָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִין בְּמִינוֹ לָא בְּטֵיל! - שָׁאנֵי צִיר, דְּזֵיעָה בְּעָלְמָא הוּא. "כֵּיצַד מְשַׁעֲרִינַן". אָמַר רַב הוּנָא: בְּבִשָּׂר בְּרֵאשֵׁי לְפָתוֹת. מַתְנִיתִין דְּלָא כְּהַאי תַּנָּא, דְּתַנְיָא, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: אֵין בְּגִידִין בְּנוֹתֵן טַעַם. הַהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי חֲנִינָא, הֲוָה יָתֵיב רַבִּי יְהוּדָה בַּר זְבִינָא אַבָּבָא, כִּי נָפַק אָמַר לֵיהּ: לִישְׁנִי אָמַר לָךְ? אָמַר לֵיהּ: שָׁרֵיא נִיהֲלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ: הָדַר עָיְילֵיהּ לְקַמֵּיהּ! אָמַר: מַאן דְּאִי דְּקָא מְצַעַר לִי? זִיל אֵימָא לֵיהּ לְמַאן דְּיָתֵיב אַבָּבָא: אֵין בְּגִידִין בְּנוֹתֵן טַעַם. כִּי אֲתוֹ לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַמִּי, מְשַׁדַּר לְהוּ לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי זְעִירָא בֶּן חֲלוֹב, דְּמוֹרֵי בָּהּ לְהֶיתֵּירָא מִשּׁוּם דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, וְלֵיהּ לָא סְבִירָא לֵיהּ. וְהִלְכְתָא: אֵין בְּגִידִין בְּנוֹתֵן טַעַם. "גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל". - וְלִיבְטוּל בְּרוּבָּא! נתבשל ובין נמלח ובין נצלה — משליכו, ומותר. ודוקא בו, אבל שמנו יש בו בנותן טעם, ואם לא נטל שמנו — אוסר. **וליבטול בריבא** — כי אין מכירו? הניחא

לא במאה — פירש בקונטרס: והכי קאמר, אין בהן להעלות במאה אחד של היתר, אלא מאה של היתר לבד האיסור — מותר. ופריך: והא מדרישא מין במינו, שאתה הולך בו כל שעה להחמיר, אפילו הכי בטיל במאה, כי ליכא נותן טעם, דקתני: אין בהן להעלות כו', בין אין בו כדי להחמיץ — אסור. וסלקא דעתין: מאה ואחד, בהדי איסור קאמר. אלמא, במאה בטיל. מכלל דסיפא — בששים. דחילוק זה ביניהם: דזה אינו צריך מאה ואחד כשאין נותן טעם, וזה צריך. והא דקתני "מאה ואחד" דרישא דמין במינו, מאה ואחד של היתר, כמו שמתרץ לבסוף: ולא היה לו לטעות בכך! ועוד: דפריך ד"במאה ואחד אמאי לא בטיל?", מי דחקו להצריך מאה ואחד של היתר? ונראה: דמשום האי פירכא דחקו בקונטרס לפרש במאה ואחד של היתר, מדפריך עליה: כיון דמוקמת במאה ואחד של היתר, אמאי לא בטיל? ונראה לפרש: "לא, במאה" — כלומר, מאה עם האיסור. והמקשה סלקא דעתיה דמאה בלא איסור קאמר. לכך פריך: מדרישא במאה ואחד. ר"אין להעלות במאה ואחד, אסור" — היינו, במאה של היתר וחד של איסור. כמו בכל דוכתין, ד"תרומה עולה במאה ואחד" — היינו, עם האיסור. כדדרשינן: "ממנו" — שנפל בתוכו דרי הוא מקדשו. "הוי סיפא בששים" — דאי במאה ואחד, מאי חומרא במין במינו ממין בשאינו מינו, דתרוייהו במאה ואחד של היתר בטלי, בפחות — לא בטלי? ומשני: דרישא בעיא מאה ואחד" — עם האיסור, "וסיפא מאה" — עם האיסור. "ואין בו להעלות במאה ואחד" דרישא וסיפא — הוי פירושו: מאה ואחד עם האיסור. והא דפריך: "וכי יש בו להחמיץ במאה ואחד, אמאי לא בטלי?" — מילתא באפי נפשה היא, ולאו אמאי דמשני קאי. ומשום דחמוץ אין בו נתינת טעם גמור כשאר נתינת טעם, קשיא ליה: אמאי לא בטיל במאה ואחד, דלא הוי אלא כמו העמדה דחלב בעלמא, דתנן בפרק "כל הבשר" (חולין קטז,א): המעמיד בעור הקבה, אם יש בה בנותן טעם — אסורה. משמע, הא ליכא נותן טעם — שרי, אף על פי שהעמיד החלב. משום דהעמדה לא חשיבא טעמא, והוא הדין חימוץ! ומשני: שאור שאני, דחמוצו קשה.

והאמר רבי יהודה בר זבינא בפרק "לישני" — הקשה רבינו חם: "לישני" "הא דידיה, הא דרביה, משמיה דרבן גמליאל", כדמשני בפרק "התערובות" (זבחים עט,א)! ויש לומר: דהכא אית ליה שינויא אחרתי. ואם תאמר: והלא סתם ציר יש בו מים, כדאמרינן ב"הלוקח בהמה" (בכורות כב,א): הלוקח ציר מעם הארץ, משיקו במים והוא טהור. ואם כן, אמרת: סלק אם מינו כמי שאינו, ושאין מינו רבה עליו ומבטלו! ויש לומר: דהכא מיירי בציר שאין בו מים. דקתני רישא: דג טמא שכבשו עם דג טהור — כל גרב שהוא מחזיק סאתים, אם יש בו משקל עשרה זחים ביהודה, שהוא חמש זחים בגליל, דג טמא, צירו אסור. פירוש: דג טמא צירו אסור, ובגרב עצמו של דגים אין נותן מים, פן יתקלקלו הדגים. אי נמי יש לומר: מדקאמר "שיעורו קרוב למאתים", אלמא כל המאתים מבטלים הרבעיית. דאי לא בטלי ליה אלא המים לחודייהו, אם כן לא הוו קרוב למאתים. **שאני** ציר דזיעה בעלמא הוא — פירוש: לא אסור אלא מדרבנן. ומיהו ציר שרצים — אסור דאורייתא. דתניא ב"דעות והרוטב" (חולין קב,א): "דטמאים" — לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן; ודרשא גמורה היא, דהא קאמר התם: וכריכי, דאי כתב שרצים כו'. ובפרק קמא דבכורות (ו,ב) דפריך: טעמא דכתב רחמנא "גמל" "גמל", ולרבי שמעון "את הגמל", הא לאו הכי הוה אמינא: חלב בהמה טמאה — שרי. והתניא: "דטמאים" — לאסור צירן ורוטבן כו'. אף על גב דבתורת כהנים דרש נמי גבי דגים "שקץ" — לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן, אסמכתא בעלמא היא. והא דפריך פרק "כל הבשר" (חולין קיב,ב) לרב דאסר בשר שחוטה דאימלח עם בשר טרפה מ"הטמאים" לאסור צירן, ופריך ליה מדג טהור שמלחו עם דג טמא, מותר — פריך שפיר מדג אבשר, דהא לכל הפחות צירו אסור מדרבנן. אלא שמע מינה: דהא דשרי הכא בשמלחן זה עם זה — משום דלא בלע הוא. וקצת תימה: כיון דצריך קרא בשרץ, ובבהמה טמאה נמי דריש ליה בתורת כהנים מדבתיב "טמאים הם לכם", ודגים דליכא קרא, לא אסיר מדאורייתא — היכי מייתי רבא התם ראיה מ"הטמאים" לאסור ציר של טרפה?

בראשי לפתות — פירש בקונטרס: ירק של לפת. ואין משמע כן בסנהדרין בפרק "בהן גדול" (יט,ב) דקאמר: שנעשה בשרו בראשי לפתות, משמע שהן השרשין שבקרקע. וכן בשבת (קיח,ב) אמרינן: מכבדו בראשי שומין ודגים גדולים.

והלכתא אין בגידין בנותן טעם — למאי דקיימנא לן: אין בגידין בנותן טעם, גיד הנשה אסור בהנאה. דהכי מפרש פרק "כל שעה" (פסחים כב,א), דפריך לרבי אבהו דאמר: כל מקום שנאמר "לא תאכלו" כו' — משמע נמי איסור הנאה. ופריך: והרי גיד כו'! ומשני: כשהותרה נבלה היא וגידה הותרה. ומסיק: דלמאן דאמר אין בגידין בנותן טעם, דבר נמי דאסור. ואין לתמוה על מה שמוכרין ניקור בשר לגרים, אף על פי שמעורב בו גיד — דגוי אינו נותן מעות אלא על דבר שיש בו טעם, ולא על הגיד. ומיהו ירך שלימה אסור לשלוח לגוי, לפי שמתכבד בו טפי כשהוא שלם. ומתניתין (חולין קיב,ב) ד"שולח אדם ירך לגוי" כו' - מוקי לה התם דלא כרבי שמעון דאמר: אין בגידין בנותן טעם, וגיד הנשה אסור בהנאה.

והלכתא אין בגידין בנותן טעם — פירש הקונטרס: דווקא בו, אבל שמנו יש בו נותן טעם, ואי לא ניטל שמנו — אסור. ולעיל (צו,א דיבור המתחיל "שאני") פירשתי בשם הרב רבי מאיר דלא החמירו בשומן יותר מבגיד, גבי "שאני חלב דמפעפע".

לא במאה — והכי קאמר: אין בהן אחד ומאה של היתר, אלא מאה של היתר לבד האיסור — מותר. **והא מדרישא** — שאתה הולך בו כל שעה להחמיר במין ומינו, אפילו הכי בטיל במאה כי ליכא נותן טעם. מכלל דסיפא במין ושאינו מינו בששים, שהרי זה חילוק שביניהם: שזה אינו צריך מאה ואחד כשאינו נותן טעם, וזה צריך. **דקתני רישא שאור של חמים כו'** — דהיינו, מין ומינו. **יש בו כדי לחמץ** — דהיינו, נותן טעם — לעולם אסור. **אין בו אחד ומאה** — אפילו אין בו כדי לחמץ — אסור. והיינו, "להחמיר", דהא במין ושאינו מינו אמרו כי ליכא טעמא לא בעי מאה ואחד, והכא בעינן מאה ואחד. אלמא, בהא דקא חמיר מינה אי איכא מאה ואחד — שרי, וקא סלקא דעתך: במאה ואחד בהדי איסורא קאמר. אלמא, במאה — בטיל. **רישא וסיפא במאה** — בתמיה. **לא רישא במאה וחד** — לבד מאיסורא. **וסיפא במאה** — לבד מאיסורא. ופרכינן — אי רישא במאה וחד דהיתר קאמר, אמאי קתני "יש בו כדי לחמץ, אף על פי שיש מאה ואחד — אסור", וכי איכא דיהיב טעמא כולי האי? **אישתיק** — רב דימי. **אמר ליה** — אביי. **דלמא שאני שאור שחימוצו קשה** — ויש שקשה מחבירו. **לא כל השיעורים שווים** — ליתן טעם. **רביעית** — של ציר טמא אוסר סאתים של ציר טהור, או של דבר אחר. וסאתים הוו מאתן רביעיות דתמני. קב — ארבעה לוגין, ולוג — ארבע רביעיות, שש עשרה לקב. וסאה — ששת קבין, לשלשה קבין — ארבעים ושמונה רביעיות, וכן ארבעה זימנין. **בראשי לפתות** — ירק של לפת. ולי נראה: שראש הלפת מתוק מזנבו, וטעם הבשר ניכר בזנבות הלפת בשיעור מועט. אבל בראשי לפתות אינו ניכר אלא בשיעור גמור. **מתניתין** — דקתני: גיד אף על פי שמכירו, אוסר את התבשיל, מפני טעמו — דלא כי האי תנא. **אין בגידים בנותן טעם** — ומשליכו, והשאר מותר. **וליה לא סבירא ליה** — לרבי אמי לאבשורינהו. ומיהו כיון דמשמיה דרבי יהושע בן לוי שרי ליה, לא מחי בידייהו. **והילכתא אין בגידים בנותן טעם** — ובין

הניחא למאן דאמר — במסכת ביצה (ג,ב). **כל שדרכו לימנות שנינו** — במסכת ערלה (פרק ג משנה ו) גבי חבילי תילתן דלא בטיל. הא נמי פעמים שנמנית — דאדם עשוי למנות תחיכותיו למנין מרדחים שזימן. **אלא למאן דאמר את שדרכו** — מיוחד למנין, הוא דלא בטל, כגון תבלין. אבל דבר העשוי לינתן באומד, אף על פי שנמנה לפעמים — בטל, אמאי לא בטלה? **חתיכה של נבלה** — ומבירה. **אינה אוסרת** — בפליטתה, עד שיהא בה כדי ליתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. **אוקי רב אמורא עליה** — העמיד מתורגמן לפניו לדרוש ולהשמיע לרבים, שלא ילמדו מרבה בר בר חנה. כיון שנתנה טעם בחתיכה — אחת שהיתה בצדה תמיד. או שנתבשלה תחלה עמה קודם שיתן שאר החתיכות בקדרה, ולא היה בזו ששים באיסור, ונתנה הנבלה טעם בה, ואחר כך נתן שאר החתיכות בקדרה. **חתיכה** — זו שקבלה טעם הנבלה, נעשת נבלה עצמה. **ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה** — וקא סלקא דעתך: מפני שהן מינה — לא בטלי, ואפילו יש בהן כדי ביטול שתיהן. **רב** — דאמר "מפני שהן מינה", כמאן אמרה כו'? **אפילו לא נתנה טעם** — בחתיכה שבצדה — לא בטלה נמי, דהא נבלה גופה מינייהו היא, ולא בטלה. **בשקדם וסלקו** — לאיסור, וסלק רוטב קודם שיתן האחרות בקדרה. הלכך, נתנה טעם בראשונה — הרי זו דחורת ואוסרתן, ואי לאו — במאי מיתסרי? ואשמועינן דחתיכה עצמה נעשת נבלה לאסור חברותיה בפליטתה.

אפילו

בריה שאני — ואפילו באלף לא בטיל, וכן חתיכה הראויה להתכבד לא בטלה, כדאמר הכא. והיכא דפירש חד מיניהו — נמי אסור, גזירה שמא יקח מן הקבדע, כיון שאין האיסור ניכר, בדפרישות לעיל (צה,א). ודבר שאינו לא בריה ולא חתיכה דראויה להתכבד — בטל ברוב, ואפילו איסור מדרבנן ליכא, כדתמשמע הכא. ומיהו שמא לחד גברא היה אסור. **שאני** חתיכה דואיל וראויה להתכבד — ואם תאמר: אם כן אמאי אמר בפרק "הערל" (יבמות פא,ב) דחתיכה של חטאת טמאה במאה של חטאות טהורות — תעלה? וכי תימא: שאני חתיכה דנבלה דראויה להתכבד לפני אורחין גוים, אבל של חטאת טמאה אסור בהנאה — דהא חתיכת בשר בחלב תנן בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (עד,א) דלא בטלה, אף על גב דאסור בהנאה, כדקאמר התם! ויש לומר: דכל דבר הראוי להתכבד — אם היה מתבטל — חשיב, ולא בטיל. אבל ב"הערל" (יבמות פא,ב), אפילו תתבטל בחטאות טהורות — התם אינה רואיה אלא לכהנים, ולא חשיבא, דכהנים אין מחזיקין טובה זה לזה, שכולן שוין, ד"לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו" כתיב (ויקרא ז), אבל של חטאת בשל חולין, קאמר התם דלא תעלה. ואם תאמר: דמשמע הכא דחתיכת נבלה לא בטלה, ובפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (עד,א) משמע דבטלה. דפריך: האי תנא מאי קא חשיב, אי דבר שבמנין קא חשיב — ליתני נמי חתיכת נבלה, ואי איסורי דנאה קא חשיב — ליתני נמי חמץ בפסח! ומשני: דתרתי אית ליה, דבר שבמנין ואיסורי דנאה. ומפרש נמי התם ד"דרי אלו אסורין" — למעוטי דבר שבמנין, ולאו איסורי דנאה. אי נמי: איסורי דנאה, ולאו דבר שבמנין! ויש לומר: דהתם לא קאמר אלא דלא איירי בהו תנא דמתניתין דהתם, ולאו משום דסבר דבטלי. והא דקאמר "למעוטי" — היינו למעוטי, דלא חשיב להו. ובהכי גתנא יש ברייש פרק קמא דבבא קמא (ה,ב) דמנינא דמתניתין למעוטי דרבי חייא, ודרבי חייא למעוטי דרבי אושעיא, ולא משום דפליגי. אבל קשה: דכי פריך התם "וליתני נמי חתיכת נבלה?", אמאי לא משני: דלא תני לה, משום דכבר תנא ליה הכא במתניתין. כדמשני התם אהא דפריך התם "וליתני נמי אגוזי פרך ורמוני בארז?", ומשני: דהא תנא התם הראוי לערלה וכו'! ויש לומר: דדהכי פריך התם: "וליתני נמי חתיכת נבלה", ואי משום דכבר תנא ליה הכא — אם כן, לא ליתני חתיכת בשר בחלב, כיון דכבר אשמועינן הכא דחתיכת איסור לא בטלה משום דהוי דבר שבמנין? ומשני: דהתנא תנא תרתי איית ליה. ולפירוש זה צריך לפרש דדבר שבמנין ולא איסור דנאה — בטל לדהוא תנא, ולכך לא נקט אלא חתיכת בשר בחלב, ופליג אתנא דהכא. **חתיכה** עצמה נעשת נבלה — פירש בקונטרס: שנתבשלה תחילה עמה קודם שנתן שאר חתיכות בקדרה, ולא היה בזו ששים באיסור, ונתנה הנבלה טעם בה. ואחר כך נתן שאר החתיכות בקדרה וחתיכה זו שקבלה טעם הנבלה — חתיכה עצמה נעשת נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן, מפני שהן מינה. וקשה לפירושה: דאם כן, גם הרוטב באותה שעה נאסר מתחלה על ידי טעם הנבלה, ובסמוך משמע דמבטלינן לחתיכות על ידי רוטב, דהוי שאינו מינו. והלא רוטב עצמו נאסר מתחלה ונעשת נבלה, ואוסר כל הרוטב שאחרי כן, מפני שהוא מינו, ויצטרך שיהא ששים בחתיכות שנתן אחרי כן לבטל הרוטב דמעיקרא! אלא יש לומר דמיירי כגון שיש חתיכה של היתר כולה חוץ לרוטב, וחתיכת נבלה מונחת עליה חוץ לרוטב, ונעשת חתיכת היתר נבלה — לפי שבולעת טעם נבלה, דאין בהן ששים לבטל הטעם. ואחרי כן בשמנער הקדרה — אוסרת כל החתיכות. מפני שהן מינה. **בשקדם** וסלקו — את האיסור. ואם תאמר: למה לי שחתיכה של היתר קבלה טעם מן הנבלה, אפילו לא נתנה טעם נמי, דהא במינה אוסרת בכל דהו! ואומר רבינו תם: דנהי דהיא גופה מיתסרא בכל שהוא, מכל מקום לא אמרינן שתעשה נבלה לאסור כל האחרות, כיון שהיא עצמה לא נאסרה אלא על ידי כל שהוא. ורבינו אפרים היה אומר מתוך כך: דאפילו כי נתנה בה טעם — אין ההיתר נעשה נבלה, שיצטרך ששים כנגד כל החתיכה, אלא כנגד האיסור הבלוע. הלכך לרב דאמר הכא דמין במינו לא בטיל, בשחתיכת היתר קבלה טעם מן הנבלה — חשיב האיסור כאילו הוא בעין, ואוסרת כל החתיכות במשהו. אבל כי לא נתנה הנבלה טעם בה — לא היתה אוסרת החתיכות מפני שהם מינה, שהרי אין צריך לבטל אלא האיסור לבד. וכיון שלא נתנה טעם בחתיכה — הוי האיסור כמאן דליתיה, דלא הוי כאילו הוא בעין, ולא אסר אלא חתיכה ראשונה. שאין ההיתר נעשה איסור, ולא אסר שאר חתיכות. ודוקא גבי טפח חלב אמרינן לקמן בפרק "כל הבשר" (קח,א) דחתיכה עצמה נעשת נבלה, וצריך ששים כנגד כל החתיכה ולא סגי בביטול טיפה לחוד — משום דכל חד וחד באפיה נפשיה שרי, וכי איתנהו בהדי הדדי, אסור. הלכך הבשר עצמו נעשה איסור ולוקה, אם אכל חצי זית מבשר וחצי זית מחלב. ולכך צריך ברוטב ששים, לבטל כל החתיכה שנפלה עליה טיפת חלב. אבל חתיכת היתר שבלעה טעם נבלה ונאסרה, וחזרה ונתנה טעם ברוטב — אין צריך אלא ששים לבטל האיסור שנבלע בחתיכה, ואין צריך שיעור ששים של אותה חתיכה. וקשה לפירושו: לרבא דמשני "אפילו תימא לא קדם וסלקו", מאי מהני ליה חתיכה של היתר שנאסרה מחתיכה ונעשת נבלה, והלא לעולם אין צריך ששים ברוטב אלא כדי לבטל חתיכה של נבלה לבדה, ולא בעינן ששים לבטל שתי חתיכות של נבלה ושל היתר שנאסרה על ידה! ויש לומר: כגון שנתמעטה הנבלה הרבה מכמו שהיתה קודם שנבלע טעמו בחתיכה של היתר. והשתא לפי שנתנה טעם בשל היתר — צריך ששים כנגד כל מה שהיתה מתחלה, ואין שיעור ברוטב לבטלה. אבל לא נתנה בה טעם — אין צריך ששים, אלא כנגד מה שנשאר בנבלה, ויש שיעור ברוטב לבטלה. ורב דאתא לפלוגי אדרבה בר בר חנה, לא היה צריך רב לומר אלא "חתיכה של נבלה אוסרת כל החתיכות, מפני שהן מינה", אלא אגב אורחיה אשמועינן דדוקא נתנה בה טעם — נבלה, אבל לא נתנה בה טעם נבלה — לא. ורבינו אפרים עליו השלום היה מביא ראיה מהא דאמר לעיל (צח,א): דהוא כזיתא דתרבא דנפל לדיקולא דבשרא, ו"דיקולא" הוא סל מלא חתיכות של בשר רותח. ולא אמר שתעשה נבלה אותה חתיכה שנפל עליה בזית חלב ותאסור שאר חתיכות שאין בהן ששים כנגד כולה, לפי שבאותה חתיכה עצמה לא היה בה כדי לבטל הבזית, אלא משערינן הכזית בכל הבשר שבסל. ואין משם ראיה כלל, ד"דיקולא" היינו קלחת, וכדפירש הקונטרס וכדפירשנו לעיל. ואפילו אם נאמר ד"דיקולא" הוא סל, כדמשמע הכא ובכל דוכתא — אין ראיה משם, דממה נפשך: אם אין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה, כמו שפירשנו לעיל — אם כן, אין אסור אלא החתיכה שנפלה עליה החלב, והשאר מותרות. ואם הוא מפעפע מחתיכה לחתיכה — אם כן, בדין הוא שכל החתיכות מסייעות לבטל. ולא אמרינן שתעשה נבלה אותה חתיכה שנפלה עליה חלב, מאחר שסופו להתפשט בכל החתיכות. מידי דהוה אטיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר, דאם אין נותן טעם — מותר, אף על פי שקודם שתתפשט הטפה נתן טעם במקום נפילתה. ולא אמרינן שיעשה אותה הבשר נבלה, כיון דסוף הטיפה להתפשט בכל החתיכה. מיהו לפי מה שפירשתי לעיל בשם הרב רבי אלעזר ממי"ץ, דבחזי חתיכה אין שייך לומר שתעשה נבילה — אין ראיה משם. ואין ראיה לרבינו אפרים מהא דאמר (תרומות פרק ה משנה ז): אין המדומע מדמע, אלא לפי חשבון, ולא אמרינן שיעשה הכל תרומה — דיש לחלק בין דבר יבש לדבר הנאסר על ידי בליעה. ולפירושו ניחא הא דאמר גבי יין נסך בסוף מסכת עבודה זרה (עג,ב): יין נסך שנפל לבור,

דאיבא

דאיכא למאן דאמר: אפילו נפל שם קיתון של מים לבסוף, רואין ההיתר כאילו אינו, ושאר מים רבים עליו ומבטלין אותו. ולא אמר שיין עצמו של היתר נעשה איסור, ליחשב כאילו הוא יין נסך, ויצטרך מן המים כדי לבטל בל היין. ומיהו יש לומר: דדהתם מיירי כגון שלא היה שם יין נסך כדי ליתן טעם בשל היתר שבבור, ולא נאסר אלא על ידי כל שהוא. וכיון דלא הוי אלא משהו — לא אמרינן חתיכה עצמה נעשת נבלה, כדפרישית לעיל. אף על גב דלא דמי, דלעיל לא אמרינן אלא לענין שלא תאסור האחרונה, אבל היא עצמה נאסרה במשהו, וכיון שנאסרה — אסורה לעולם, למאן דאמר (חולין קח,א) אפשר לסוחטו — אסור. ומכל מקום יש לומר: דההוא דשרי בעבודה זרה, אפילו נפלו דמים לבסוף, יסבור: אפשר לסוחטו — מותר. והיה מתיר כמו כן חתיכה עצמה. ומדקאמר התם: נפל חמרא דהתירא בגו מיא דאיסורא — בטוחן טעם, וכי ליבא נוחן טעם — שרי, אין ראיה לפירושו. דאיכא למימר: דאיירי כגון שנפל כל ההיתר בבת אחת, שנתבטל לאלתר האיסור. אבל אם לא נפל בבת אחת — ראשון ראשון נעשה איסור, ועושה יין נסך לאסור הבא אחריו, כדפירשתי בפרק "ביסוי הדם" (חולין פו,א). ולפי פירוש רבינו אפרים ודאי ניתא מה שעוה הכתוב להגעיל כלי מדין, דדשתא יורה גדולה שאי אפשר להגעיל בתוך כלי אחר דהיכי משתריא? הא אין במים ששים לבטל האיסור! ואי שיחזור ומנעילה בשניה — והלא המים הראשונים נעשו בבלה, וחזרון! ואורסן!! ואי לא משערין אלא באיסור עצמו, ניחא. דזה אין לומר: דכשאין בת יומא מגעילין אותה, דהא לא אסרה תורה אלא קדרה בת יומא. ואין ראיה גמורה מכאן, דאיכא למימר דלא אמרה תורה להגעיל אלא כלים קטנים בתוך כלי גדול, שיהיה במים ששים כדי לבטל האיסור. וכתב רבינו יהודה: דנראה לרבינו יצחק להחמיר בדבר, כיון דאין ראיה ברורה. **הוי** מין ומינו ודבר אחר כו' — אומר רבינו שמואל בן מאיר: דכמו שצריך שיהיה ברוטב כדי לבטל החתיכה דאיסור, כך צריך נמי שיהיה ששים בחתיכה של היתר לבטל מן הדומה בשיעור שתי החתיכות. דמכיון שנבלע הרוטב בחתיכת האיסור, נעשה נבלה, וכשנפלט אחרי כן ממנה — אוסר שאר הרוטב מפני שדוא מינו. דהכי אמרינן בפרק "כל הבשר" (חולין קח,א) גבי "בזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב", אמר רב: בשר — אסור, חלב — מותר. ואי אמרת: אפשר לסוחטו אסור, אמאי חלב מותר? חלב נבלה היא! פירוש: דחלב שנבלע בבשר — נעשה נבלה, וכשנפלט אחר כך — אוסר כל החלב, מפני שדוא מינו. **סלק** את מינו כמי שאינו ואת שאינו מינו רבה עליו ומבטלו — הקשה רבינו אפרים: דאמר בפרק "הלוקח בהמה" (בכורות כב,א): הלוקח ציר של עם הארץ, משיקו במים, וטהור. אי רובא מים — טהר לדו בהשקה, ואי רובא ציר — לאו בר קיבולי טומאה הוא, והבך מעיטוא דמים, בטלי ברובא. וקאמרי: לא שנו אלא לטבל בו פיתו, אבל לקדרה — מצא מין את מינו וניעור. והשתא היאך ניעור? אמאי לא קאמר: סלק את מינו כמי שאינו, ושאינו מינו, דהיינו הציר, רבה על מים טמאים ומבטלן לעולם, הציר שהוא רוב, מבטל אותם מים הטמאים! ויש לומר: דלא דמי, דהכא אין מינו נאסר אלא מכח האיסור שנתערב בו, ואי אפשר להבדילו, ובכל מקום שישנו, היתר הוא. ולפיכך שייך לומר שם "סלק". אבל התם, דמינו עצמו מטמא מחמת מגע מים טמאים, אין שייך לומר "סלק". **וכי** תימא אין בגידין בנותן טעם — לפי זה היה יכול להקשות ממתניתין: דמאי קאמר רבי יהודה "והלא מבני יעקב נאסר, ועדיין בהמה טמאה מותרת לחן", דמשמע דמטעם זה יש לחוש איסור גיד אאיסור טומאה, כמו שפירש בסמוכא, ואמר: דיקא נמי דקתני ר'. וכן היה יכול להקשות למאי דבעי מעיקרא למימר דטעמא דרבי יהודה משום דאיסור חל על איסור בכל מקום. ונראה לדרב רבינו שמואל דיש לישב: דסלקא דעתך דרבי יהודה דטעמא דתנא קמא כרבי שמעון דבסמוך, משום "מי שגידו אסור ובשרו מותר, יצא" ר' ולהכי פריך רבי יהודה: והלא אף לבני יעקב נאסר, ועדיין בהמה טמאה בשרה מותרת. **אבל** בטמאה נהג — היה יכול להקשות: דאמרינן בפרק "בהמה המקשה" (מנחות עה,א): הפילה נפל — חלבו בחלב היה, דחדשים קא גרמי לה, אלא עדיפא מניה פריך. דאיכא למאן דאמר התם דאסור, דאוירא גרים, ובהמה טמאה באויר דמיא, כיון דלא שייך בה "כל בבהמה תאבלו". ועוד יש לומר: דילמא שאני חלב, דרחמנא אמר "כל חלב שור או כשב או עז", ואין זה קרוי שור וכשב ועז. אבל גיד אסר הכתוב כל מקום שישנו על הכף.

אֲפִילּוּ תִּימָא - לֹא קָדֵם וְסִלְקוֹ, הָוֵי מִין וּמִינוֹ וְדָבָר אַחֵר, וְכָל מִין וּמִינוֹ וְדָבָר אַחֵר - סַלֵּק אֶת מִינוֹ כְּמִי שֶׁאֵינוֹ, וְשֶׁאֵין מִינוֹ - רַבָּה עָלָיו וּמְבַטְּלוֹ. **מִשְׁנָה** נוֹהֵג בַּבְּהֵמָה וְאֵינוֹ נוֹהֵג בַּטְּמֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בַּבְּהֵמָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וַהֲלֹא מִבְּנֵי יַעֲקֹב נֶאֱסַר גִּיד הַנָּשֶׁה, וַעֲדַיִן בְּהֵמָה טְמֵאָה מוּתֶּרֶת לָהֶן! אָמְרוּ לוֹ: בְּסִינַי נֶאֱמַר, אֶלָּא שֶׁנִּכְתַּב בִּמְקוֹמוֹ. **גְּמָרָא** וְסָבַר רַבִּי יְהוּדָה אִיסּוּר חֵל עַל אִיסּוּר? וְהָתַנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יָכוֹל תְּהֵא נְבֵלַת עוֹף טָמֵא מְטַמֵּא בְּגָדִים בְּבֵית הַבְּלִיעָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטַמְּאָה בָהּ" - מִי שֶׁאִיסּוּרוֹ מְשׁוּם "כָּל תֹּאכַל נְבֵלָה", יָצָא זֶה שֶׁאֵין אִיסּוּרוֹ מְשׁוּם "כָּל תֹּאכַל נְבֵלָה", אֶלָּא מְשׁוּם "כָּל תֹּאכַל טְמֵאָה"! וְכִי תֵימָא, קָסָבַר: אֵין בַּגִּידִין בְּנוֹתֵן טַעַם, וּבִטְמֵאָה נַמִּי, אִיסּוּר גִּיד - אִיפָּא, אִיסּוּר טוּמְאָה - לֵיפָּא, וְסָבַר רַבִּי יְהוּדָה אֵין בַּגִּידִין בְּנוֹתֵן טַעַם? וְהָתַנְיָא: הָאוֹכֵל גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁל בְּהֵמָה טְמֵאָה - רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב שְׁתַּיִם, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר! - לְעוֹלָם קָסָבַר: יֵשׁ בַּגִּידִין בְּנוֹתֵן טַעַם, וְקָסָבַר: נוֹהֵג בַּשֵּׁלִיל, דְּאִיסּוּר גִּיד וְאִיסּוּר טוּמְאָה - בַּהֲדֵי הֲדָדֵי קָאָתֵי. - וּמִי מָצֵית אָמַרְתְּ נוֹהֵג בַּשֵּׁלִיל, וְהָתַנְיָא: נוֹהֵג בַּשֵּׁלִיל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ נוֹהֵג בַּשֵּׁלִיל, וְחֵלְבוֹ מוּתָּר! - הָנֵי מִילֵּי, גַּבֵּי טְהוֹרָה, דְּרַחְמָנָא אָמַר: "כָּל בַּבְּהֵמָה... תֹּאכֵלוּ", אֲבָל בְּטַמְּאָה נוֹהֵג. - וּמִי מָצֵית אָמַרְתְּ דְּתַרְוַיְיהוּ בַּהֲדֵי הֲדָדֵי קָאָתוּ? וְהָתַנְיָא, עַל אֵלּוּ טוּמְאוֹת הַבָּוִיר מְגַלֵּחַ: עַל הַמֵּת, וְעַל כַּזַּיִת מִן הַמֵּת. וְקָשְׁיָא לָן: עַל כַּזַּיִת מִן הַמֵּת מְגַלֵּחַ, עַל הַמֵּת פּוּטָּו לֹא כָּל שֶׁכֵּן? וַאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לָא נִצְרְכָא אֶלָּא לְנֶפֶל שֶׁלֹּא נִתְקַשְּׁרוּ אֵבָרָיו בַּגִּידִין. אַלְּמָא: אִיסּוּר טוּמְאָה קָדֵים! - אַף עַל גַּב דְּאִיסּוּר טוּמְאָה קָדֵים, אָתֵי אִיסּוּר גִּיד חָיֵיל עֲלֵיהּ, שֶׁכֵּן אִיסּוּרוֹ נוֹהֵג בְּכֵנִי נַהּ. דַּיְקָא נַמִּי, דִּקְתָנֵי, אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה: וַהֲלֹא מִבְּנֵי יַעֲקֹב נֶאֱסַר גִּיד הַנָּשֶׁה, וַעֲדַיִן בְּהֵמָה טְמֵאָה מוּתֶּרֶת לָהֶם. גּוּפָא, הָאוֹכֵל גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁל בְּהֵמָה טְמֵאָה - רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב שְׁתַּיִם,

ורבי

נפקא לן דיתר שליל בשחיטת האם, בפרק "בהמה המקשה" (חולין סט,א). **הנזיר מגלח** — אם האהיל עליהם — נטמא נזרו, דכתיב (במדבר ו) "והימים הראשונים יפלו", ומגלח וחוזר ומונה, כדכתיב "וגלח ראשו ביום טהרתו". **שלא נתקשרו** — דליבא עדיין בזית בשר בבוליה וכיון דאיתיה שלם מטמא באהל. אלמא תחלה נרצרין אברים קודם לגידין. ושמע מינה שם טומאה קדים חייל עליהון. ומשני **אף על גב דאיסור טומאה קדים אתי איסור גיד וחייל עליה** — שכן איסור חמור הוא, ויש בו כח לחול על אחרים. ומהו חומרו? שנוהג בבני נח לרבי יהודה, כדתנן: "והלא מבני יעקב" כו'. **דיקא נמי** — דטעמא דרבי יהודה משום האי טעמא הוא, מדליף מבני יעקב, דקדים מתן תורה בני נח הוו.

הכי

אפילו תימא בשלא קדם וסלקו — ולא מיתסרי שאר חתיכות אלא משום חתיכת היתר קמייתא. **דכל מין ומינו** — בגון נבלה ושחוטה. **ודבר אחר** — בגון תבלין ורוטב, מינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור ולא מוסיפו. אלא סלקהו כמי שאינו בקדרה זו, ונשארו הנבלה והרוטב, ובטלה נבלה ברוטב ובקיפה. הלכך נתנה טעם בראשונה תחלה, בעוד שלא רבה הרוטב עליה, ואחר כך נתן מים וקיפה וחתיכות — נתוספה חתיכה ראשונה על הנבלה. ואוסרת הכל, מפני שהן מינה, ולא מצו חתיכות לבטלה, ואף על פי שיש בהן יותר מששים. והרוטב לבדו אין בו כדי לבטל שניהם. **משנה ואינו נוהג בטמאה** — שאם אכל גיד הנשה של טמאה, למאן דאמר יש בגידין טעם — לוקה משום טמאה, ולאו משום גיד. ולמאן דאמר אין טעם בגידין — פטור מכלום, דבסהורה עץ הוא, והתורה חייבה עליו, אבל בטמאה — אינו נוהג. **מבני יעקב נאסר** — דכתיב (בראשית לב) "על כן" וגו', ועדיין טמאה מותרת לחן עד מתן תורה. **אמרו** לו — פסוק זה שהזהירו עליו, בסיני נאמר, ועד סיני לא הוזהרו. אלא שנכתב במקומו — לאחר שנאמר בסיני, וכתב וסידר משה את התורה, כתב המקרא הזה על המעשה: על כן הוזהרו בני ישראל אחרי כן שלא יאכלו גיד. **גמרא איסור חל על איסור** — דקא סלקא דעתך: משום טומאה ומשום גיד קמחדינן ליה. הכי גרסינן: **יכול תהא נבלת עוף טמא ממטא בבית הבליעה תלמוד לומר (כו') נבלה וטרפה לא יאכל למטאה בה** — מפני שהיא מטמא באכילה זו, ובנבלת עוף מיתוקם בתורת כהנים ובמסכת נדה (מב,ב). והכא הכי קאמר: יכול אף נבלת עוף טמא במשמע? תלמוד לומר "נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה" — מי שאיסורו משום "כל תאכל נבלה" אני אומר לך שמטמא בה, יצא זה שאינו אסור משום נבלה אלא משום עוף טמא. ומדקאמר: אין איסורו משום נבלה, אלמא סבירא ליה לא אתיא איסור נבלה וחייל אאיסור טומאה! **וכי תימא קסבר אין בגידין בנותן טעם** — ואין כאן איסור טומאה, אלא איסור גיד. **ורבי שמעון פוטר** — לגמרי משמע. ולקמיה מפרש טעמא. הכי גרסינן: **לעולם קסבר יש בגידין בנותן טעם וקסבר נוהג בשליל איסור גיד ואיסור טומאה כו'** — משעת יצירת ולד חלו שניהם, לפיכך חייב לעולם על שניהם. **אינו נוהג בשליל** — ועל כרחך איסור טומאה חל על השליל, שהרי כל יצירתו טומאה. ואיסור גיד אינו חל עד שנולד, והיכי חייל אאיסור טומאה? **כל בבהמה** — ואפילו חלבו וגידו, דמהאי קרא

[דף י׳ ע״א]

הֲלָכָה ד׳ מתני׳ כָּל חֲזָקָה שֶׁאֵין עִמָּהּ טַעֲנָה – אֵינָהּ חֲזָקָה. כֵּיצַד? אָמַר לוֹ: ״מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שֶׁלִּי״? ״שֶׁלֹּא אָמַר לִי אָדָם דָּבָר״! – אֵינָהּ חֲזָקָה.

״אַתָּה מָכַרְתָּ לִי, אַתָּה נָתַתָּה לִי בְּמַתָּנָה״! – הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

וְהַבָּא מִשּׁוּם יְרוּשָׁה – אֵינוֹ צָרִיךְ טַעֲנָה.

גמרא וְצָרִיךְ חֲזָקָה.

תַּמָּן תָּנֵינַן: מוֹדֶה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ שָׂדֶה זוֹ וְכוּ׳.

כַּהֲדָא, רְאוּבֵן אוֹכֵל שָׂדֶה בְּחֶזְקַת שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ, וְהֵבִיא שִׁמְעוֹן עֵדִים שֶׁמֵּת אָבִיו מִתּוֹכָהּ – מַפְּקִין לָהּ מֵרְאוּבֵן וְיָהֲבִין לְשִׁמְעוֹן.

אֶלָּא, הָלַךְ רְאוּבֵן וְהֵבִיא עֵדִים שֶׁלֹּא מֵת אָבִיו מִתּוֹכָהּ .

אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב: אֲנָא אַפִּיקְתֵּיהּ מֵרְאוּבֵן, אֲנָא מַחֲזַרְנָה לֵיהּ.

רַב אָמַר: כְּשֶׁנָּתַתָּה – עַל פִּי בֵּית דִּין נָתַתָּה. מִיכָּן וָהֵילָךְ – הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה.

מִי מוֹדִיעַ? אָמַר רַבִּי בָּא: עֵידֵי מִיתָה מוֹדִיעִין. הַגַּע עַצְמָךְ, שֶׁאֵין הָעֵדִים יוֹדְעִין!

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לְעוֹלָם הַשָּׂדֶה בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ, מִיכָּן וָהֵילָךְ – הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה.

הֲלָכָה ה׳ מתני׳ הַשּׁוּתָּפִין וְהָאֲרִיסִין, וְהָאַפִּיטְרוֹפִּין – אֵין לָהֶם חֲזָקָה.

אֵין לָאִישׁ חֲזָקָה בְּנִכְסֵי אִשְׁתּוֹ, וְלֹא לָאִשָּׁה חֲזָקָה בְּנִכְסֵי בַּעְלָהּ. וְלֹא לָאָב בְּנִכְסֵי הַבֵּן, וְלֹא לַבֵּן בְּנִכְסֵי הָאָב.

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בַּמַּחֲזִיק;

[דף י׳ ע״ב]

אֲבָל בְּנוֹתֵן מַתָּנָה, וְהָאַחִין שֶׁחָלְקוּ, וְהַמַּחֲזִיק בְּנִכְסֵי הַגֵּר; נָעַל, גָּדַר, וּפָרַץ כָּל שֶׁהוּא – הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

גמרא שׁוּתָּף. שְׁמוּאֵל אָמַר: לֵית כָּן שׁוּתָּף.

שׁוּתָּף אֵין לוֹ חֲזָקָה?! לֹא כֵּן אָמַר שְׁמוּאֵל: שׁוּתָּף שֶׁיָּרַד וְנָטַע – כְּנוֹטֵעַ בִּרְשׁוּת!

הָן דְּתֵימַר: שׁוּתָּף שֶׁיָּרַד וְנָטַע כְּנוֹטֵעַ בִּרְשׁוּת – בְּאוֹתוֹ שֶׁעוֹמֵד שָׁם. וְהָן דְּתֵימַר: כִּי שׁוּתָּף אֵין לוֹ חֲזָקָה – בְּשֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד שָׁם.

מַהוּ מַיְיתֵי תְּחוֹתֵיהּ? הָאוּפָּנִין וְהַגּוֹזְלִין – אֵין לָהֶן חֲזָקָה.

רָאָה עַבְדּוֹ אֶל הָאוּפָּן, וְכֵלָיו אֶל הַכּוֹבֵס. אָמַר לוֹ: "תֵּן לִי עַבְדִּי", "תֵּן לִי כֵּילַיי". אָמַר לוֹ: "אַתָּה נְתַתּוֹ לִי בְּמַתָּנָה", "אַתָּה מְכַרְתּוֹ לִי" – אֵינָהּ חֲזָקָה. "אַתָּה אָמַרְתָּ לִי לְמוֹכְרוֹ לִי", "אַתָּה אָמַרְתָּ לִיתְּנוֹ לִי מַתָּנָה" – הֲרֵי זוּ חֲזָקָה.

הָאַרִיסִים. רַב הוּנָא אָמַר: בְּאָרִים לְעוֹלָם, אֲבָל בְּאָרִים לְשָׁעָה – יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה.

רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ, תְּרֵיהוֹן מָרִין: אֲפִילוּ בְּאָרִים לְשָׁעָה – אֵין לוֹ חֲזָקָה, דְּנֵימַר נְחַת רוּחֵיהּ מִינֵיהּ וְשַׁבְקֵיהּ.

תַּמָּן אָמְרִין: אָרִים – אֵין לוֹ חֲזָקָה. בֶּן אָרִים – יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה.

רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמְרִין: אַף אָרִים וּבֶן אָרִים – אֵין לוֹ חֲזָקָה, דְּנֵימַר נְחַת רוּחֵיהּ מֵאָבוּי וּשְׁבַק בְּרֵיהּ. דָּמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אָרִים שֶׁהוֹרִיד אָרִים – אֵין לוֹ חֲזָקָה, שֶׁדֶּרֶךְ אָרִים לְהוֹרִיד אָרִים.

אֲבָל אָדָם שֶׁמְּפַקֵּחַ עַל נִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ – יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה, שֶׁדֶּרֶךְ הַבְּעָלִים לְפַקֵּחַ עַל נִיכְסֵי נְשׁוֹתֵיהֶן.

אֵין לְאִישׁ חֲזָקָה בְּנִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ. בְּחַיֵּי אִשְׁתּוֹ; אֲבָל אַחַר מִיתָתָהּ – יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה.

וְלֹא לָאִשָּׁה בְּנִיכְסֵי בַּעֲלָהּ – בְּחַיָּיו; אֲבָל לְאַחַר מוֹתוֹ – יֵשׁ לָהּ חֲזָקָה.

וְלֹא לַבֵּן בְּנִיכְסֵי הָאָב – בְּחַיָּיו; אֲבָל לְאַחַר מִיתַת הָאָב – יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה.

וְלֹא לָאָב בְּנִיכְסֵי הַבֵּן – בְּחַיָּיו; אֲבָל לְאַחַר מִיתַת הַבֵּן – יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה.

רַב אָמַר: בְּפוֹחֵת מֵעֲשָׂרָה, אוֹ מוֹסִיף עַל עֲשָׂרָה.

שְׁמוּאֵל אָמַר: אֲפִילוּ פָּרַץ מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִפְרוֹץ, וְגָדַר מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִגְדוֹר – הֲרֵי זֶה חֲזָקָה.

וְהָתָנֵי: הַמּוֹכֵר לַחֲבֵירוֹ, וְנִתְעַצֵּל לוֹקֵחַ וְלֹא הֶחְזִיק בָּהּ, וְיָרַד הַמּוֹכֵר וְהֶחְזִיק בָּהּ –

[דף י"א ע"א]

בִּיטְּלָה חֲזָקָה אֶת הַמֶּכֶר וְאֶת הַמַּתָּנָה.

הֲלָכָה ו' מתני' שְׁנַיִם מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁאֲכָלָהּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין – מְשַׁלְּמִין לוֹ אֶת הַכֹּל.

שְׁנַיִם בָּרִאשׁוֹנָה, וּשְׁנַיִם בַּשְּׁנִיָּה, וּשְׁנַיִם בַּשְּׁלִישִׁית – מְשַׁלְּשִׁין בֵּינֵיהֶן.

שְׁלֹשָׁה אַחִים וְאֶחָד מִצְּטַרֵף עִמָּהֶן – הֲרֵי אֵלּוּ שָׁלֹשׁ עֵדֵיוֹת, וְהֵן עֵדוּת אַחַת.

גמרא אָמַר לוֹ: "מַה אַתָּה עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שֶׁלִּי"? "שֶׁיֵּשׁ לִי בָּהּ שְׁנֵי חֲזָקָה"! וְהָלַךְ וְהֵבִיא עֵידִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהּ שְׁנֵי חֲזָקָה, וְהָלַךְ זֶה וְהוּזְמוּ עֵדָיו – הֲרֵי זֶה נוֹתֵן לוֹ הַשָּׂדֶה, וְאוֹכֵל פֵּירוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה שָׁנִים.

אָמַר רַבִּי זֵירָא: הֲדָא אָמְרָה: עַד זוֹמֵם – אֵין נִפְסָל בְּבֵית דִּין.

הֲלָכָה ז' מתני' אֵילּוּ דְבָרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן חֲזָקָה, וְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶן חֲזָקָה: הָיָה מַעֲמִיד בְּהֵמָה בֶּחָצֵר, וּמַעֲמִיד תַּנּוּר וְכִירַיִם, וְרֵיחַיִם, וּמְגַדֵּל תַּרְנְגוֹלִין, וְנוֹתֵן זִבְלוֹ בֶּחָצֵר – אֵינָהּ חֲזָקָה. אֲבָל עָשָׂה לִבְהֶמְתּוֹ מְחִיצָה גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְכֵן לַתַּנּוּר, וְכֵן לַכִּירַיִים, וְכֵן לָרֵיחַיִם, הִכְנִיס תַּרְנְגוֹלִים לְתוֹךְ הַבַּיִת, עָשָׂה מָקוֹם לְזִבְלוֹ עָמוֹק שְׁלֹשָׁה אוֹ גָבוֹהַּ שְׁלֹשָׁה – הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

גמרא אָמַר רַבִּי לְעָזָר: נָהֲגוּ הַשּׁוּתָּפִין לִהְיוֹת מַתִּירִין זֶה לָזֶה בַּתַּרְנְגוֹלִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: מַתְנִיתָא לֹא אָמְרָה כֵּן, אֶלָּא שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין לְהַעֲמִיד רֵיחַיִם וְתַנּוּר וּלְגַדֵּל תַּרְנְגוֹלִין.

אָמַר רַבִּי לְעָזָר: גִּידֵל תַּרְנְגוֹלִין בְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁלּוֹ – הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְיָאוֹת, מַה נַפְשָׁךְ, אִם יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְגַדֵּל – הֲרֵי זֶה גִּידֵל. אִם אֵין לוֹ רְשׁוּת לְגַדֵּל – הֲרֵי זֶה חֲזָקָה!

הֲלָכָה ח' מתני' הַמַּרְזֵב – אֵין לוֹ חֲזָקָה, וְיֵשׁ לִמְקוֹמוֹ חֲזָקָה. הַמַּזְחִילָה – יֵשׁ לָהּ חֲזָקָה.

סוּלָּם הַמִּצְרִי – אֵין לוֹ חֲזָקָה. וְלַצּוֹרִי – יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה.

חֲלוֹן הַמִּצְרִית – אֵין לוֹ חֲזָקָה,

[דף י"א ע"ב]

וְלַצּוֹרִית – יֶשׁ לָהּ חֲזָקָה.

אֵי זוֹ הִיא חַלּוֹן הַמִּצְרִית? כֹּל שֶׁאֵין רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם יָכוֹל לִיכָּנֵס בְּתוֹכָהּ.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֶשׁ לָהּ מַלְבֵּן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם יָכוֹל לִיכָּנֵס לְתוֹכָהּ – הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

גמרא רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: לְהַאֲרִיךְ וּלְהַרְחִיב בּוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לְכָל אוֹתָהּ הָרוּחַ.

וְהָתְנֵינָן: הַמַּזְחֵילָה – יֵשׁ לָהּ רְשׁוּת אַרְבָּעָה אַמּוֹת! אִית לָךְ מֵימַר: כָּל אוֹתוֹ הָרוּחַ. וְדִכְוָותָא, הַמַּרְזֵב – אֵין לוֹ חֲזָקָה לְכָל אוֹתָהּ הָרוּחַ.

וְתָנֵי כֵּן: מְקוֹם הַמַּרְזֵב בֶּחָצֵר – יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. מְקוֹם קִילּוּחוֹ בֶּחָצֵר – אֵין לוֹ חֲזָקָה.

דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי אָמְרוּ: עַד שְׁלֹשָׁה עֲווּקִין בַּכִּפָּא .

אָמַר רַבִּי לָא בְּשֵׁם דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי: לְעָנְיַין טוּמְאָה אִיתְאַמָּרַת.

רַבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי: לְעָנְיַין חֲזָקוֹת אִיתְאַמָּרַת.

רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי: לְעָנְיַין שַׁבָּת אִיתְאַמָּרַת.

[דף י"ב ע"א]

אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּחָצֵר; אֲבָל בַּגַּגּוֹת, אֲפִילּוּ לְמַעְלָה מֵאַרְבָּעָה אַמּוֹת – מְעַכְּבוֹ.

שָׁמַע רַבִּי אוֹשַׁעְיָה, וַהֲוָה בִּישׁ לֵיהּ. אָמַר: אֲנָא אָמְרִית שְׁמַעְתָּא וְלָא אָמְרֵיהּ מִשְּׁמִי, לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּחָצֵר; אֲבָל בְּגַגּוֹת, אֲפִילּוּ לְמַעְלָה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת – מְעַכְּבוֹ.

הֲלָכָה ט' מתני' זִיז, עַד טָפַח – יֶשׁ לוֹ חֲזָקָה וְיָכוֹל לִמְחוֹת. פָּחוּת מִטָּפַח – אֵין לוֹ חֲזָקָה וְאֵין יָכוֹל לִמְחוֹת.

גמרא רַבִּי לָא בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי: זִיז הַיּוֹצֵא טָפַח, מוֹצִיאוֹ אַתְּ אֲפִילּוּ כַּמָּה. לִמְשׁוֹךְ כַּמָּה. נָתָן בְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה: בְּהוֹלֵךְ אֶת בֵּיתוֹ.

הֲלָכָה י׳ מתני׳ לֹא יִפְתַּח אָדָם חַלּוֹנוֹתָיו לַחֲצַר הַשּׁוּתָּפִין. לָקַח בַּיִת בְּחָצֵר אַחֶרֶת – לֹא יִפְתָּחֶנּוּ לַחֲצַר הַשּׁוּתָּפִין.

בָּנָה עֲלִיָּיה עַל גַּבֵּי בֵּיתוֹ – לֹא יִפְתָּחֶנָּה לַחֲצַר הַשּׁוּתָּפִין, אֶלָּא אִם רָצָה, בּוֹנֶה חֶדֶר לִפְנִים מִבֵּיתוֹ, וּבוֹנֶה עֲלִיָּיה עַל גַּבֵּי בֵּיתוֹ וּפוֹתְחָהּ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ.

לֹא יִפְתַּח אָדָם לַחֲצַר הַשּׁוּתָּפִין פֶּתַח כְּנֶגֶד פֶּתַח, חַלּוֹן כְּנֶגֶד חַלּוֹן.

הָיָה קָטָן – לֹא יַעֲשֶׂנּוּ גָדוֹל. אֶחָד – לֹא יַעֲשֶׂנּוּ שְׁנַיִם.

אֲבָל פּוֹתֵחַ הוּא לִרְשׁוּת הָרַבִּים, פֶּתַח כְּנֶגֶד פֶּתַח וְחַלּוֹן כְּנֶגֶד חַלּוֹן. הָיָה קָטָן – עוֹשֶׂה אוֹתוֹ גָדוֹל. אֶחָד – עוֹשֶׂה אוֹתוֹ שְׁנַיִם:

[דף י״ב ע״ב]

גמרא הָכָא אַתְּ מַר: פֶּתַח כְּנֶגֶד פֶּתַח – מוּתָּר. וְהָכָא אַתְּ מַר: פֶּתַח כְּנֶגֶד פֶּתַח – אָסוּר! הָן דְּתֵימַר: מוּתָּר – בְּמָבוֹי. וְהָן דְּתֵימַר: אָסוּר – בַּחֲצַר הַשּׁוּתָּפִין.

וְהָתָנֵי: כְּשֵׁם שֶׁבְּנֵי חָצֵר יְכוֹלִין לִמְחוֹת זֶה עַל יְדֵי זֶה בְּחָצֵר, כָּךְ בְּנֵי מָבוֹי יְכוֹלִין לִמְחוֹת זֶה עַל יְדֵי זֶה בְּמָבוֹי!

אָמַר רַבִּי לָא: כָּאן – בְּשֶׁנָּתַן רְשׁוּת, כָּאן – בְּשֶׁלֹּא נָתַן רְשׁוּת. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שָׁנְיָיא הִיא בְּגִנּוֹת שֶׁנִּיתְּנוּ לַחֲפִירָה.

אָמַר רַבִּי נְסָא: וְהֲרָבוֹת לֹא נִיתְּנוּ לְהִיבָּנוֹת?!

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא: תְּנֵי תַּמָּן: הַפּוֹתֵחַ חַלּוֹן בְּכוֹתֶל חֲצֵירוֹ בְּמַעֲמָד חֲבֵירוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת – פּוֹתֵחַ בִּשְׂמֹאל, נוֹעֵל בַּיָּמִין.

הַגַּע עַצְמָךְ, שֶׁהָיָה עוֹמֵד שָׁם! יָכִיל מֵימַר לֵיהּ: חֲוֵינָא בָּעֵיית לָעֵי.

הָיָה מוֹשִׁיט לוֹ צְרוֹרוֹת – יָכִיל מֵימַר לֵיהּ: מְגַחַךְ חֲוֵינָא בָּאוּ גַּבְרָא.

[דף י"ג ע"א]

הָיוּ חֲמִשָּׁה פִּתְחִים זֶה לִפְנִים מִזֶּה – שִׁיעוּר כּוּלָּן כִּמְלוֹא מַקְדֵּחַ. וְדָא מְסַיְּיעָא לְמַאן דְּמָרִין: בַּנָּאֵי חַלּוֹן שֶׁהִיא פְּתוּחָה לְאִיסְטִיב – לֹא נַעֲשֵׂית אֶלָּא לְהַכְנִיס אֶת הָאוֹרָה. מִכֵּיוָן שֶׁאֵין לָהּ חֲזָקָה, אֵינָהּ מְבִיאָה אֶת הַטּוּמְאָה.

הֲלָכָה י"א מתני' אֵין עוֹשִׂין חָלָל תַּחַת רְשׁוּת הָרַבִּים. בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עֲגָלָה מְהַלֶּכֶת וּטְעוּנָה אֲבָנִים. אֵין מוֹצִיאִין זִיזִין וּכְצוּצְטְרָאוֹת לִרְשׁוּת הָרַבִּים, אֶלָּא אִם רָצָה, כּוֹנֵס לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וּמוֹצִיא. לָקַח חָצֵר וּבָהּ זִיזִין וּכְצוּצְטְרָאוֹת – הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקָתָהּ.

גמרא נָפְלוּ, וּמְבַקֵּשׁ לִבְנוֹתָן – רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: וּוִיתֵּר. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: לֹא וּוִיתֵּר.

מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְדֵין, וּמַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְרַבִּי יוֹחָנָן – מִי שֶׁהָיְתָה דֶּרֶךְ הָרַבִּים עוֹבֶרֶת בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ, וּנְטָלָהּ וְנָתַן לָהֶן מִן הַצַּד, מַה שֶׁנָּתַן – נָתַן, וְשֶׁלּוֹ – לֹא הִגִּיעַ.

מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְרֵישׁ לָקִישׁ – לָקַח חָצֵר וּבָהּ זִיזִין וּכְצוּצְטְרָאוֹת וְנָפְלוּ – בּוֹנֶה אוֹתָן בְּחֶזְקָתָן.

הַדְרָן עֲלָךְ פֶּרֶק חֶזְקַת הַבָּתִּים

פֶּרֶק רְבִיעִי

הֲלָכָה א' מתני' הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת – לֹא מָכַר אֶת הַיָּצִיעַ אַף עַל פִּי שֶׁהִיא פְּתוּחָה לְתוֹכוֹ. וְלֹא אֶת הַחֶדֶר שֶׁלִּפְנִים מִמֶּנּוּ. וְלֹא אֶת הַגַּג בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲקֶה גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ לוֹ צוּרַת הַפֶּתַח, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – אֵינוֹ מָכוּר.

גמרא רַבִּי נַחוּם בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּיה בַּר בָּא: וְהוּא שֶׁיְּהֵא בָּהּ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע עַל רוּם עֲשָׂרָה. וּבִלְבַד בִּמְקוּרָה וּבִמְגוּפָּף.

אָמַר לוֹן רַבִּי זֵירָא: כָּל הָדֵין פֵּירוּשָׁא הַפְרַשׁ לְכוֹן רַבִּי חִיָּיה בַּר אַבָּא?!

וְלֹא אֶת הַגַּג בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲקֶה גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים. סוֹף דָּבָר מַעֲקֶה? הָיוּ אֲחוֹרֵי בָּתִּים מַקִּיפִּין אוֹתוֹ? הָיוּ שָׁם עַמּוּדִים וּכְלוּנְסָיוֹת עַל גַּבֵּיהֶן?

נִישְׁמְעִינָהּ מֵהֲדָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ לוֹ צוּרַת פֶּתַח, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – אֵינוֹ מָכוּר. אָמְרִין: וְהוּא שֶׁיֵּשׁ שָׁם מַעֲקֶה גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים.

[דף י"ג ע"ב]

הֲלָכָה ב' מתני' וְלֹא אֶת הַבּוֹר, וְלֹא אֶת הַדּוּת, אַף עַל פִּי שֶׁכָּתַב לוֹ עוּמְקָהּ וְרוּמָהּ.

וְצָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ; דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ צָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ. וּמוֹדֶה רַבִּי עֲקִיבָה, בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ חוּץ מֵאֵלּוּ – שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ.

מְכָרָן לְאַחֵר – רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: צָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ.

גמרא לְאֵיזֶה דָּבָר כָּתַב עוּמְקָהּ וְרוּמָהּ? שֶׁאִם רָצָה לְהַשְׁפִּיל – יַשְׁפִּיל. לְהַגְבִּיהַּ – יַגְבִּיהַּ.

רַבָּה בַּר רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב: הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָה דִּידָן – דְּהוּא רַבָּנָן דְּרַבִּי חִיָּיה.

רַבִּי זְעֵירָא, רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב: הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָה דְּרַבִּי חִיָּיה – דְּהוּא רַבָּנָן דְּבַבְלָאֵי.

תַּמָּן אָמְרִין: אַדְמוֹן – וְרַבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבִּי לָא: בִּסְתָם חֲלוּקִין.

מַה נַן קַיָּימִין? אִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֶּרֶךְ – כָּל עַמָּא מוֹדֵי שֶׁאֵין צָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ! אִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁאֵין לוֹ דֶּרֶךְ – כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁהוּא צָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ!

אֶלָּא כַּי נַן קַיָּימִין: בִּסְתָם, רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: צָרִיךְ לִיקַּח לוֹ דֶּרֶךְ.

הֲלָכָה ג' מתני' הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת – מָכַר אֶת הַדֶּלֶת; אֲבָל לֹא הַמַּפְתֵּחַ. מָכַר אֶת הַמַּכְתֶּשֶׁת הַקְּבוּעָה; אֲבָל לֹא אֶת הַמִּיטַּלְטֶלֶת. מָכַר אֶת הָאִיסְטְרוֹבִּיל; אֲבָל לֹא אֶת הַקֶּלֶת. מָכַר תַּנּוּר, מָכַר כִּירַיִים. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הוּא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכוֹ" – הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין.

גמרא כֵּינִי מַתְנִיתָא: מָכַר אֶת הַמַּכְתֶּשֶׁת הַחֲקוּקָה; אֲבָל לֹא אֶת הַקְּבוּעָה!

הֲלָכָה ד' מתני' הַמּוֹכֵר אֶת הֶחָצֵר – מָכַר בָּתִּים שִׁיחִין וּמְעָרוֹת; אֲבָל לֹא אֶת הַמִּטַּלְטְלִין. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הוּא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" – הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין.

בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, לֹא מָכַר אֶת הַמֶּרְחָץ וְלֹא אֶת בֵּית הַבַּד שֶׁבְּתוֹכָהּ.

רַבִּי לְעָזָר אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר אֶת הֶחָצֵר – לֹא מָכַר אֶלָּא אֲוִירָהּ שֶׁל חָצֵר.

גמרא רַבִּי יִצְחָק שָׁאַל: עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּנָן, מָכַר לוֹ חָצֵר סְתָם – מָכַר בָּתִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת אֲבָל לֹא הַמִּטַּלְטְלִין, אוֹ, מָכַר לוֹ אֲפִילוּ הַמִּטַּלְטְלִין?

[דף י"ד ע"א]

רַבִּי יִצְחָק שָׁאַל: עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי לְעָזָר, מָכַר לוֹ חָצֵר סְתָם – לֹא מָכַר אֶלָּא אֲוִיר הֶחָצֵר. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" – מָכַר בָּתִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת, אֲבָל לֹא הַמִּטַּלְטְלִין! אוֹ, אֲפִילוּ הַמִּטַּלְטְלִין?

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וַאֲנָא אַיְיתִיתֵיהּ מִדְּבֵית לֵוִי, הָיוּ שָׁם חֲנוּיוֹת פְּתוּחוֹת לִפְנִים – מְכוּרוֹת. פְּתוּחוֹת לַחוּץ – אֵין מְכוּרוֹת. לִפְנִים וְלַחוּץ – אֵלּוּ וָאֵלּוּ מְכוּרוֹת.

הֲלָכָה ה' מתני' הַמּוֹכֵר אֶת בֵּית הַבַּד – מָכַר אֶת הַיָּם, וְאֶת הַמַּמָּל, וְאֶת הַבְּתוּלוֹת. אֲבָל לֹא מָכַר אֶת הַכִּירַיִים, וְלֹא אֶת הַגַּלְגַּל, וְלֹא אֶת הַקּוֹרָה. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הוּא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכוֹ" – הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין.

רַבִּי לְעָזָר אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר אֶת בֵּית הַבַּד – מָכַר אֶת הַקּוֹרָה.

גמרא כָּל עַצְמוֹ, אִם אֵין לוֹ קוֹרָה – אֵינוֹ קָרוּי בֵּית הַבַּד. וְתֵימַר אָכֵן וּמַאן תְּנֵיתָה רַבִּי אֶלְעָזָר! דְּתָנֵי בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: הַמּוֹכֵר אֶת בֵּית הַבַּד – מָכַר אֶת הַיְקָבִין, וְאֶת הָאֲסִירִין, וְאֶת הַמַּפְּרֵכוֹת, וְאֶת הָרֵיחַיִם הַתַּחְתּוֹנָה. אֲבָל לֹא אֶת הָעֶלְיוֹנָה, וְלֹא אֶת הַשַּׁקִּין, וְלֹא אֶת הַמִּרְצוּפִין שֶׁבְּתוֹכוֹ.

בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הוּא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכוֹ". בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – לֹא מָכַר הַיְצוּעִין וְהַשְּׁכוּיִן וְהַחֲרוּתִין שֶׁבְּתוֹכוֹ.

הֲלָכָה ו' מתני' הַמּוֹכֵר אֶת הַמֶּרְחָץ – לֹא מָכַר אֶת הַנְּסָרִים, וְלֹא אֶת הַסַּפְסָלִים וְאֶת הַבִּילָנִיּוֹת. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הוּא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" – הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – לֹא מָכַר אֶת הַמְּגוּרוֹת שֶׁל מַיִם, וְלֹא אֶת אוֹצָרוֹת שֶׁל עֵצִים.

גמרא תָּנֵי: הַמּוֹכֵר אֶת הַמֶּרְחָץ – מָכַר בָּתִּים הַפְּנִימִין וְהַחִיצוֹנִים, וּבְסַלְקִי, וְקָמִין, וּבֵית הָאוּרְיָרִין. אֲבָל לֹא אֶת הַמִּגְדָּלִין, וְלֹא אֶת הַיּוֹרָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מְקוֹם הַבַּלָּן – מָכוּר, וּמְקוֹם הָאוּרְיָיר – אֵינוֹ מָכוּר. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" .

אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" – בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא מָכַר אֶת הַמְּגוּרוֹת שֶׁל מַיִם שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בֵּין בִּימוֹת הַחַמָּה בֵּין בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים. וְלֹא בֵּית הַכְּנָסַת שֶׁל עֵצִים.

אָמַר לוֹ: "הִיא וּמְשַׁמְּשֶׁיהָ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" – הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין.

הֲלָכָה ז' מתני' הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר – מָכַר בָּתִּים, בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת, מֶרְחֲצָאוֹת, וְשׁוֹבָכוֹת, וּבֵית הַבַּדִּים, וּבֵית הַשְּׁלָחִין. אֲבָל לֹא אֶת הַמִּטַּלְטְלִין. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" – אֲפִילּוּ הָיוּ בָהּ בְּהֵמָה וַעֲבָדִים – הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר – מָכַר אֶת הַסַּנְטֵר.

גמרא תָּנֵי: הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר הָעִיר – מָכַר אֶת הַסַּנְטֵר, אֲבָל לֹא הָאִיקְמוֹנָם. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" .

אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" – בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא מָכַר לֹא אֶת שׁוּרָהּ, וּבְנוֹתֶיהָ, וְהַטְּרָשִׁים הַמּוּקְצִין מִמֶּנָּה, וְהַבֵּיבָרִין שֶׁל חַיָּה וְשֶׁל עוֹפוֹת וְשֶׁל דָּגִים.

שׁוּרָיָהּ – בְּזַיֶּיהָ. בְּנוֹתֶיהָ – כּוּפְּרָנַיָּהּ.

חוֹלֶק בַּיָּם וּבַנָּהָר, אֵית תַּנֵּיי תָּנֵי: מְכוּרִין, וְאֵית תַּנֵּיי תָּנֵי: אֵינָן מְכוּרִין.

אָמַר רַב חִסְדָּא: מַאן דָּמַר: מְכוּרִין – אֶת שֶׁהֵן בִּתְחוּמָהּ. וּמַאן דָּמַר: אֵינָן מְכוּרִין – אֶת שֶׁאֵינָן בִּתְחוּמָהּ.

[דף י"ד ע"ב]

הֲלָכָה ח' מתני' הַמּוֹכֵר אֶת הַשָּׂדֶה – מָכַר אֶת הָאֲבָנִים שֶׁהֵן לְצוֹרְכָהּ, וְאֶת הַקָּנִים שֶׁבַּכֶּרֶם שֶׁהֵם לְצוֹרְכוֹ, וְאֶת הַתְּבוּאָה שֶׁהִיא מְחוּבֶּרֶת לַקַּרְקַע, וְאֶת מְחִיצַת הַקָּנִים שֶׁהִיא פְּחוּתָה מִבֵּית רוֹבַע, וְאֶת הַשּׁוֹמֶרָה שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה בַטִּיט, וְאֶת הֶחָרוּב שֶׁאֵינוֹ מוּרְכָּב, וְאֶת בְּתוּלַת הַשִּׁקְמָה.

אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הָאֲבָנִים שֶׁאֵינָן לְצוֹרְכָהּ, וְלֹא אֶת הַקָּנִים שֶׁבַּכֶּרֶם שֶׁאֵינָן לְצוֹרְכוֹ, וְלֹא אֶת הַתְּבוּאָה שֶׁהִיא תְּלוּשָׁה מִן הַקַּרְקַע.

בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" – הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין.

בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – לֹא מָכַר לֹא אֶת מְחִיצַת הַקָּנִים שֶׁהִיא בֵּית רוֹבַע, וְלֹא אֶת הַשּׁוֹמֵירָה הָעֲשׂוּיָה בַּטִּיט, וְלֹא אֶת הֶחָרוּב הַמּוּרְכָּב, וְלֹא אֶת סַדַּן הַשִּׁקְמָה, לֹא אֶת הַבּוֹר, וְלֹא אֶת הַגַּת, וְלֹא אֶת הַשּׁוֹבָךְ, בֵּין חֲרִיבִין בֵּין שְׁלֵימִין.

וְצָרִיךְ לִיקַח לוֹ דֶּרֶךְ; דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ צָרִיךְ לִיקַח לוֹ דֶּרֶךְ! וּמוֹדֶה רַבִּי עֲקִיבָא, בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: 'חוּץ מֵאֵלּוּ' – שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לִיקַח לוֹ דֶּרֶךְ.

מְכָרָן לְאַחֵר – רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ לִקַּח לוֹ דֶּרֶךְ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: צָרִיךְ לִיקַח לוֹ דֶּרֶךְ! בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמוֹכֵר, אֲבָל בְּנוֹתֵן מַתָּנָה – נוֹתֵן אֶת כּוּלָּן!

הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ, זָכוּ בַשָּׂדֶה – זָכוּ בְכוּלָּן.

הַמַּחֲזִיק בְּנִכְסֵי הַגֵּר, הֶחֱזִיק בַּשָּׂדֶה – הֶחֱזִיק בְּכוּלָּן.

הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה – הִקְדִּישׁ אֶת כּוּלָּן.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה – לֹא הִקְדִּישׁ אֶלָּא הֶחָרוּב הַמּוּרְכָּב וְאֶת סַדַּן הַשִּׁקְמָה.

גמרא דְּבֵית רַבִּי יַנַּאי אָמְרֵי: בִּמְחוּלָּקִין לַגְּפָנִים.

רַבִּי חִיָּיה רוֹבָה שָׁאַל: הָיוּ שָׁם חֲלִיּוֹת מְחוּלָּקוֹת לִכְרוֹת?

רַבִּי יִצְחָק בַּר טַבְלַיי שָׁאַל: הָיוּ שָׁם טַבְלִיּוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ מְחוּלָּקוֹת לִכְתָּלִין?

רַב יוּדָן בַּר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל שָׁאַל: הָיוּ שָׁם מַלְבְּנִין מְחוּלָּקוֹת לַחַלּוֹנוֹת?

רַבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: יֵשׁ שָׁם עֲרוּגָה שֶׁהִיא שִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה, וְיֵשׁ לָהּ שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמָהּ – אֵינָהּ מְכוּרָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַקּוֹנֶה סַדַּן שִׁקְמָה בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ – מַחְלוֹקֶת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בַּר רַבִּי יוֹסֵי וְרַבָּנִין. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: קָנָה קַרְקַע, וְרַבָּנִין אָמְרִין: לֹא קָנָה.

רַבִּי חִיָּיה בַּר וָוא שָׁאַל: מָכַר לוֹ כָּל הָאִילָּן וְשִׁיֵּיר לוֹ סַדַּן שִׁקְמָה, עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי – קָנָה קַרְקַע, עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּנִין – לֹא קָנָה קַרְקַע.

רַבִּי יִצְחָק בַּר טַבְלַיי שָׁאַל: מָכַר לוֹ כָּל הָאִילָּן וְזַיִת שֶׁבְּמָקוֹם פְּלוֹנִי – כָּל זֵיתִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם מְכוּרִין!

רַבִּי יוּדָן בִּי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל שָׁאַל: הַקּוֹנֶה שְׁלֹשָׁה בִּיתֵי קָנִים, קָנָה אֶרֶז גָּדוֹל שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמוֹכֵר, אֲבָל בְּנוֹתֵן מַתָּנָה – נוֹתֵן אֶת כּוּלָּם. מַה בֵּין מוֹכֵר וּמַה בֵּין נוֹתֵן מַתָּנָה?

[דף ט"ו ע"א]

רַבִּי בָּא בַּר טַבְלַיי בְּשֵׁם רַב: שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַנּוֹתֵן מַתָּנָה לִהְיוֹת נוֹתֵן בְּעַיִן יָפָה.

רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַלָּקוֹחוֹת לִהְיוֹת מְדַקְדְּקִין.

וּמַה בֵּינֵיהוֹן? הֶקְדֵּשׁ. מַאן דָּמַר: שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַנּוֹתֵן מַתָּנָה לִהְיוֹת נוֹתֵן בְּעַיִן יָפָה, אַף הַמַּקְדִּישׁ – בְּעַיִן יָפָה מַקְדִּישׁ. וּמַאן דָּמַר: שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַלָּקוֹחוֹת לִהְיוֹת מְדַקְדְּקִין, מַה אָמַר בְּמַקְדִּישׁ?

[רַבִּי לְעָזָר שָׁאַל: עַל כָּל הַתּוֹרָה הוּשְׁבָה, אוֹ עַל הָרִאשׁוֹנָה הוּשְׁבָה?].

נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא: הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ – יֵשׁ לָהֶן דֶּרֶךְ זֶה עַל גַּבֵּי זֶה.

וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר: כֵּן אָמַר רַבִּי לְעָזָר: הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ, זָכוּ בַּשָּׂדֶה – זָכוּ בְּכוּלָּן.

הַמַּחְזִיק בְּנִיכְסֵי הַגֵּר – קָנָה. הֶחְזִיק בַּשָּׂדֶה – הֶחְזִיק בְּכוּלָּן.

הִקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה – הִקְדִּישׁ אֶת כּוּלָּן.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה – (לֹא) הִקְדִּישׁ הֶחָרוּב הַמּוּרְכָּב וְשִׁקְמָה הַיְּשָׁנָה, מִפְּנֵי שֶׁיּוֹנְקִין מִשֶּׁל הֶקְדֵּשׁ.

מִפְּנֵי שֶׁשַּׁיֵּיר לוֹ דֶּרֶךְ, אִם לֹא שִׁיֵּיר לוֹ דֶּרֶךְ, אַף הֵן [אֵין] יוֹנְקִין מִשֶּׁל הֶקְדֵּשׁ.

הַדְּרָן עֲלָךְ הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת

[דף ט"ו ע"ב]

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

הֲלָכָה א' מתני' הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה – מָכַר אֶת הַתּוֹרֶן, וְאֶת הַנֵּס, וְאֶת הַהוֹגִין, וְאֶת כָּל הַמַּנְהִיגִין אוֹתָהּ. אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הָעֲבָדִים, וְלֹא אֶת הַמַּרְצוּפִין, וְלֹא אֶת הָאַנְתִּיקִי. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ" – הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין.

מָכַר אֶת הַקָּרוֹן – לֹא מָכַר אֶת הַפְּרָדוֹת. מָכַר אֶת הַפְּרָדוֹת – לֹא מָכַר אֶת הַקָּרוֹן. מָכַר אֶת הַצֶּמֶד – לֹא מָכַר אֶת הַבָּקָר. מָכַר אֶת הַבָּקָר – לֹא מָכַר אֶת הַצֶּמֶד.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַדָּמִים מוֹדִיעִין. כֵּיצַד? אָמַר לוֹ: מְכוֹר לִי צִמְדְּךָ בְּמָאתַיִם זוּז, הַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁאֵין הַצֶּמֶד בְּמָאתַיִם זוּז! וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין הַדָּמִים רְאָיָיה!

הַמּוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר – לֹא מָכַר כֵּלָיו. נַחוּם הַמָּדִי אוֹמֵר: מָכַר אֶת כֵּלָיו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: פְּעָמִים מְכוּרִין, וּפְעָמִים אֵינָן מְכוּרִין. כֵּיצַד? הָיָה חֲמוֹר לְפָנָיו וְכֵלָיו עָלָיו, אָמַר לוֹ: "מְכוֹר לִי חֲמוֹרְךָ זֶה" – כֵּלָיו מְכוּרִין. "חֲמוֹרְךָ הוּא" – אֵין כֵּלָיו מְכוּרִין.

הַמּוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר – מָכַר אֶת הַסְּיָיד. מָכַר פָּרָה – לֹא מָכַר אֶת בְּנָהּ.

מָכַר אַשְׁפּוֹת – מָכַר זִיבְלָהּ. מָכַר בּוֹר – מָכַר מֵימָיו. מָכַר שׁוֹבָךְ – מָכַר יוֹנִים. מָכַר כַּוֶּורֶת – מָכַר דְּבוֹרִים.

הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת שׁוֹבָךְ – מַפְרִיחַ בְּרִיכָה הָרִאשׁוֹנָה. כַּוֶּורֶת – נוֹטֵל שְׁלֹשָׁה נְחִילִין וּמְסָרֵם.

חַלּוֹת דְּבַשׁ – מַנִּיחַ שְׁתֵּי חַלּוֹת. זֵיתִים לָקוּץ – מַנִּיחַ שְׁתֵּי גְרוֹפִיּוֹת.

גמרא תָּנֵי: הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה – מָכַר אֶת הָאַסְכָּלָה וּבוֹר הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ, אֲבָל לֹא מָכַר הַיְצוּעִין, וְהָעוֹבִין, וְהָאִיסְקוּפָּה, וְהַבִּיצִית. סוּמְכוּס אוֹמֵר: מָכַר דּוּגִית.

תְּנָאִים שֶׁהִתְנָה יְהוֹשֻׁעַ – רַבִּי לֵוִי בֶּן בִּירַיי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: אַרְבָּעָה.

[דף ט"ז ע"א]

מְלַקְּטִין עֲשָׂבִים מִכָּל מָקוֹם, חוּץ מִשְּׂדֵה תִּלְתָּן שֶׁאֲסוּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל.

תַּמָּן תָּנֵינָן: וְכֵן תִּלְתָּן שֶׁהֶעֱלַת מִינֵי עֲשָׂבִים – אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לְנַכֵּשׁ! כֵּינִי מַתְנִיתָא: אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לַעֲקוֹר.

בִּתְנַאי יְהוֹשֻׁעַ אַתְּ מַר: מְלַקְּטִין עֲשָׂבִים מִכָּל מָקוֹם, חוּץ מִשְּׂדֵה תִּלְתָּן שֶׁאֲסוּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל, הֲדָא אָמְרָה, שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בְּהֶן!

אָמַר, תַּמָּן – מִשֶּׁזָּרָעָן לְעָמִיר. בְּרַם הָכָא – שֶׁזָּרָעוֹ לְזֶרַע.

מַה הִתְנָה יְהוֹשֻׁעַ, לְעוֹבְרֵי עֲבֵירָה?

רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: שֶׁהוּא רוֹצֶה בָּהֶן כִּילוּ עֲקוּרִין וּמוּנָּחִין מִפָּנָיו!

וּמַר בִּשְׁדֵה כֶּרֶם! דָּמַר רַבִּי יַנַּאי: כָּל הַסְּפָחִין – אֲסוּרִין, חוּץ מִן הָעוֹלִים בִּשְׂדֵה בוֹר, וּבִשְׂדֵה נִיר, בִּשְׂדֵה כֶּרֶם, וּבִשְׂדֵה זֶרַע.

בִּשְׂדֵה בוֹר – דְּלָא מַשְׁגַּח עֲלֵיהּ.

בִּשְׂדֵה נִיר – דּוּ בָּעֵי מְתַקְּנָה חַקְלֵיהּ.

בִּשְׂדֵה כֶּרֶם – שֶׁלֹּא לֶאֱסוֹר אֶת כַּרְמוֹ.

בִּשְׂדֵה זֶרַע – שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בָּהֶן, וְאִם תֹּאמַר רוֹצֶה בָּהֶן, כְּאִילוּ עֲקוּרִין וּמוּנָּחִין לְפָנָיו.

תַּמָּן תְּנֵינַן: הַמּוֹצִיא מֵת בִּתְחִילָּה מוּשְׁלָךְ כְּדַרְכּוֹ – נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּבוּסָתוֹ.

אָמַר רַב חִסְדָּא: זֹאת אוֹמֶרֶת, מֵת מִצְוָה – מוּתָּר לְפַנּוֹתוֹ, דְּתָנֵינַן: נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּבוּסָתוֹ.

וְכַמָּה? רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: עַד שְׁלֹשָׁה אֶצְבָּעוֹת, עַד מָקוֹם שֶׁמּוֹהַל יוֹרֵד!

[דף ט"ז ע"ב]

אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: לָא מִסְתַּבְּרָא, דְּלָא, מֵת מִצְוָה – אָסוּר לְפַנּוֹתוֹ. שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ: מוּתָּר לְפַנּוֹתוֹ, אֵילוּ, הוֹאִיל וּמְאַבְּדִין כָּל הַשָּׂדֶה – לֹא כָּל שֶׁכֵּן שֶׁמּוּתָּר לְפַנּוֹתוֹ? מִמַּה דְּפִשִׁיטָא לְתַנָּא: מֵת מִצְוָה – אָסוּר לְפַנּוֹתוֹ, לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מַתְנִיתָא.

אָמַר רַב חִסְדָּא: אַתְיָיא כְּמַאן דָּמַר: מֵת מִצְוָה מוּתָּר לְפַנּוֹתוֹ? אֲנִי אוֹמֵר: בִּשְׁבִילֵי הָרְשׁוּת נִקְבַּר. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא מֵת מִצְוָה הָיָה? וְאֵין מֵיתֵי מִצְוָה מְצוּיִין וּמוּטָּלִין.

בִּשְׁבִילֵי הָרְשׁוּת. מִשֶּׁתֵּיעָקֵר הַתְּבוּאָה – עַד שֶׁתֵּרֵד רְבִיעָה שְׁנִיָּיה.

וְלוֹקְחִין נְטִיעוֹת מִכָּל מָקוֹם, חוּץ מִשֶּׁל זַיִת וּמִשֶּׁל גֶּפֶן. זַיִת מִן הֶחָדָשׁ שֶׁבֶּחָדָשׁ, וּמִן הַיָּשָׁן שֶׁבַּיָּשָׁן. אֲבָל אִם הָיָה עֲשׂוּיָה כְּמִין טַרְגּוֹל, אֲפִילוּ מִן הֶחָדָשׁ שֶׁבֶּחָדָשׁ – אָסוּר.

רַבִּי תַּנְחוּם דִּכְפַר גּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר בִּי רַבִּי יוֹסֵי: אַרְבָּעָה!

מְלַקְּטִין עֲשָׂבִין מִכָּל מָקוֹם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִשָּׁרְשׁוּ.

וּפוֹנִים לַאֲחוֹרֵי הַגָּדֵר. רַבִּי לְעָזָר בִּי רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי תַּנְחוּם: עַד מָקוֹם שֶׁמִּתְעַטֵּשׁ וְאֵין קוֹלוֹ נִשְׁמָע.

וְרוֹעִין בְּחוֹרְשִׁין.

אֲפִילוּ שֵׁבֶט יְהוּדָה בְּשֵׁבֶט נַפְתָּלִי, וְנוֹתְנִין לְנַפְתָּלִי מְלֹא חֵבֶל לִדְרוֹמוֹ שֶׁל יָם, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לג, כג): יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי.

רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: יָם – זֶה יָם שֶׁל סַמְכוֹ. וְדָרוֹם – זֶה יָם שֶׁל טְבֶרְיָה.

וּמִסְתַּלְּקִין לַצְּדָדִין. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב: אֲפִילוּ שָׂדֶה מְלֵיאָה כַּרְכּוֹם.

מַה? נוֹתֵן דָּמִים, אוֹ לָאו? מִן מַה דָּמַר רַב יְהוּדָה: אֲפִילוּ מְלֵיאָה כַּרְכּוֹם, הֲדָא אָמַר, נוֹתֵן דָּמִים.

אָמַר רַבִּי לָא: מִכֵּיוָן דָּמַר רַב יְהוּדָא: אֲפִילוּ לְשָׂדֶה מְלֵיאָה כּוּרְכּוּם, הֲדָא אָמְרָה: אֵין נוֹתֵן דָּמִים!

וְאֵינוֹ יָכוֹל לִרְחוֹק אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר מִדַּאי? נִישְׁמְעִינָהּ מֵהֲדָא: מַעֲשֵׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיוּ מְהַלְּכִין בַּדֶּרֶךְ, וְרָאוּ אֶת יְהוּדָה בֶּן פַּפּוּס מִשְׁתַּקֵּעַ וּבָא בְּנֶגְדָּן. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מִי זֶה שֶׁמַּרְאֶה עַצְמוֹ בָּאֶצְבַּע? אָמַר לוֹ: יְהוּדָה בֶּן פַּפּוּס הוּא, שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו לְשׁוּם שָׁמַיִם.

רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: הָרוֹצֶה לִבְנוֹת עִיר בַּתְּחִילָה – נוֹתְנִין לוֹ אַרְבָּעָה דָּרָכִים לְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם.

רַבִּי חֲנִינָה בָּעֵי קוּמֵי רַבִּי מַנָּא:

[דף י"ז ע"א]

מַה? מֵאַרְבַּע אַמּוֹת עַד שְׁמוֹנָה, אוֹ מִשְׁמוֹנָה עַד שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה? אָמַר לוֹ: מִשְׁמוֹנָה וְעַד שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא קָרוֹן הוֹלֵךְ, וְקָרוֹן בָּא.

הֲלָכָה ב' מתני' הַקּוֹנֶה שְׁנֵי אִילָנוֹת בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ – חֲרֵי זֶה לֹא קָנָה קַרְקַע. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: קָנָה קַרְקַע. הִגְדִּילוּ – לֹא יְשַׁפֶּה. הָעוֹלֶה מִן הַגֶּזַע – שֶׁלּוֹ. וּמִן הַשָּׂרָשִׁים – שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. וְאִם מֵתוּ – אֵין לוֹ קַרְקַע.

קָנָה שְׁלֹשָׁה – קָנָה קַרְקַע. הִגְדִּילוּ – יְשַׁפֶּה. הָעוֹלֶה מִן הַשָּׂרָשִׁין – שֶׁלּוֹ. וְאִם מֵתוּ – יֵשׁ לוֹ קַרְקַע.

גמרא דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי אָמְרִי: הָרוֹאֶה אֶת הַצֵּל – זֶה שׁוֹרֶשׁ. הָרוֹאֶה אֶת הַחַמָּה – זֶהוּ גֶּזַע.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת בָּבָא קַמָּא פֶּרֶק עֲשִׂירִי

י,א הַגּוֹזֵל אֶת הַפָּרָה וְעִבְּרָהּ אֶצְלוֹ, וְשִׁנְּתָה וְשִׁלְשָׁה, אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. וְכֵן הַגּוֹזֵל אֶת הָרָחֵל וְנִטְעָנָה אֶצְלוֹ וּגְזָזָהּ, אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. עֵז וְחֶלְבָּהּ אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים - מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַגְּזֵלָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵן שׁוּמוֹת אֵצֶל אֲחֵרִים. גָּזַל צֶמֶר וְלִבְּנוֹ, טָווּי וְלִבְּנוֹ, פִּשְׁתָּן וְנִקָּהוּ. אֲבָנִים וְשִׁיפָּן - מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַגְּזֵלָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל דָּבָר שֶׁהִשְׁבִּיחַ הַגַּזְלָן - יַד הַגּוֹזֵל עַל הָעֶלְיוֹנָה. רָצָה - מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַגְּזֵלָה. רָצָה - אוֹמֵר לוֹ: "הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ".

י,ב גָּזַל עֲבָדִים וְהֶזְקִינוּ, אִילָנוֹת וְהֶזְקִינוּ, פֵּרוֹת וְהִרְקִיבוּ, בַּיִת וְנִתְנַגַּע, מַטְבֵּעַ וְנִפְסַל, יַיִן וְנִתְגַּלָּה, יַיִן וְנִתְנַסֵּךְ, תְּרוּמָה וְנִטְמֵאת, חָמֵץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח, בְּהֵמָה וְנֶעֱבְדָה בָּהּ עֲבֹדָה, אוֹמֵר לוֹ: הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ. עֲבָדִים וְהֶזְקִינוּ, וּמְכָרָן. אִילָנוֹת וְהֶזְקִינוּ וּקְצָצָן. פֵּרוֹת וְהִרְקִיבוּ, וּמְכָרָן. בַּיִת וְנִתְנַגַּע וְנִתְּצוּ. מַטְבֵּעַ וְנִשּׁוּף. יַיִן וְנִתְגַּלָּה וְשָׁפְכוּ. יַיִן וְנִתְנַסֵּךְ וְשָׁפְכוּ. תְּרוּמָה וְנִטְמֵאת וּשְׂרָפָהּ. חָמֵץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח וּשְׂרָפוּ. בְּהֵמָה וְנֶעֱבְדָה בָּהּ עֲבֹדָה וְנִסְקְלָה - מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַגְּזֵלָה.

זֶה הַכְּלָל: כָּל גְּזֵלָה שֶׁהִיא בְּעֵינָהּ, וְלֹא שִׁנָּה אוֹתָהּ מִבְּרִיָּתָהּ - אוֹמֵר לוֹ: הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ. וְאִם שִׁנָּה אוֹתָהּ מִבְּרִיָּתָהּ - מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַגְּזֵלָה. וְהַגַּנָּב לְעוֹלָם מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַגְּנֵבָה.

הַגּוֹזֵל אֶת הַמָּרִישׁ וּבְנָאוֹ בַּבִּירָה; בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יְקַעְקֵעַ אֶת הַבִּירָה וְיִטֹּל אֶת הַמָּרִישׁ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מְחַשֵּׁב כָּל מַה שֶּׁהָיָה שָׁוֶה, וְנוֹתֵן לִבְעָלָיו, מִפְּנֵי תַּקָּנוֹת הַשָּׁבִים.

י,ג הַיּוֹרֵד לְחוּרְבָּתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וּבְנָאָהּ שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת, וּכְשֶׁהוּא יוֹצֵא, אָמַר: תֵּן לִי עֵצֵי וַאֲבָנַי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים:

הַשָּׁלֵם

הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. הַיּוֹרֵד לְחוּרְבָּתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וּבְנָאָהּ שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת - שָׁמִין לוֹ וְיָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. הַיּוֹרֵד בִּרְשׁוּת, שָׁמִין לוֹ וְיָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה. כֵּיצַד יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה? אִם הַשֶּׁבַח יֶתֶר עַל הוֹצָאָה - נוֹתֵן לוֹ אֶת הַשֶּׁבַח, וְאִם הוֹצָאָה יְתֵרָה עַל הַשֶּׁבַח - נוֹתֵן לוֹ אֶת הַהוֹצָאָה.

י,ד נַגָּר שֶׁקָּבַע מַסְמֵר בִּשְׂדֵה בְּתֵבָה וּבְמִגְדַּל וְנִשְׁבַּר - חַיָּב לְשַׁלֵּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. נָתַן לְחֵרֵשׁ לַעֲשׂוֹת לוֹ כִּסֵּא - וְעָשָׂה לוֹ סַפְסָל. סַפְסָל וְעָשָׂה לוֹ כִּסֵּא - יָד הַבְּעָלִים עַל הָעֶלְיוֹנָה; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי עֵצָיו. מוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר לְרַבִּי יְהוּדָה, שֶׁאִם נוֹתֵן לְחֵרֵשׁ לַעֲשׂוֹת לוֹ כִּסֵּא נָאֶה, וְעָשָׂה לוֹ כָּעוּר - סַפְסָל נָאֶה וְעָשָׂה לוֹ כָּעוּר - שַׁיָּד הַבְּעָלִים עַל הָעֶלְיוֹנָה. וְהַמּוֹלִיךְ חִטִּין לִטָּחוֹן וְלֹא לָתְתָן, וַעֲשָׂאָן מָרְסָן וְסָבִין. קָמַח לְנַחְתּוֹם וַעֲשָׂאוֹ פַּת נְפוּלִין. בָּשָׂר לַטַּבָּח וְהִקְדִּיחוֹ - חַיָּב לְשַׁלֵּם מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי בָּשְׂתּוֹ וּבוֹשֶׁת אוֹרְחָיו. הַמּוֹסֵר בְּהֶמְתּוֹ לַטַּבָּח וְנִבְלָה; אָמַן - פָּטוּר. הֲדָיוֹט - חַיָּב. וְנוֹשֵׂא שָׂכָר - בֵּין זֶה וּבֵין זֶה חַיָּב. הַמַּרְאֶה דִּינָר לְשַׁלְחָנִי וְנִמְצָא רַע - חַיָּב לְשַׁלֵּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר.

י,ה הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, וְנִשְׁבַּע לוֹ יוֹלִיכֶנּוּ אַחֲרָיו אֲפִלּוּ לְמָדַי. לֹא יִתֵּן לוֹ לִבְנוֹ וְלֹא לְשָׁלוּחוֹ, אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְשָׁלִיחַ בֵּית דִּין, וְאִם מֵת - מַחְזִיר לְיוֹרְשָׁיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בִּשְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה גוֹזֵל, גְּנָזֵל וְלֹא שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה גוֹזֵל, לְפִיכָךְ אִם שָׁלַח הַלָּה וְנִטְלָהּ - הֲרֵי זֶה זָכָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהָיְתָה הַקֶּרֶן מְרֻבָּה עַל הוֹצָאָה, אֲבָל אִם הָיְתָה הוֹצָאָה מְרֻבָּה עַל הַקֶּרֶן - הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ בְּבֵית דִּין, וּמֵבִיא אָשָׁם עַל הַשְּׁבוּעָה.

י,ו פְּרוּטָה בְּקֶרֶן - מְעַכֵּב. חֲצִי פְּרוּטָה - אֵין מְעַכֵּב. חֹמֶשׁ - כֻּלּוֹ אֵין מְעַכֵּב. מִי שֶׁזִּקֵּף

תּוֹסֶפְתָּא

הַחֹמֶשׁ - הֲרֵי הוּא כְּחֹמֶשׁ לְכָל דָּבָר. הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ וְנִשְׁבַּע לוֹ - הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ, וּמֵבִיא אָשָׁם. מֵת הַנִּגְזָל - מְשַׁלֵּם הַגּוֹזֵל לְיוֹרְשֵׁי הַנִּגְזָל. קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וּמֵבִיא אָשָׁם, מֵת הַגּוֹזֵל - יוֹרְשֵׁי הַגּוֹזֵל מְשַׁלְּמִין לַנִּגְזָל קֶרֶן וּפְטוּרִין מִן הַחֹמֶשׁ, וּמִן הָאָשָׁם. מֵתוּ הַגּוֹזֵל וְהַנִּגְזָל - יוֹרְשֵׁי הַגּוֹזֵל מְשַׁלְּמִין לְיוֹרְשֵׁי הַנִּגְזָל. קֶרֶן וּפְטוּרִין מִן הַחֹמֶשׁ וּמִן הָאָשָׁם.

י,ז רָאָה גְּזֵלָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וַאֲבֵדָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ, וְנֶעֱלְמוּ מִמֶּנּוּ, בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁבַּע - פָּטוּר; שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ה): "וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר" וְגוֹ'. אָמַר לְבָנָיו: גְּזֵלָה זוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי הִיא, אֲבֵדָה זוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי הִיא, בִּזְמַן שֶׁנִּשְׁבָּעִין עַל דַּעַת אֲבִיהֶן - חַיָּבִין, עַל דַּעַת עַצְמָן - פְּטוּרִין.

י,ח הַגּוֹזֵל אֶת הָרַבִּים - חַיָּב לְהַחֲזִיר לָרַבִּים. חֹמֶר גֶּזֶל הָרַבִּים מִגֶּזֶל הַיָּחִיד, שֶׁהַגּוֹזֵל אֶת הַיָּחִיד - יָכוֹל לְפַיְּסוֹ וּלְהַחֲזִיר לוֹ גְּזֵלוֹ. הַגּוֹזֵל אֶת הָרַבִּים - אֵין יָכוֹל לְפַיְּסָן וּלְהַחֲזִיר לָהֶן גְּזֵלָם. הַגּוֹזֵל אֶת הַנָּכְרִי - חַיָּב לְהַחֲזִיר לַנָּכְרִי. חָמוּר גֶּזֶל הַנָּכְרִי מִגֶּזֶל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי חִלּוּל הַשֵּׁם. הַגּוֹזֵל אֶת הַנָּכְרִי, וְנִשְׁבַּע לוֹ וָמֵת - אֵינוֹ מִתְכַּפֵּר לוֹ, מִפְּנֵי חִלּוּל הַשֵּׁם.

י,ט דָּרַשׁ רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי בְּגוֹזֵל אֶת הַגֵּר, וְהָיָה עוֹלֶה לִירוּשָׁלַיִם, וּמְעוּתָיו וַאֲשָׁמוֹ בְּיָדוֹ, וּמְצָאוּ, וְזָקְפוּ עָלָיו בְּמִלְוָה. הֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ וְאַחַר כָּךְ מֵת הַגֵּר - יָצָא. לֹא הִסְפִּיק לְהָבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ עַד שֶׁמֵּת הַגֵּר - הֲרֵי זֶה צָרִיךְ לְהָבִיא . וְהַמְּעוֹת - זָכָה בָּהֶן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא עָשָׂה כְּלוּם, עַד שֶׁיִּתְנֵם לוֹ וַיַּחְזֹר לִטְלָם מִמֶּנּוּ. דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה כְּשֶׁבָּא מִזַּפָּרָן: בְּגָזֵל אֶת הַגֵּר וְנִשְׁבַּע לוֹ, וְהָיָה עוֹלֶה לִירוּשָׁלַיִם וּמְעוּתָיו וַאֲשָׁמוֹ בְּיָדוֹ, וּמֵת בַּדֶּרֶךְ - הַכֶּסֶף יִנָּתֵן לְבָנָיו, וְאָשָׁם יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה): "מִלְּבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר

הַשָּׁלֵם

יְכַפֵּר בּוֹ עָלָיו", מִי שֶׁצָּרִיךְ כַּפָּרָה, יָצָא זֶה שֶׁאֵין צָרִיךְ כַּפָּרָה.

נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר וּמֵת - אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה): "אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה", נָתַן הַכֶּסֶף לִיהוֹיָרִיב וְאָשָׁם לִידַעְיָה - יַחֲזִיר הַכֶּסֶף אַחַר הָאָשָׁם; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אָשָׁם אַחַר הַכֶּסֶף. אָמַר רַבִּי: אִם כְּדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה - יַקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוֹיָרִיב אֶת הָאָשָׁם, לֹא נִתְכַּפֵּר לוֹ אֶלָּא אִם כֵּן קַיָּם אָשָׁם, יַחֲזִיר הַכֶּסֶף מִבְּנֵי יְדַעְיָה אֵצֶל בְּנֵי יְהוֹיָרִיב, וַיַּקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוֹיָרִיב אֶת הָאָשָׁם וְיִתְכַּפֵּר לוֹ. עָבַר מִשְׁמָרוֹ שֶׁל יְהוֹיָרִיב - יַחֲזִיר הָאָשָׁם מִבְּנֵי יְהוֹיָרִיב אֵצֶל בְּנֵי יְדַעְיָה, וַיַּקְרִיבוּ בְּנֵי יְדַעְיָה אֶת הָאָשָׁם וְיִתְכַּפֵּר לוֹ.

הֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הֵבִיא גְּזֵלוֹ - לֹא יְהֵא מְמָרַס בְּדָמוֹ עַד שֶׁיָּבִיא גְּזֵלוֹ, אֶלָּא תְּעַבֵּר צוּרָתוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. הֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הֵבִיא מְעִילָתוֹ - לֹא יְהֵא מְמָרַס בְּדָמוֹ עַד שֶׁיָּבִיא מְעִילָתוֹ, אֶלָּא תְּעַבֵּר צוּרָתוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. מְצוֹרָע שֶׁהֵבִיא חַטָּאתוֹ קֹדֶם לַאֲשָׁמוֹ - לֹא יְהֵא מְמָרַס בְּדָמוֹ, עַד שֶׁיָּבִיא אֲשָׁמוֹ, אֶלָּא תְּעַבֵּר צוּרָתוֹ וְתֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.

י,י גָּזַל וְהֶחֱלִיף, גָּזַל וְהִקְדִּישׁ, גָּזַל וְנָתַן בְּמַתָּנָה, גָּזַל וְנָתַן בְּהַקָּפָה, גָּזַל וּפָרַע אֶת חוֹבוֹ, גָּזַל וְשָׁלַח סִבְלוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו - הֲרֵי זֶה חַיָּב. וְהַמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ - הֲרֵי זֶה פָּטוּר. הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל לִבְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים, לְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים - פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם. הֵנִיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת - חַיָּבִין לְשַׁלֵּם. לִבְנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, לְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים - חַיָּבִין לְשַׁלֵּם. וְאִם אָמְרוּ גְּדוֹלִים: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מַה חֶשְׁבּוֹן עָשָׂה עִמָּכֶם אַבָּא - פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם.

י,יא אֵין פּוֹרְטִין, לֹא מִתֶּבֶת הַמּוֹכְסִין וְלֹא מִכִּיס שֶׁל גַּבָּיִן, וְאֵין נוֹטְלִים מֵהֶן צְדָקָה. אֲבָל פּוֹרֵט הוּא לוֹ דִּינָר וּמַחֲזִיר לוֹ אֶת הַשְּׁאָר. נִתְחַלְּפוּ לוֹ כֵּלִים בְּבֵית הָאָמָּן - אֵינוֹ

תּוֹסֶפְתָּא

רַשַּׁאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, וְיֵלֵךְ הַלָּה וִיבַקֵּשׁ אֶת כֵּלָיו. בְּבֵית הָאֵבֶל וּבְבֵית הַמִּשְׁתֶּה רַשַּׁאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, וְיֵלֵךְ הַלָּה מִיָּד וִיבַקֵּשׁ אֶת כֵּלָיו.

י,יב גַּנָּב שֶׁנְּטַל מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה - מַה שֶּׁנְּטַל נָטַל, וּמַה שֶּׁנְּתַן נָתַן. שְׁטַף נָהָר עֵצִים וַאֲבָנִים וְקוֹרוֹת מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה, אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלָּהֶם, אִם הָיוּ הַבְּעָלִים מְרַדְּפִין אַחֲרֵיהֶן, אוֹ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם אַחֵר - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בְּעָלִים.

י,יג שָׁפַךְ זֶה אֶת יֵינוֹ וְהִצִּיל דִּבְשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ דְּמֵי הֶשֵּׁב אֲבֵדָה. וְאִם אָמַר לוֹ: עַל מְנָת שֶׁאֶטֹּל דְּמֵי שֶׁלִּי מִתּוֹךְ שֶׁלְּךָ - חַיָּב לִתֵּן לוֹ. פָּרַק זֶה אֶת עֵצָיו וְהִצִּיל פִּשְׁתָּנוֹ - נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ דְּמֵי הֶשֵּׁב אֲבֵדָה. וְאִם אָמַר: עַל מְנָת שֶׁאֶטֹּל דְּמֵי שֶׁלִּי מִתּוֹךְ שֶׁלְּךָ - חַיָּב לִתֵּן לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: תְּנַאי בֵּית דִּין הוּא, שֶׁיְּהֵא זֶה שׁוֹפֵךְ אֶת יֵינוֹ וּמַצִּיל דִּבְשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי יֵינוֹ מִתּוֹךְ דִּבְשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ. וְשֶׁיְּהֵא זֶה מְפָרֵק עֵצוֹ וּמַצִּיל פִּשְׁתָּנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי עֵצוֹ מִתּוֹךְ פִּשְׁתָּנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ.

מֵאֵימָתַי זוֹכֶה אָדָם בִּנְחִיל שֶׁל דְּבוֹרִים? מִשֶּׁתִּכָּנֵס לְקַרְפִּיפוֹ. הֲרֵי שֶׁיָּרַד נְחִילוֹ לְתוֹךְ גִּנָּתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְאֵין בַּעַל הַגִּנָּה מַנִּיחוֹ לְהִכָּנֵס, שֶׁלֹּא לְשַׁבֵּר אֶת יַרְקוֹ - הֲרֵי זֶה יוֹרֵד עַל כָּרְחוֹ וּמַצִּיל נְחִילוֹ. וְאִם הִזִּיק - מְשַׁלֵּם מַה שֶּׁהִזִּיק. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: תְּנַאי בֵּית דִּין הוּא, שֶׁיְּהֵא זֶה קוֹצֵץ אֶת הַסֹּכָּה וּמַצִּיל נְחִילוֹ וְנוֹטֵל דָּמִים, שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִנְחִיל לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ.

שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בָּאִין בַּמִּדְבָּר, בִּיד זֶה חָבִית שֶׁל מַיִם וּבְיַד זֶה חָבִית שֶׁל דְּבַשׁ, נִסְדְּקָה חָבִית שֶׁל מַיִם - תְּנַאי בֵּית דִּין הוּא, שֶׁיְּהֵיה זֶה שׁוֹפֵךְ אֶת דִּבְשׁוֹ וּמַצִּיל מֵימָיו שֶׁל חֲבֵרוֹ, וּכְשֶׁיַּגִּיעַ לַיִּשּׁוּב - נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי דִּבְשׁוֹ, שֶׁהַמַּיִם מְחַיֶּה בַּמִּדְבָּר, וְאֵין הַדְּבַשׁ מְחַיֶּה בַּמִּדְבָּר.

הַשָּׁלֵם

פּוֹעֵל וְעָנִי שֶׁעָלוּ בָּאִילָן, וְשָׁבְרוּ אֶת הַסֻּכָּה, אִם עָלוּ בְּמָקוֹם שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם רְגִילִין לַעֲלוֹת בּוֹ - פְּטוּרִין. וְאִם לָאו - חַיָּבִין. הַגּוֹזֵל אֶת הַשָּׂדֶה וְנָטְלָהּ אַנָּס - יֹאמַר לוֹ: הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ.

י,יד הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ, אוֹ שֶׁלָּוָה הֵימֶנּוּ, אוֹ שֶׁהִפְקִיד לוֹ בִּישׁוּב - לֹא יַחֲזִיר לוֹ בַּמִּדְבָּר. אֲבָל מַחְזִיר לוֹ בַּשַּׁיָּרָה. וְהָאֲבֵדָה - חוֹזֶרֶת לַבְּעָלִים בְּכָל מָקוֹם. מִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ, וְהָיָה בְּיָדוֹ מְעוֹת, וְרָאָה אַנָּס בָּא כְּנֶגְדּוֹ, וְאָמַר לוֹ: בֹּא טוֹל אֶת אֵלּוּ, שֶׁאֲנִי חַיָּב לְךָ. אִם קִבֵּל עָלָיו - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב. מִשְׁכֵּן לוֹ בַּיִת, מִשְׁכֵּן לוֹ שָׂדֶה, וְרָאָה דְּלֵקָה מְמַשְׁמֶשֶׁת וּבָאָה בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ, אָמַר לוֹ: בּוֹא וְהַצֵּל אֶת שֶׁאֲנִי חַיָּב לְךָ, אִם קִבֵּל עָלָיו - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב.

י,טו הַגּוֹנֵב טָלֶה מִן הַדִּיר וְהֶחֱזִירוֹ, וְאַחַר כָּךְ נִגְנַב כָּל הַדִּיר כֻּלּוֹ, אִם הוֹדִיעוֹ בּוֹ לַבְּעָלִים - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב. הַגּוֹנֵב חָבִית מִן הַמַּרְתֵּף, וְהֶחֱזִירָהּ לַמַּרְתֵּף, וְאַחַר כָּךְ נִגְנַב כָּל הַמַּרְתֵּף כֻּלּוֹ, אִם הוֹדִיעוֹ בּוֹ לַבְּעָלִים - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב. הִטָּה אֶת הָחָבִית וְנָטַל מִמֶּנָּה רְבִיעִית וְנִשְׁבְּרָה - אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא רְבִיעִית. הִגְבִּיהָהּ וְנָטַל מִמֶּנָּה רְבִיעִית, וְנִשְׁבְּרָה, אוֹ שֶׁהֶחְמִיצָה - מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל.

הַגּוֹנֵב סֶלַע מִן הַכִּיס וְהֶחֱזִירָהּ לַכִּיס, וְאַחַר כָּךְ נִגְנַב כָּל הַכִּיס כֻּלּוֹ, אִם הוֹדִיעַ בָּהּ לַבְּעָלִים - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהֶחְזִירָהּ לִצְרוֹרָתָהּ, אֲבָל נְטָלָהּ מִן הַכִּיס וְהֶחֱזִירָהּ לַצְּרוֹר, מִצְּרוֹר וְהֶחֱזִירָהּ לַכִּיס - הֲרֵי זֶה חַיָּב. הַגּוֹנֵב כִּיסוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְהֶחֱזִירוֹ לוֹ כְּשֶׁהוּא יָשֵׁן, וְנִעַר, וַהֲרֵי כִּיס בְּיָדוֹ! אִם מַכִּיר אֶת שֶׁלּוֹ - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב. הַגּוֹנֵב סֶלַע מֵחֲבֵרוֹ בְּלֹא יוֹדֵעַ, וְהִבְלִיעָהּ לוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן - יָצָא. "לֹא תִּגְנֹבוּ" - עַל מְנָת לְמַיֵּקְט. "לֹא תִּגְנֹבוּ" - עַל מְנָת לְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.

תּוֹסֶפְתָּא

י,טז בֶּן בַּג בַּג אוֹמֵר: לֹא יִגְנוֹב אָדָם אֶת שֶׁלּוֹ מִבֵּית אֲחֵרִים, שֶׁמָּא יֵרָאֶה כְּגַנָּב. וְכֵן הָיָה בֶּן בַּג בַּג אוֹמֵר: לֹא יִגְנוֹב אָדָם אֶת שֶׁלּוֹ מִבֵּית הַגַּנָּב, שֶׁמָּא אַף הוּא יֵרָאֶה כְּגַנָּב, אֶלָּא מְשַׁבֵּר אֶת שִׁנָּיו וּמוֹצִיא אֶת טַלִּיתוֹ מִיָּדוֹ.

גַּנָּבִים שֶׁנִּכְנְסוּ בַּמַּחְתֶּרֶת וְעָשׂוּ תְּשׁוּבָה - כֵּלָּן חַיָּבִין לְהַחֲזִיר. עָשָׂה אֶחָד מֵהֶן תְּשׁוּבָה - אֵין חַיָּב לְשַׁלֵּם אֶלָּא עַל חֶלְקוֹ בִּלְבַד. אִם הָיָה מוֹצִיא וְנוֹתֵן לִפְנֵיהֶם - חַיָּב לְשַׁלֵּם עַל הַכֹּל. טֹל דְּמֵי פָּרְתְּךָ, טוֹל דְּמֵי טַלִּיתְךָ - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. בֶּאֱמֶת נִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ - נוֹתֵן לוֹ דְּמֵיהֶן.

מַסֶּכֶת בָּבָא קַמָּא פֶּרֶק אַחַד עָשָׂר

יא,א אֵין מְקַבְּלִין פִּקְדּוֹנוֹת, לֹא מִן הַנָּשִׁים וְלֹא מִן הָעֲבָדִים, וְלֹא מִן הַקְּטַנִּים. קִבֵּל מִן הָאִשָּׁה - יַחֲזִיר לָאִשָּׁה. מֵתָה - יַחֲזִיר לְבַעְלָהּ. קִבֵּל מִן הָעֶבֶד - יַחֲזִיר לָעֶבֶד. מֵת - יַחֲזִיר לְרַבּוֹ. קִבֵּל מִן הַקָּטָן - עוֹשֶׂה לוֹ בָּהֶן סְגֻלָּה. מֵת - יַחֲזִיר לְאָבִיו. וְכֵן, אִם אָמְרוּ בִּשְׁעַת מִיתָה - יִנָּתֵן לִפְלוֹנִי שֶׁהֵן שֶׁלּוֹ - יַעֲשֶׂה מִפְּרָשׁ כְּפֵרוּשׁוֹ. הַבֵּן שֶׁנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן מִשֶּׁל אָבִיו. וְכֵן הָעֶבֶד שֶׁנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן מִשֶּׁל רַבּוֹ - הֲרֵי הֵן שֶׁל אָב, הֲרֵי הֵן שֶׁל רַבּוֹ. אִם אָמְרוּ בִּשְׁעַת מִיתָה יִנָּתְנוּ לִפְלוֹנִי שֶׁהֵן שֶׁלּוֹ - יַעֲשֶׂה מִפְּרָשׁ כְּפֵרוּשׁוֹ.

יא,ב הָאוֹמֵר ׳תְּנוּ מָאתַיִם דִּינָר לְבֵית הַכְּנֶסֶת׳, ׳תְּנוּ סֵפֶר תּוֹרָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת׳ - יִנָּתְנוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת הָרָגִיל בּוֹ. וְאִם הָיוּ שְׁנַיִם וְהָיָה רָגִיל בִּשְׁתֵּיהֶן - יִנָּתְנוּ לִשְׁתֵּיהֶן. הָאוֹמֵר ׳תְּנוּ מָאתַיִם דִּינָר לַעֲנִיִּים׳ - יִנָּתְנוּ לַעֲנִיֵּי אוֹתָהּ הָעִיר. רַבִּי אַחָא אוֹמֵר: לַעֲנִיֵּי כָּל יִשְׂרָאֵל. הָאוֹמֵר ׳תְּנוּ שָׂדֶה פְּלוֹנִית לַעֲנִיִּים׳. לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה - לַעֲנִיֵּי אוֹתָהּ הָעִיר׳, ׳לַעֲנִיֵּי עִיר פְּלוֹנִית׳ - לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה לַעֲנִיֵּי עִיר אַחֶרֶת. הַבֵּן שֶׁהָיָה אוֹכֵל מִשֶּׁל אָבִיו וּבֶן שֶׁהָיָה אוֹכֵל מִשֶּׁל רַבּוֹ. קוֹצֵץ וְנוֹתֵן פְּרוּסָה לִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְעַבְדּוֹ שֶׁל אוֹהֲבוֹ, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם גְּזֵלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁכָּךְ נָהֲגוּ.

הַשָּׁלֵם

יא,ג לוֹקְחִין מִן הַנָּשִׁים כְּלֵי צֶמֶר בִּיהוּדָה, וְאֵין לוֹקְחִין פֵּרוֹת יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת, לֹא מִן הַנָּשִׁים לֹא מִן הָעֲבָדִים וְלֹא מִן הַקְּטַנִּים. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: לוֹקְחִין מִן הָאִשָּׁה בַּחֲמִשָּׁה דִינָרִין, כְּדֵי שֶׁתִּקָּח בָּהֶן כִּפָּה לְרֹאשָׁהּ. גַּבָּאֵי צְדָקָה נוֹטְלִין מֵהֶן דָּבָר מוּעָט בִּצְדָקָה, אֲבָל לֹא דָּבָר מְרֻבֶּה.

יא,ד אֵין לוֹקְחִין, לֹא שֶׁמֶן בַּמּוּעָט, וְלֹא זֵיתִים בְּמוּעָטִין, אֲבָל לוֹקְחִין מֵהֶן שֶׁמֶן בְּמִדָּה וְזֵיתִים בְּמִדָּה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לוֹקְחִין מִן הַנָּשִׁים זֵיתִים בַּגָּלִיל הָעֶלְיוֹן, שֶׁפְּעָמִים שֶׁאָדָם בּוֹשׁ לְהִיוֹת יוֹשֵׁב עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ, וְנוֹתֵן לְאִשְׁתּוֹ וּמוֹכְרָה. הַבֵּן שֶׁמּוֹכֵר בַּשּׁוּק, וְכֵן הָעֶבֶד שֶׁמּוֹכֵר בַּשּׁוּק - מֻתָּר לִקַּח מֵהֶן. וְכֻלָּן שֶׁאָמְרוּ לְהַטְמִין אָסוּר.

שׁוֹמֵר פֵּרוֹת יוֹשֵׁב וּמוֹכֵר וְסַלּוֹ לְפָנָיו, יוֹשֵׁב וְשׁוֹקֵל וְתוֹרְטָנִי לְפָנָיו - מֻתָּר לִקַּח מֵהֶן. וְכֻלָּן שֶׁאָמְרוּ לְהַטְמִין אָסוּר. אֵין לוֹקְחִין מִן הָרוֹעִין, לֹא עִזִּין וְלֹא גְּיִזִּין וְלֹא תְּלוּשִׁין שֶׁל צֶמֶר, אֲבָל לוֹקְחִין מֵהֶן תְּפוּרִים - שֶׁהַתְּפוּרִים שֶׁלָּהֶן. וְלוֹקְחִין מֵהֶן חֶלֶב וּגְבִינָה בַּמִּדְבָּר אֲבָל לֹא בִּישׁוּב. בְּכָל מָקוֹם לוֹקְחִין מֵהֶן אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה צֹאן. אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה גְּיִזִּין, אֲבָל לֹא שְׁתֵּי צֹאן וְלֹא שְׁתֵּי גְּיִזִּין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לוֹקְחִין מֵהֶן בֵּיתִיּוֹת וְאֵין לוֹקְחִין מֵהֶן מִדְּבָרִיּוֹת. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, כָּל שֶׁגּוֹנֵב הָרוֹעֶה וְאֵין בַּעַל הַבַּיִת יוֹדֵעַ בּוֹ אָסוּר לִקַּח מִמֶּנּוּ. וְכָל שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ אֶלָּא אִם כֵּן בַּעַל הַבַּיִת יוֹדֵעַ בּוֹ - מֻתָּר לִקַּח אוֹתוֹ.

אֵין שׁוֹכְרִין בְּהֵמָה מִן הָרוֹעִין, וְלֹא כֵּלִים מִן בַּעֲלֵי אֻמָּנִיּוֹת. אֵין שׁוֹאֲלִין בְּהֵמָה מִן הָרוֹעִין, וְלֹא כֵּלִים מִן בַּעֲלֵי אֻמָּנִיּוֹת - הֵן עַצְמָן מֻתָּרִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. וְכֵלִים הַנִּמְכָּרִים לְשֵׁם חֲדָשִׁים - אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן.

יא,ה אֵין לוֹקְחִין מִן הַגַּרְדִּי - לֹא קוֹצִין, וְלֹא עִירִין, וְלֹא סַנְקָאנִין, וְלֹא שִׁירֵי פְּקָעִיּוֹת. אֲבָל לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ בֶּגֶד מְנֻמָּר שְׁתֵּי

תּוֹסֶפְתָּא

טָווּי וְאָרוּג. אֵין לוֹקְחִין מִן הַצַּבָּע, לֹא אוֹתוֹת וְלֹא דִּגְמָאוֹת, וְלֹא תְּלוּשִׁין שֶׁל צֶמֶר. אֲבָל לוֹקְחִין הֵימֶנּוּ צֶמֶר צָבוּעַ - טָווּי שְׁתִי וְעֵרֶב. אֵין לוֹקְחִין מִן הַסּוֹרֵק, מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן שֶׁלּוֹ. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִהְיוֹת שֶׁלּוֹ - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. בְּכָל מָקוֹם לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ כַּר מָלֵא מוֹכִין, וְכֶסֶת מְלֵאָה מִסְּפָחוֹת, וְלוֹקְחִין מִן הַכּוֹבֵס, מוֹכִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן שֶׁלּוֹ. וְלֹא יִסְרֵק אֶת הַבֶּגֶד לְשֶׁתִּיו אֶלָּא לְעַרְבּוֹ. וְלֹא יְהֵא נוֹתֵן בְּבֶגֶד יֶתֶר מִשְּׁלֹשָׁה חוּטִין, וּשְׁנֵי חוּטִין הָעֶלְיוֹנִין - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. אִם הָיָה שָׁחוֹר עַל גַּבֵּי לָבָן - נוֹטֵל אֶת הַכֹּל וְהֵן שֶׁלּוֹ. יְשַׁעְיָה אִישׁ טִירָאָה הָיָה נוֹהֵג בַּחֲסִידוּת וְנוֹטֵל אֶת הַכֹּל. אִם עָתִיד לְהַשְׁוּוֹתוֹ, אֲפִלּוּ מוּתָּר - מַשְׁוֵהוּ לְאָרְכּוֹ וְאֵין מַשְׁוֵהוּ לְרָחְבּוֹ, מַה שֶּׁחָרַשׁ - מוֹצִיא בַּמַּעֲצָד. וְהַנִּפְסָק בְּמִגְרָה - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מִתַּחַת הַמַּקְדֵּחַ וּמִתַּחַת הָרְהִיטְנִי וְנִגְרָר בַּמִּגְרָה - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. הַנּוֹתֵן עוֹרוֹת לְעַבֵּד. הַקְּצוּצִין וְהַתְּלוּשִׁין - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. וְהַיּוֹצֵא עִם שֶׁטֶף הַמַּיִם - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. הַחַיָּט שֶׁשִּׁיֵּר מִן הַחוּט פָּחוֹת מִמְּלֹא מַחַט, וּמַטְלִית פְּחוּתָה מִשָּׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ, וְהַנּוֹתֵן עוֹרוֹת לְעַבְּדָן, כֻּלָּן אֲצֶל בַּעַל הַבַּיִת - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מְסִתְּתֵי אֲבָנִים, מְפַסְקֵי גְּפָנִים, מְנַקְּפֵי הֵגִין, מְנַכְּשֵׁי זְרָעִים׳ בִּזְמַן שֶׁבַּעַל הַבַּיִת מַקְפִּיד עֲלֵיהֶן - אֲסוּרִים מִשּׁוּם גֶּזֶל. אֵין בַּעַל הַבַּיִת מַקְפִּיד עֲלֵיהֶן - מֻתָּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַנְּקָף עִמּוֹ בְּהֵגִין וּלְזַמֵּר עִמּוֹ בְּמַזְמֵרוֹת. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִהְיוֹת שֶׁלּוֹ - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. וְאֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הַמְּדִינָה.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א,א שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית, זֶה נוֹטֵל עַד מָקוֹם שֶׁתָּפוּס, וְזֶה נוֹטֵל עַד מָקוֹם שֶׁתָּפוּס. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם תּוֹפְסִין בָּהּ, אֲבָל אִם הָיְתָה בְּיָדוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן - הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. זֶה אוֹמֵר: ׳כֻּלָּהּ שֶׁלִּי׳, וְזֶה אוֹמֵר: ׳שְׁלִישׁ שֶׁלִּי׳. הָאוֹמֵר כֻּלָּהּ שֶׁלִּי - יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוֹת מִמֶּחֱצָה. וְהָאוֹמֵר שְׁלִישׁ שֶׁלִּי - יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוֹת מִשְּׁתוּת. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, אֵין נִשְׁבַּע אֶלָּא עַל חֲצִי טוֹעֲנוֹ בִּלְבַד.

א,ב שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ מוֹשְׁכִין אֶת הַגָּמָל וּמַנְהִיגִין אֶת הַחֲמוֹר, אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מוֹשֵׁךְ וְאֶחָד מַנְהִיג כַּמִּדָּה הַזֹּאת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמּוֹשֵׁךְ אֶת הַגָּמָל וְהַמַּנְהִיג אֶת הַחֲמוֹר - הֲרֵי זֶה זָכָה.

א,ג הָאוֹמֵר יִזָּכֶה לִי בֵּיתִי בִּמְצִיאָה שֶׁתִּפֹּל לְתוֹכוֹ הַיּוֹם לֹא אָמַר כְּלוּם יָצָא לוֹ שֵׁם מְצִיאָה דְּבָרָיו קַיָּמִין.

א,ד מָצָא שִׁטְרֵי חוֹב שֶׁאֵין בָּהֶם אַחֲרָיוּת נְכָסִים, בִּזְמַן שֶׁלָּוֶה מוֹדֶה - יַחְזִיר לַמַּלְוֶה. אִם לֹא - לֹא יַחְזִיר לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׁטַר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת נְכָסִים - גּוֹבֶה מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין, וְשֶׁאֵין בּוֹ אַחֲרָיוּת נְכָסִים - גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וָזֶה לֹא יַחְזִיר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה וְזֶה גּוֹבֶה מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין.

א,ה מָצָא גֵּט אִשָּׁה, בִּזְמַן שֶׁהָאִישׁ מוֹדֶה - יַחְזִיר לָאִשָּׁה. אִם לָאו - לֹא יַחְזִיר לֹא לָזֶה וְלֹא זֶה. גֵּט שִׁחְרוּר, בִּזְמַן שֶׁהָרַב מוֹדֶה - יַחְזִיר לָעֶבֶד. וְאִם לָאו - לֹא יַחְזִיר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה. אוּנְקִילוּסִיָּא בִּזְמַן שֶׁהַלּוֹוֶה מוֹדֶה - יַחְזִיר לַמַּלְוֶה. וְאִם לָאו - לֹא יַחְזִיר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה. דִּיתַקָּאוֹת, וּפִתִּיקָאוֹת, וּמַתָּנוֹת בִּזְמַן שֶׁהַנּוֹתֵן מוֹדֶה - יַחְזִיר לַמְּקַבֵּל. וְאִם לָאו - לֹא יַחְזִיר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה. שְׁטָרֵי מִקָּח וּמִמְכָּר, שְׁטָרֵי אֲרִיסוּת וְקַבְּלָנוּת בְּהֵמָה - הֲרֵי זֶה לֹא יַחְזִיר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה.

א,ו גִּזְרֵי דִּין וּפְרוֹזְבּוּלִין - הֲרֵי זֶה יַחְזִיר, לְפִי שֶׁכְּתוּבִין עַל שְׁמוֹ, בֵּין שֶׁמְּצָאָן בַּשּׁוּק, וּבֵין שֶׁמְּצָאָן בֵּין שִׁטְרוֹתָיו שֶׁל אָבִיו. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: אִם יֵשׁ עִמָּהֶן סִמְפּוֹנוֹת - יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁבַּסִּמְפּוֹנוֹת. הוֹדָאַת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁטָּעֲנוּ וְהוֹדָה, אֲבָל אִם

תּוֹסֶפְתָּא

הוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ - יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ, שֶׁהַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר. הוֹדָאַת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים. וְהַשְּׁלִישׁ נֶאֱמָן מִשְּׁנֵיהֶן. זֶה אוֹמֵר כָּךְ, וְזֶה אוֹמֵר כָּךְ, וְהַשְּׁלִישׁ אוֹמֵר כָּךְ - הַשְּׁלִישׁ נֶאֱמָן. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהַשְּׁלִישׁוּת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ, אֵין הַשְּׁלִישׁוּת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ - הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם.

נֶאֱמָן בַּעַל הַמִּקָּח לוֹמַר: 'לָזֶה מָכַרְתִּי אֶת מִקָּחִי'; אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהַמֶּקָח יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ. אֵין הַמֶּקָח יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ - הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם. נֶאֱמָן הַדַּיָּן לוֹמַר: 'לָזֶה זָכִיתִי וְלָזֶה חִיַּבְתִּי'; אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהַדַּיָּן לְפָנָיו, אֲבָל אֵין הַדַּיָּן לְפָנָיו - הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם.

א,ז וְסִמְפּוֹן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו עֵדִים מִתְקַיֵּם בְּחוֹתְמָיו, וְשֶׁאֵין עָלָיו עֵדִים וְיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי שְׁלִישׁ, אַחַר חְתוּם שְׁטָרוֹת - כָּשֵׁר. אֵיזֶהוּ אַחַר חְתוּם שְׁטָרוֹת? אֵיךְ אֲנִי פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי מְקַבֵּל אֲנִי עָלַי כָּל מַה שֶׁכָּתוּב בִּשְׁטָר זֶה, וְהָעֵדִים לְמַטָּה - כָּשֵׁר.

א,ח אֵיזוֹ הִיא אִגּוּד שֶׁל שְׁטַר? שְׁלִשָּׁה קְשׁוּרִין זֶה בָּזֶה. אֵיזֶהוּ תַּכְרִיךְ שֶׁל שְׁטַר? כָּל שֶׁחוּט אוֹ מְשִׁיחָה אוֹ דָּבָר אַחֵר כָּרוּךְ עָלָיו מִבַּחוּץ. אֵיזוֹ חֲפִיסָה? - זוֹ חֵמֶת קְטַנָּה. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ תְּפוּסִים בִּשְׁטָר, זֶה אוֹמֵר: 'שֶׁלִּי הוּא וְאָבַד מִמֶּנִּי', וְזֶה אוֹמֵר: 'בְּיָדִי הוּא וּפְרַעְתִּיו לְךָ' - יִתְקַיֵּם שְׁטַר בְּחוֹתְמָיו; דִּבְרֵי רַבִּי. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יַחֲלֹקוּ.

א,ט שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַצְּמוּ זֶה בָּזֶה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן לַחֲבֵרוֹ: אִם לֹא בָּאתִי מִכָּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי, יְהֵא לְךָ בְּיָדִי כָּךְ וְכָךְ. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָּא -יִתְקַיֵּם הַתְּנַאי; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאַךְ זוֹכֶה בְּדָבָר שֶׁלֹּא בָּא לְתוֹךְ יָדוֹ? אֶלָּא יְנַתְּחֶנּוּ. מִשְׁכָּן לוֹ בַּיִת, מִשְׁכָּן לוֹ שָׂדֶה, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לְךָ מִכָּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי - אֵין לִי בְּיָדְךָ כְּלוּם. הִגִּיעַ הַזְּמַן וְלֹא נָתַן - יִתְקַיֵּם הַתְּנַאי; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי.

הַשָּׁלֵם

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאַךְ זָכָה זֶה בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ? אֶלָּא יְנַתְּחֶנּוּ. מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי, בִּשְׁנַיִם שֶׁהָיוּ עוֹרְרִין עַל הַבַּיִת וְעַל הַשָּׂדֶה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן: אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי אֵין לִי בְּיָדְךָ כְּלוּם, הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָּא - בֶּאֱמֶת אָמְרוּ שֶׁאִבֵּד אֶת זְכוּתוֹ.

הַנּוֹתֵן עֵרָבוֹן לַחֲבֵרוֹ עַל הַבַּיִת וְעַל הַשָּׂדֶה, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לְךָ מִכָּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי אֵין לִי בְּיָדְךָ כְּלוּם, וְהַלָּה כוֹתֵב לוֹ: אִם אֶחֱזֹר בְּךָ - הֲרֵינִי כוֹפֵל לְךָ עֵרְבוֹנְךָ, וְהִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן - יִתְקַיֵּם הַתְּנַאי; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאַךְ זוֹכֶה זֶה בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ? אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ עֵרָבוֹן שֶׁלּוֹ.

אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ עֵרְבוּנִי יִקּוֹן, אֲבָל לָקַח הֵימֶנּוּ בַּיִת אוֹ שָׂדֶה בְּמֵאָה מָנֶה, אֲפִלּוּ לֹא נָתַן לוֹ מֵהֶן אֶלָּא שְׁלִשָּׁה מָנֶה - הֲרֵי הַשָּׂדֶה קְנוּיָה לוֹ, וּמַחֲזִיר לוֹ אֶת הַשְּׁאָר. אֲפִלּוּ לְאַחַר שְׁלֹשׁ שָׁנִים.

הַנּוֹתֵן עֵרָבוֹן לַחֲבֵרוֹ עַל הַבַּיִת, וְעַל הַשָּׂדֶה, כָּל הַמְשַׁנֶּה וְכָל הַחוֹזֵר בּוֹ - יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. חָזַר בּוֹ הַמּוֹכֵר - יַד הַלּוֹקֵחַ עַל הָעֶלְיוֹנָה. רָצָה לִטּוֹל רְבִיעַ בְּקַרְקַע - נוֹטֵל. רְבִיעַ בְּמְעוֹת - נוֹטֵל. וְהַשְּׁאָר גּוֹבֶה מִן הָעִדִּיּוֹת. חָזַר בּוֹ לוֹקֵחַ - יַד מוֹכֵר עַל הָעֶלְיוֹנָה. רָצָה לִתֵּן רְבִיעַ בְּקַרְקַע - נוֹתֵן. רְבִיעַ בְּמְעוֹת - נוֹתֵן, וְהַשְּׁאָר גּוֹבֶה מִן הַזִּבּוּרִית.

א,י הַמַּפְקִיד שְׁטָרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן כְּתוּבִין בִּשְׁמוֹ - הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר אֶת שֶׁלּוֹ. מֵת - יִנָּתֵן לְיוֹרְשָׁיו. וְאִם אָמַר בִּשְׁעַת מִיתָה יִנָּתְנוּ לִפְלוֹנִי שֶׁהֵן שֶׁלּוֹ - יַעֲשׂוּ מִפְּרָשׁ כְּפֵרוּשׁוֹ.

הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמַּשְׁכּוֹן, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לְךָ מִכָּן עַד יוֹם פְּלוֹנִי - אֵין לִי בְּיָדְךָ כְּלוּם. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן - הִגִּיעוּ. מַשְׁכּוֹן, בֵּין רַע בֵּין יָפֶה. לָוָה הֵימֶנּוּ אֶלֶף דִּינָר בִּשְׁטָר וּפָרַע לוֹ מֵהֶן שְׁמֹנָה מֵאוֹת זוּז -

תּוֹסֶפְתָּא

הֲרֵי זֶה מְקֻרָּע לוֹ שֶׁטָּרוֹ הָרִאשׁוֹן, וְכוֹתֵב לוֹ שְׁטַר שֶׁל מָאתַיִם זוּז; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַשְּׁטָר בִּמְקוֹמוֹ וְהַלָּה כּוֹתֵב לוֹ הִתְקַבַּלְתִּי מִמְּךָ שְׁמֹנָה מֵאוֹת זוּז - מִפְּנֵי שֶׁמֵּרַע כֹּחוֹ בִּשְׁנֵי דְּבָרִים, שֶׁאֵינוֹ כּוֹפֶה אֶת לִבּוֹ לְפָרְעָן לוֹ, וְשֶׁאֵין יָכוֹל לִגְבּוֹת מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין.

שְׁנַיִם שֶׁלָּווּ בִּשְׁטָר אֶחָד, וּפָרַע אֶחָד מֵהֶן אֶת שֶׁלּוֹ, הַשְּׁטָר בִּמְקוֹמוֹ וְהַלָּה כּוֹתֵב לוֹ הִתְקַבַּלְתִּי אֶת שֶׁלְּךָ.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שֵׁנִי

ב,א מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר בִּכְלִי אַנְפּוּרְיָא שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶן וְחַיָּב. וְאֵלּוּ הֵן כְּלֵי אַנְפּוּרְיָא בַּדֵּי מְחָטִין וְצִנּוֹרִיּוֹן, וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁל קַרְדֻּמּוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁמְּצָאָן אֶחָד אֶחָד, אֲבָל אִם מְצָאָן שְׁנַיִם שְׁנַיִם - חַיָּב לְהַכְרִיז. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַמַּציל מִפִּי הָאֲרִי, וּמִפִּי הַזְּאֵב, וּמִפִּי הַדּוֹב, וּמִשְּׁלוּלִיתוֹ שֶׁל יָם, וּמִשְּׁלוּלִיתוֹ שֶׁל נָהָר. הַמּוֹצֵא בְּאִסְרַטְיָא וּבִפְלַטְיָא גְּדוֹלָה - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִין מִתְיָאֲשִׁין מֵהֶן.

ב,ב מָצָא חֲתִיכוֹת שֶׁל בָּשָׂר, וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁל דָּגִים, וְחָבִיּוֹת שֶׁל יַיִן, וְשֶׁל שֶׁמֶן, וְשֶׁל תְּבוּאָה, וְשֶׁל גְּרוֹגְרוֹת, וְשֶׁל זֵיתִים - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. כָּתוּב בְּחֶרֶשׁ וְנָתוּן עַל פִּי חָבִית, בְּנֵיר וְנָתוּן עַל פִּי עִגּוּל - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - חַיָּב לְהַכְרִיז. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. הָאֲלוּמּוֹת, בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא פֵּרוֹת צְבוּרִין - חַיָּב לְהַכְרִיז. מְפֻזָּרִין - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן צְבוּרִין וּמִקְצָתָן מְפֻזָּרִין - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא מְעוֹת עֲשׂוּיוֹת מִגְּדִלּוֹת - חַיָּב לְהַכְרִיז. מְפֻזָּרוֹת - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן מִגְּדִלִּין וּמִקְצָתָן אֵין מִגְּדִלִּין - חַיָּב לְהַכְרִיז. וְכַמָּה הוּא מִגְּדֵל? שָׁלֹשׁ מַטְבְּעוֹת זֶה עַל גַּבֵּי זֶה.

הַשָּׁלֵם

מָצָא כְּלִי וּלְפָנָיו פֵּרוֹת, כִּיס וּלְפָנָיו מְעוֹת - חַיָּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן בִּכְלִי וּמִקְצָתָן בָּאָרֶץ, מִקְצָתָן בַּכִּיס וּמִקְצָתָן בָּאָרֶץ - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן, בְּצַד דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן - חַיָּב לְהַכְרִיז. אִם בָּא בַּעַל סִימָן וְנָטַל אֶת שֶׁלּוֹ - זָכָה זֶה בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן.

ב,ג הַמּוֹצֵא סֶלַע, וְאָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: סֶלַע זוֹ חֲדָשָׁה הִיא. נִירוֹנִית הִיא, שֶׁל מֶלֶךְ פְּלוֹנִי הִיא - לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁאֵין סִימָן לְמַטְבֵּעַ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ שְׁמוֹ כָּתוּב עָלֶיהָ - לֹא אָמַר כְּלוּם, אֶלָּא הֲרֵי הִיא שֶׁל מוֹצְאָהּ. מָצָא בָּאַשְׁפָּה - חַיָּב לְהַכְרִיז, שֶׁדֶּרֶךְ הָאַשְׁפָּה לְהִטַּלְטֵל.

ב,ד מָצָא בְּגַל אוֹ בְּכֹתֶל יָשָׁן - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר שֶׁל אֱמוֹרִיִּין הֵן. מָצָא בְּחוֹר אוֹ בְּכֹתֶל חָדָשׁ, מֵחֶצְיוֹ וְלַחוּץ - שֶׁלּוֹ. מֵחֶצְיוֹ וְלִפְנִים - שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אִם הָיָה מְפֻלָּשׁ כֻּלּוֹ לַחוּץ - אַף מַה שֶּׁחֶצְיוֹ וְלִפְנִים שֶׁלּוֹ. אִם הָיָה מְפֻלָּשׁ כֻּלּוֹ לִפְנִים - אַף מַה שֶּׁחֶצְיוֹ וְלִפְנִים שֶׁלּוֹ. אִם הָיָה מְפֻלָּשׁ כֻּלּוֹ לִפְנִים - אַף מַה שֶּׁחֶצְיוֹ וְלַחוּץ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מָצָא בֵּין פַּצִּים, מִן הָאֲגוּף וְלַחוּץ - שֶׁלּוֹ. מִן הָאֲגוּף וְלִפְנִים - שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

בָּ,ה מָצָא בְּבַיִת, אִם שָׁרוּ בוֹ אוֹרְחִין לְפָנָיו - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. וְאִם לָאו - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מָצָא בָּהּ בַּחֲנוּת, עַד מָקוֹם שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם רְגִילִין לִכָּנֵס - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. יֶתֶר עַל כֵּן - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ וּמָצָא עָלֶיהָ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה - חַיָּב לְהַכְרִיז. הַמּוֹצֵא שָׁוֶה פְּרוּטָה - חַיָּב לְהַכְרִיז. פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז, שֶׁנֶּאֱמַר: "שַׁלְמָה"; מַה שַׁלְמָה מְיֻחֶדֶת דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה חַיָּב לְהַכְרִיז, כָּךְ כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה - חַיָּב לְהַכְרִיז. פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז.

ב,ו בְּרִאשׁוֹנָה, כָּל הַבָּא וְנוֹתֵן סִימָנֶיהָ - הָיָה נוֹטְלָהּ. מִשֶּׁרַבּוּ הָרַמָּאִין - הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא זֶה נוֹתֵן סִימָנֶיהָ וּמֵבִיא רְאָיָה שֶׁאֵינוֹ רַמַּאי. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַכְרִיזִין עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ

תּוֹסֶפְתָּא

רְגָלִים, וְאַחַר הָרֶגֶל הָאַחֲרוֹן שִׁבְעָה יָמִים. וּמִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ מַכְרִיזִין עָלֶיהָ שְׁלוֹשִׁים יוֹם. וּמִן הַסַּכָּנָה וָאֵילָךְ הִתְקִינוּ, שֶׁיְּהֵא מוֹדִיעַ לִשְׁכֵנָיו וְלִקְרוֹבָיו וּלְמֻיָּדָעָיו וּלְאַנְשֵׁי עִירוֹ, וְדַיּוֹ.

ב,ז הַמּוֹצֵא מְציאָה, אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַחְזִיר לַבְּעָלִים בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה וְלְגְבוֹת שְׂכָרָהּ מִמֶּנָּה - מְטַפֵּל מִמֶּנָּה. וְאִם לָאו - מַנִּיחָהּ בִּמְקוֹמוֹ. אֵיזוֹ הִיא אֲבֵדָה? מָצָא קָרְדֹּם בְּאִסְרַטְיָא וְטַלִּית בְּאִסְרַטְיָא וּפָרָה רוֹעָה בֵּין הַזְּרָעִים - הֲרֵי זוֹ אֲבֵדָה. טַלִּית מֻנַּחַת בְּצַד הַגָּדֵר. וְחָבִית מֻנַּחַת בֵּין הַגָּדֵר וַחֲמוֹר רוֹעֶה בֵּין עֲשָׂבִים - אֵין זֶה אֲבֵדָה. מְצָאָן שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה - הֲרֵי זוֹ אֲבֵדָה.

ב,ח כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, כְּגוֹן פָּרָה וַחֲמוֹר - יַעֲשֶׂה וְיֹאכַל. לֹא יַעֲשֶׂה בָּהּ יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁהֵן אוֹכְלִין. כָּל דָּבָר שֶׁאֵין עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, כְּגוֹן אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין - מְטַפֵּל בָּהֶן שְׁלֹשָׁה יָמִים. בַּעֲגָלִין וּבַסְיָחִין שְׁלוֹשִׁים יוֹם. יֶתֶר עַל כֵּן - מוֹכְרָן בְּבֵית דִּין. מָצָא סְפָרִים - קוֹרֵא בָּהֶן אֶחָד לִשְׁלֹשִׁים יוֹם. לֹא יִקְרָא בָּהֶן אֶת הַפָּרָשָׁה וְיִשַּׁנֶּה, וְלֹא יִקְרָא בָּהֶן אֶת הַפָּרָשָׁה וְיִתְרְגֵם, וְלֹא יִקְרָאוּ שְׁלֹשָׁה בְּכֶרֶךְ אֶחָד. וְלֹא יִפְתַּח בְּסֵפֶר יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה דַּפִּין. סוּמְכוּס אוֹמֵר: בַּחֲדָשִׁים אֶחָד לִשְׁלֹשָׁה יָמִים. בַּיְּשָׁנִים אֶחָד לִשְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כְּלֵי כֶסֶף מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּצוֹנֵן, אֲבָל לֹא בְּחַמִּין, מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁחִירָן. כְּלֵי נְחֹשֶׁת מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּחַמִּין, אֲבָל לֹא בָּאוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְשַׁחֵקָן. מַגְרֵפוֹת וְקַרְדֹּמוֹת - מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּדָבָר הָרַךְ אֲבָל לֹא בְּדָבָר הַקָּשֶׁה. מַגְרֵפָה, גּוֹרֵף בָּהּ אֶת הַטִּיט. מְדִיחָה וּמַנִּיחָהּ בִּמְקוֹמָהּ. קַרְדֹּמוֹת מַבְקִיעַ בּוֹ אֶת הָעֵצִים, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִבְקַע בּוֹ לֹא צְנוֹן וְלֹא זַיִת. וּכְשֵׁם שֶׁאַתָּה אוֹמֵר בַּאֲבֵדָה - כָּךְ אַתָּה אוֹמֵר בִּפְקָדוֹן.

ב,ט הַמַּפְקִיד כְּסוּת אֵצֶל חֲבֵרוֹ - מְנַעֲרָהּ אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם, שׁוֹטְחָהּ לְצָרְכָּהּ אֲבָל לֹא לִכְבוֹדוֹ. אִם הָיְתָה מְרֻבָּה - נוֹטֵל שְׂכָרוֹ

הַשָּׁלֵם

מִמֶּנָּה. הַמּוֹצֵא בֶּהֱמַת חֲבֵרוֹ - חַיָּב לְטַפֵּל בָּהּ. עַד מָתַי חַיָּב לְטַפֵּל בָּהּ? עַד שֶׁיַּכְנִיסָהּ לִרְשׁוּתוֹ. הִכְנִיסָהּ לְמָקוֹם שֶׁיִּרְאֶנָּה - לֹא יְטַפֵּל בָּהּ. נִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָהּ. לְעוֹלָם חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָהּ עַד שֶׁיַּכְנִיסֶנָּה לִרְשׁוּתוֹ. הִכְנִיסָהּ לְגִנָּתוֹ אוֹ לְחוּרְבָתוֹ, וְאָבְדָה אוֹ נִגְנְבָה - פָּטוּר.

ב,י מָצָא חֲמוֹר טָעוּן חָמֵץ, אוֹ דְּבָרִים הָאֲסוּרִים - אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לִגַּע בָּהֶן. זֶה הַכְּלָל, כָּל הָעוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ - הֲרֵי זֶה נִזְקָק לוֹ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ - אֵין נִזְקָק לוֹ. אִם הָיָה חֲמוֹרוֹ נִפְלָן - פּוֹרֵק עִמּוֹ אֲפִלּוּ מֵאָה פְּעָמִים, רַשַּׁאי לְהָקֵל אֶת הַפְּרָסָה וְלְגְבוֹת שְׂכָרוֹ הֵימֶנּוּ, אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לְהִיוֹת עוֹמֵד וּמַחֲזִיר, מְפָרֵק וּמַטְעִין, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג): "כִּי תִפְגַּע וְכִי תִרְאֶה"; יָכוֹל שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה מִיל, תַּלְמוּד לוֹמַר: "כִּי תִפְגַּע", יָכוֹל אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, תַּלְמוּד לוֹמַר "כִּי תִרְאֶה", שִׁעֲרוּ חֲכָמִים אֶחָד מִשִּׁבְעָה וּמֶחֱצָה בְּמִיל, וְזֶה הוּא רִיס.

ב,יא אוֹהֵב לִטְעוֹן וְשׂוֹנֵא לִפְרֹק - מִצְוָה לִפְרֹק עִם הַשּׂוֹנֵא, שֶׁלֹּא לִשְׁכּוֹר אֶת לִבּוֹ. שׂוֹנֵא שֶׁאָמְרוּ - שׂוֹנֵא שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, לֹא שׂוֹנֵא שֶׁבְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. רָאָה חֲמוֹרוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים - חַיָּב לְטַפֵּל בּוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּטַפֵּל בְּשֶׁל יִשְׂרָאֵל. אִם הָיָה טָעוּן יַיִן נֶסֶךְ - אֵין רַשַּׁאי לִגַּע בּוֹ. רָאָה מִים שֶׁהֵן שׁוֹטְפִין וְהוֹלְכִין חַיָּב לְגָדְרָן. זֶה הַכְּלָל, כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִשּׁוּם חֶסְרוֹן כִּיס - יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם הָשֵׁב אֲבֵדָה.

ב,יב מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה לִפְרֹק, אֲבָל לֹא לִטְעוֹן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף לִטְעוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר: "עִמּוֹ" - עִמּוֹ עַל גַּבֵּי הַחֲמוֹר; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: "עִמּוֹ" אַתָּה בְּשָׂכָר. וּכְשֵׁם שֶׁמִּצְוָה עַל בֶּהֱמַת עַצְמוֹ כָּךְ מִצְוָה עַל בֶּהֱמַת חֲבֵרוֹ. חֲבֵרוֹ שֶׁטָּעָה - תּוֹפְסוֹ בְּיָדוֹ, וּמְפַסְּגוֹ בְּשָׂדוֹת וּכְרָמִים, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לָעִיר אוֹ לַדֶּרֶךְ. וּכְשֵׁם שֶׁמִּצְוָה עַל יְדֵי חֲבֵרוֹ כָּךְ מִצְוָה עַל יְדֵי עַצְמוֹ. הוּא עַצְמוֹ שֶׁטָּעָה מְפַסֵּג בְּשָׂדוֹת וּכְרָמִים עַד

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁמַּגִּיעַ לַדֶּרֶךְ אוֹ לָעִיר, שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִנְחִיל יְהוֹשֻׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ.

ב,יג אֲבֵדַת רַבּוֹ וַאֲבֵדַת אָבִיו - אֲבֵדַת רַבּוֹ קוֹדֶמֶת לַאֲבֵדַת אָבִיו. וְאִם הָיָה אָבִיו שָׁקוּל כְּרַבּוֹ - אֲבֵדַת אָבִיו קוֹדֶמֶת לַאֲבֵדַת רַבּוֹ. וְאֵיזֶהוּ רַבּוֹ? שֶׁלִּמְּדוֹ תּוֹרָה וְלֹא שֶׁלִּמְּדוֹ אוּמָנוּת. וְאֵי זֶה? זֶה רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ וּפָתַח לוֹ תְּחִלָּה. הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ חָכְמָה וְלֹא רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ מִקְרָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁרֹב תַּלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁהֵאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ.

אֲבֵדַת אָבִיו וַאֲבֵדַת אִמּוֹ - אֲבֵדַת אָבִיו קוֹדֶמֶת לַאֲבֵדַת אִמּוֹ. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהִיא תַּחְתָּיו אֲבָל אֵינָהּ תַּחְתָּיו - שְׁנֵיהֶם שָׁוִין. אֲבֵדַת הָאִישׁ וַאֲבֵדַת הָאִשָּׁה - אֲבֵדַת הָאִישׁ קוֹדֶמֶת לַאֲבֵדַת הָאִשָּׁה. וְהָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְהָרוֹעִים בְּהֵמָה דַּקָּה וּמְגַדְּלֶיהָ - לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין. הַמּוּמָרִים לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְהַמֻּסָּרֶת - מוֹרִידִין וְלֹא מַעֲלִין.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג,א אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל, וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׂכִּיר, וְלֹא הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׂכִּיר, וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל, וְלֹא זֶה שֶׁמַּפְקִידִין אֶצְלוֹ רַשַּׁאי לְהַפְקִידָן אֵצֶל אַחֵר, אֶלָּא אִם כֵּן נָתַן לוֹ בַּעַל הַבַּיִת רְשׁוּת. הַשּׁוֹאֵל פָּרָה מֵחֲבֵרוֹ וְנִגְנְבָה, וְקָדַם הַשּׁוֹאֵל וְשִׁלֵּם, וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַגַּנָּב - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל לַשּׁוֹאֵל, וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לַשֵּׁנִי. הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵרוֹ, וְנִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה, וְאוֹמֵר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם וְאֵינִי נִשְׁבַּע. שִׁלֵּם וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַגַּנָּב - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לַשֵּׁנִי. הַמַּפְקִיד פָּרָה אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְנִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה, וְאָמַר הִלָּה: 'הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם לְךָ בְּלֹא שְׁבוּעָה', וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַגַּנָּב - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל לָרִאשׁוֹן וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לַשֵּׁנִי.

ג,ב הַמּוֹכֵר פָּרָה לַחֲבֵרוֹ וְנִגְנְבָה, זֶה אוֹמֵר: 'בִּרְשׁוּתְךָ נִגְנְבָה', וְזֶה אוֹמֵר: 'בִּרְשׁוּתְךָ

הַשָּׁלֵם

נִגְנְבָה' - יַחֲלֹקוּ. נִמְצָא גַּנָּב, זֶה אוֹמֵר: 'בִּרְשׁוּתוֹ נִגְנְבָה'. וְזֶה אוֹמֵר: 'בִּרְשׁוּתוֹ נִגְנְבָה' - יַחֲלֹקוּ. הָאוֹמֵר: 'מָנֶה אֲנִי חַיָּב, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם לְפִלּוֹנִי וְאִם לְפִלּוֹנִי' - נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה - שֶׁהוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ. אָמַר לִשְׁנַיִם: 'גָּזַלְתִּי אֶת אֶחָד מִכֶּם מָנֶה, וְאֶת אֶחָד מִכֶּם מָאתַיִם, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה מִכֶּם' - נוֹתֵן לָזֶה מָאתַיִם וּלְזֶה מָאתַיִם. וְאִם לָאו - הָיָה לוֹ לִשְׁתֹּק, זֶה אוֹמֵר: 'מָאתַיִם שֶׁלִּי', וְזֶה אוֹמֵר: 'מָאתַיִם שֶׁלִּי' - נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה, וְהַשְּׁאָר לֹא יִתֵּן לָהֶם עַד שֶׁיֵּעָשׂוּ בֵּינֵיהֶן פְּשָׁרָה. שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֵצֶל אֶחָד, זֶה מָנֶה וְזֶה מָאתַיִם. בִּשְׁעַת הַתְּבִיעָה, זֶה אוֹמֵר: 'מָאתַיִם שֶׁלִּי' וְזֶה אוֹמֵר: 'מָאתַיִם שֶׁלִּי' - נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה, וְהַשְּׁאָר יְהֵא מֻנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אִם כֵּן, מַה הִפְסִיד הָרַמַּאי? אֶלָּא הַכֹּל יְהֵא מֻנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ, וְכֵן שְׁנֵי כֵלִים - אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן.

ג,ג הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ, אֲפִלּוּ הֵן אֲבוּדִין - לֹא יִגַּע בָּהֶן, לְפִיכָךְ בַּעַל הַבַּיִת עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת עַל מָקוֹם אַחֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בַּאֲבוּדִין יִמְכֹּר בִּפְנֵי בֵּית דִּין מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמֵשִׁיב אֲבֵדָה לַבְּעָלִים. הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְהִרְקִיבוּ, יַיִן וְהֶחְמִיץ, שֶׁמֶן וְהִבְאִישׁ, אֲפִלּוּ הֵן אֲבוּדִין - לֹא יִגַּע בָּהֶן. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עוֹשֶׂה אוֹתָן דָּמִים בְּבֵית דִּין. מוֹכְרָן לַאֲחֵרִים וְאֵין מוֹכְרָן לְעַצְמוֹ, כֵּיוֹצֵא בוֹ, גַּבָּאֵי צְדָקָה שֶׁלֹּא מָצְאוּ עֲנִיִּים לְחַלֵּק לָהֶן אֶת הַפַּת, מוֹכְרִין לַאֲחֵרִים וְאֵין מוֹכְרִין לְעַצְמָן. גַּבָּאֵי צְדָקָה פּוֹרְטִין לַאֲחֵרִים וְאֵין פּוֹרְטִין לְעַצְמָן.

ג,ד הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁעֵרְבָם עִם פֵּרוֹתָיו, אֲבָל אִם הָיוּ מֻנָּחִין בִּפְנֵי עַצְמָן, יֹאמַר לוֹ: 'הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ'. אֶחָד מְעֻרָב וְאֶחָד קוֹרֵא שֵׁם מַעֲשֵׂר

תּוֹסֶפְתָּא

שֵׁנִי בַּמְּגוּרָה[1]. בְּמִתִּיקָה וּשְׁאָר מִינֵי קִטְנִיּוֹת לֹא נָתְנוּ לָהֶן חֲכָמִים שִׁעוּר. אָמַר בֶּן עַזַּאי: הַחִזַּק כֹּחוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנָּתַן שִׁעוּר לְאֵלּוּ, וְלֹא נָתַן שִׁעוּר לְאֵלּוּ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מַה אִכְּפַת לָהֶן לָעַכְבָּרִין? אוֹכְלִין בֵּין מֵהַרְבֵּה בֵּין מִקְּמְעָא! אֵין יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת אֶלָּא לְכוֹר בִּלְבַד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁמְּדַד לוֹ מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, אֲבָל מָדַד לוֹ מִתּוֹךְ גָּרְנוֹ - אֵין יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹתִירוֹת. אָמְרוּ לוֹ: לֹא! מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִתְפַּזְּרוֹת אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהֵן אוֹבְדוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ שְׁמָרִים וְדָבָר אַחֵר אֶלָּא בְּשֶׁמֶן בִּלְבַד, שֶׁפְּעָמִים שֶׁאָדָם לוֹקֵחַ מֵחֲבֵרוֹ שֶׁמֶן מְזֻקָּק בְּלֹא פַּקְטִין.

ג,ה שָׁאַל רַבִּי יוֹסִי לַחֲכָמִים: הֲרֵי שֶׁהִפְרִישׁ עֶשֶׂר כּוֹרִין לְמֵאָה, וּמָדַד אֶת הַמַּעֲשֵׂר וּפִחֵת מֵהֶן, מַה הוּא? אָמְרוּ לוֹ: כְּשֵׁם שֶׁפִּחֵת מַעֲשֵׂר כָּךְ פָּחֲתוּ חֻלִּין. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָּחֲתוּ חֻלִּין - מָתָר. מָדַד אֶת הַחֻלִּין וְהוֹתִירוּ, מַהוּ? אָמְרוּ לוֹ: כְּשֵׁם שֶׁהוֹתִירוּ הַחֻלִּין כָּךְ הוֹתִירוּ הַמַּעֲשֵׂר. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הוֹתִיר מַעֲשֵׂר - מָתָר. יֵשׁ לוֹ חֻלִּין וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וּמְבַקֵּשׁ לְמוֹכְרָן, אֵיזֶה מֵהֶן מוֹכֵר תְּחִלָּה? אָמְרוּ לוֹ: מוֹכֵר אֶת הַחֻלִּין וְאַחַר כָּךְ מוֹכֵר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

ג,ו הַשּׁוֹלֵחַ יָד בַּפִּקָּדוֹן. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יִלְקֶה בְּחֶסֶר וּבְיֶתֶר. כֵּיצַד? הִפְקִיד לוֹ מִשְּׁתַּיִם וְעָמְדוּ מֵאַרְבַּע, מֵאַרְבַּע וְעָמְדוּ מִשְּׁתַּיִם, נוֹתֵן לוֹ מִשְּׁתַּיִם.

ג,ז הַזָּהָב קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף, כֵּיצַד? נָתַן לוֹ דִּינָר זָהָב בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה כֶּסֶף - הֲרֵי זֶה קָנָה כָּל מָקוֹם שֶׁהוּא. אֲבָל אִם נָתַן לוֹ עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה כֶּסֶף בְּדִינָר זָהָב - הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה, עַד שֶׁעָה שֶׁיִּמְשֹׁךְ. הַנִּחְשֶׁת קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף, כֵּיצַד? נָתַן לוֹ שְׁלֹשִׁים דִּינָר בְּדִינַר כֶּסֶף - הֲרֵי זֶה קָנָה כָּל מָקוֹם שֶׁהוּא. אֲבָל אִם נָתַן לוֹ דִּינָר שֶׁל כֶּסֶף בִּשְׁלֹשִׁים

---

[1] מקום אוצר התבואה.

הַשָּׁלֵם

אִיסָּר - הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה, עַד שֶׁיִּמְשֹׁךְ. אֲסִימוֹן קוֹנֶה אֶת הַמַּטְבֵּעַ. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, כָּל שֶׁנִּקְנָה - קוֹנֶה. טַלִּית קוֹנָה דִּינְרֵי זָהָב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף כְּשֶׁאָמְרוּ טַלִּית קוֹנָה דִּינְרֵי זָהָב בְּכָל מָקוֹם - כָּךְ הֲלָכָה, אֲבָל אָמְרוּ: מִי שֶׁפָּרַע מֵאַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל עָתִיד לִפְרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדִבּוּרוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בַּדְּבָרִים - אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: כָּל הַמְּבַטֵּל אֶת דְּבָרָיו אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ.

ג,ח אוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסֶלַע, לִשְׁתּוּת לְמִקָּח׳. עַד מָתַי מֻתָּר לְהַחֲזִיר? עַד כְּדֵי שֶׁיֵּרָאֶה לַתַּגָּר אוֹ לַבַּקִּי. הוֹרָה רַבִּי טַרְפּוֹן בְּלוּד, הָאוֹנָאָה שְׁמוֹנָה כֶּסֶף לַסֶּלַע, שְׁלִישׁ לַמִּקָּח, וְשָׁמְחוּ תַּגָּרֵי לוּד. אָמַר לָהֶם: כָּל הַיּוֹם מֻתָּר לְהַחֲזִיר. אָמְרוּ לוֹ: יָנִיחַ לָנוּ רַבִּי טַרְפּוֹן בִּמְקוֹמֵנוּ, וְחָזְרוּ לְדִבְרֵי חֲכָמִים.

ג,ט מִי שֶׁהֵטַל עָלָיו - יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה. כֵּיצַד? מָכַר לוֹ חָלוּק שָׁוֶה חָמֵשׁ בְּשֵׁשׁ, יָדוֹ שֶׁל לוֹקֵחַ עַל הָעֶלְיוֹנָה, רָצָה אוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי סֶלַע, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הֵילֵךְ חֲלוּקֶךָ, וְתֵן לִי מְעוֹתַי. אֲבָל אִם מָכַר לוֹ שָׁוֶה שֵׁשׁ בְּחָמֵשׁ - יַד הַמּוֹכֵר עַל הָעֶלְיוֹנָה. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי סֶלְעִי. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הֵילֵךְ מְעוֹתֶיךָ וְתֵן לִי חֲלוּקִי. וְרַבִּי אוֹמֵר: לְעוֹלָם יַד הַמּוֹכֵר עַל הָעֶלְיוֹנָה, וּכְשֵׁם שֶׁהַמּוֹכֵר יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ - כָּךְ לוֹקֵחַ יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ, הַלּוֹקֵחַ אֵין יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ, שֶׁכְּבָר קִבֵּל הַלָּה אֶת מְעוֹתָיו.

ג,י סֶלַע, כַּמָּה תְּהֵא חֲסָרָה? וְלֹא יְהֵא בָּהּ אוֹנָאָה. סֶלַע אַרְבָּעָה אִסָּרוֹת וְדִינָר אִיסָּר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֶלַע אַרְבַּע פּוּנְדְּיוֹנוֹת וְדִינָר פּוּנְדְּיוֹן. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: סֶלַע שְׁמוֹנָה פּוּנְדְּיוֹנוֹת, וְדִינָר שְׁנֵי פּוּנְדְּיוֹנִין. יֶתֶר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הָיָה מוֹצִיאָה בְּשָׁוְוֵה הַסֶּלַע עַד שֶׁקָּל. וְהַדִּינָר עַד רֹבַע. פָּחוֹת מִכֵּן, אֲפִלּוּ אִיסָּר אֵין לְהוֹצִיאָה. לֹא יִמְכְּרֶנָּה לֹא לְתַגָּר וְלֹא לַהֲרָג וְלֹא לַחֲרָם, מִפְּנֵי שֶׁמְּרַמָּה בָּהּ אֶת

תּוֹסֶפְתָּא

אֲחֵרִים. אֲבָל נוֹקְבָה וְתוֹלֶה בַּצַּוָּאר. וּכְשֵׁם שֶׁאַתָּה אוֹמֵר בְּחָלִין, כָּךְ אַתָּה אוֹמֵר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְהַטִּיל סֶלַע עַל הַשֵּׁנִי. הָאוֹנָאָה - שְׁמוֹנֶה כֶּסֶף. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדִינָרִין וּבְסֶלְעֵיהֶן אֲבָל בְּדִינְרֵי זָהָב וּבְמַטְבְּעוֹת שֶׁל נְחֹשֶׁת הָיָה מוֹצִיאָן בְּשׁוֹוֵיהֶן.

ג,יא עַד מָתַי מֻתָּר לְהַחְזִיר? בַּכְּרַכִּין - עַד כְּדֵי שֶׁיַּרְאֶה לְשֻׁלְחָנִי. וּבַכְּפָרִים - עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַשּׁוּק לִהְיוֹת עוֹמֵד בַּעֲיָרוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת. הָאוֹנָאָה - אַרְבָּעָה כֶּסֶף. וְהַטַּעֲנָה - שְׁתֵּי כֶּסֶף. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁמְּכַר לוֹ סְתָם, אֲבָל אִם קָצַץ עִמּוֹ - אֵין כְּלוּם אַחַר הַקְּצִיצָה.

ג,יב הַנּוֹשֵׁא וְנוֹתֵן בֶּאֱמוּנָה, וְהָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ עַל מְנָת שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה - אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. לֹא יְהֵא מוֹכֵר לוֹ אֶת הַיָּפָה בְּשָׁוְיָהּ, וְלֹא אֶת הָרָעָה בֶּאֱמוּנָה, אֶלָּא [אוֹ] שְׁתֵּיהֶן בְּשׁוֹוֵיהֶן אוֹ שְׁתֵּיהֶן בֶּאֱמוּנָה. מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׁכַר חֲמוֹר, שְׁכַר הַחַמָּר, שְׁכַר הַפַּנְדָּק, וְלֹא יְהֵא מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׁכָרוֹ - מִפְּנֵי שֶׁנּוֹטֵל שְׂכָרוֹ מִמֶּנּוּ.

ג,יג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. סֵפֶר תּוֹרָה - מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ דָּמִים. בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית - מִפְּנֵי שֶׁרוֹצֶה לְזַוְּגָן. אָמְרוּ לוֹ: וַהֲלֹא כָּל דָּבָר רוֹצֶה לְזַוְּגוֹ! רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: הַסּוּס וְהַטִּיטוּס וְהַסִּיף בַּמִּלְחָמָה - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. כֵּשֵׁם שֶׁאוֹנָאָה בְּמֶקַח - כָּךְ אוֹנָאָה בַּדְּבָרִים. וְעוֹד מְרֻבָּה אוֹנָאַת דְּבָרִים מֵאוֹנָאַת מָמוֹן, בְּאוֹנָאַת מָמוֹן אוֹמֵר (וַיִּקְרָא כה, יד): "אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו". וּבְאוֹנָאַת דְּבָרִים הוּא אוֹמֵר (שָׁם שָׁם יז): "וְלֹא תּוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ"; "וְיָרֵאתָ" מִמִּי שֶׁפּוֹקֵד עַל אֵלּוּ.

ג,יד הָיוּ חַמָּרִין מְבַקְּשִׁין יַיִן וְשֶׁמֶן, לֹא יֹאמַר לָהֶן: "לְכוּ אֶצֶל פְּלוֹנִי" וְהוּא לֹא מָכַר יַיִן וְשֶׁמֶן מֵעוֹלָם. הָיוּ חֲלָאִין בָּאִין עָלָיו וְיִסּוֹרִין בָּאִין עָלָיו וְקוֹבֵר אֶת בָּנָיו, לֹא יֹאמַר לוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁאָמְרוּ חֲבֵרָיו לְאִיּוֹב (אִיּוֹב ד, ח): "הֲלֹא יִרְאָתְךָ כִּסְלָתֶךָ" וְגוֹ' - 'זְכָר אַתָּה' אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא "זְכָר נָא" וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף לֹא יִתְלֶה אֶת עֵינָיו וְיֹאמַר לוֹ: "בְּכַמָּה חֵפֶץ זֶה?" וְהוּא אֵין רוֹצֶה לִקַּח. רָאָה גֵּר שֶׁבָּא לִלְמֹד תּוֹרָה, לֹא יֹאמַר: "רְאוּ מִי שֶׁבָּא לִלְמֹד! פֶּה שֶׁאָכַל נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שְׁקָצִין וּרְמָשִׂין". וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוּאֵל א י, יב): "וַיַּעַן אִישׁ מִשָּׁם וַיֹּאמֶר וּמֵאֲבִיהֶם", וְכִי יֵשׁ אַב לְתוֹרָה וְלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ל, ד): "מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע". וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי יט, יד): "בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמֵה' אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת".

ג,טו אֵין מְעָרְבִין פֵּרוֹת בְּפֵרוֹת, וַאֲפִילוּ חֲדָשִׁים בַּחֲדָשִׁים, וִישָׁנִים בִּישָׁנִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשִׁים בַּיְּשָׁנִים, וִישָׁנִים בַּחֲדָשִׁים, אֲפִלּוּ סְאָה בְּדִינָר וּסְאָה בְּדִינָר וּטְרִיסִית - לֹא יְעָרְבֵם וְיִמְכְּרֵם סְאָה בְּדִינָר. אֵין מְעָרְבִין יַיִן חָדָשׁ בַּחָדָשׁ, וְיָשָׁן בַּיָּשָׁן, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חָדָשׁ בַּיָּשָׁן וְיָשָׁן בַּחָדָשׁ, וְלֹא קָשֶׁה בְּרַךְ. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר קָשֶׁה בְּרַךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁבִּיחוֹ. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִין אֶחָד הַמַּשְׁבִּיחַ אֶת חֲבֵרוֹ - מֻתָּר. שְׁנֵי מִינִין הַמַּשְׁבִּיחִין אֶת אֶחָד - אָסוּר. אֵין מְעָרְבִין שִׁמְרֵי יַיִן בְּיַיִן, אֲבָל נוֹתְנִים לוֹ שִׁמְרָיו. כֵּיצַד? הָיָה שׁוֹפֶה יַיִן לַחַמָּרִין - נוֹתֵן לוֹ שִׁמְרֵי אוֹתוֹ יַיִן. אֲבָל לֹא שִׁמְרֵי יַיִן אַחֵר. אַף כְּשֶׁאָמְרוּ נוֹתֵן לוֹ שִׁמְרָיו - נוֹתֵן לוֹ שֶׁל הַיּוֹם הַיּוֹם, וְשֶׁל מָחָר לְמָחָר, אֲבָל לֹא שֶׁל הַיּוֹם לְמָחָר, וְלֹא שֶׁל מָחָר לְהַבָּא. לֹא יְעָרְבֵם חֲנֻנְיָנִי וְיִמְכְּרֵם בַּחֲנוּתוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הוֹדִיעַ. לֹא יַרְבִּיץ חֲנֻנְיָנִי בְּתוֹךְ חֲנוּתוֹ יַיִן וְשֶׁמֶן, מִפְּנֵי שֶׁגּוֹנֵב דַּעַת הַבְּרִיּוֹת. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַטִּיל מַיִם לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרִבִיעַ - יַטִּילוּ, וְאֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הַמְּדִינָה. מְעָרְבִין חוֹמְטִין בַּתְּבוּאָה, קַב בְּכוֹר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וּבַעֲלֵי בָתִּים מַטִּילִין כָּל צָרְכָּן, חֲנֻנְיָנִי צוֹרֵר וּמַנִּיחַ עַל פִּי הַמְּגוֹרָה. אֵין מְשַׁרְבְּטִין וּמְסַרְטִין אֶת הַבְּהֵמָה, וְאֵין נוֹפְחִין בַּקְּרָבַיִם, וְאֵין מַטִּיל בָּשָׂר לְתוֹךְ הַמַּיִם.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק רְבִיעִי

ד,א הַמּוֹכֵר פֵּרוֹת לַחֲבֵרוֹ בְּחֶזְקַת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְנִמְצָא שֶׁאֵין לוֹ, לֹא כָּל הֵימֶנּוּ לְאַבֵּד זְכוּתוֹ שֶׁל זֶה. מַרְבִּין עַל הַשָּׁכָר וְאֵין מַרְבִּין עַל הַמֶּכֶר, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כב, כד): "אִם כֶּסֶף תַּלְוֶה אֶת עַמִּי וְגוֹ' כְּנֹשֶׁה"; מַה מִּלְוֶה מְיֻחֶדֶת לוֹ, מַה שֶּׁאַתָּ נוֹתֵן לוֹ - אַתָּ נוֹטֵל מִמֶּנּוּ. יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁמַּה שֶּׁאַתָּ נוֹתֵן לוֹ יוֹתֵר - אַתָּ נוֹטֵל הֵימֶנּוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף מַרְבִּין עַל הַמֶּכֶר בְּהֶקְדֵּשׁ, כֵּיצַד? מַשְׁכִּיר אָדָם מְעוֹתָיו לְשָׁלְחָנִי לְהִתְנָאוֹת בָּהֶן, וּלְהִתְלַמֵּד בָּהֶן וּלְהִתְעַטֵּר בָּהֶן, נִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. נִטְּלוּ מִלְּפָנָיו בְּאֹנֶס - הֲרֵי הִיא כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. נִשְׁתַּלְּשׁוּ עֲלֵיהֶם - אָסוּר מִשּׁוּם רִבִּית. אִם עָשָׂה כֵּן בְּהֶקְדֵּשׁ - הֲרֵי זֶה מָעַל. שָׁנָה הָאֲמוּרָה בְּבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה - הֲרֵי זוֹ רִבִּית, אֶלָּא שֶׁהִתִּירַתּוּ תּוֹרָה. חַיָּב לוֹ מָעוֹת וְכָתַב לוֹ שָׂדֵהוּ מֶכֶר, בִּזְמַן שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פֵּרוֹת - מֻתָּר, הַלּוֹקֵחַ - אָסוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין זֶה וּבֵין זֶה - מֻתָּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: כָּךְ הָיָה בַּיְתוֹס בֶּן זוֹנִין עוֹשֶׂה עַל פִּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? אֶלָּא שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פֵּרוֹת הָיָה.

ד,ב יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן רִבִּית וְאֵינָן רִבִּית. לוֹקֵחַ אָדָם הַלְוָאָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּפָחוֹת, וּשְׁטָרוֹתָיו בְּפָחוֹת, יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵינָן רִבִּית, אֲבָל אֲסוּרִין מִפְּנֵי עָרְמוֹת רִבִּית. כֵּיצַד? אָמַר לוֹ: הַלְוֵינִי מָנֶה. אָמַר לוֹ: אֵין לִי מָנֶה. טוֹל לְךָ עֶשְׂרִים סְאָה שֶׁל חִטִּין. אַף עַל פִּי שֶׁחָזַר וְלָקַח מִמֶּנּוּ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה, אֵינָן רִבִּית. אֲבָל אֲסוּרִין מִשּׁוּם עָרְמוֹת רִבִּית.

ד,ג הַמּוֹכֵר שָׂדֶה לַחֲבֵרוֹ, וְאָמַר לוֹ: עַל מְנָת שֶׁאֶהֱא בָהּ אָרִיס, וְעַל מְנָת שֶׁאֶהֱא בָהּ שֻׁתָּף, וְעַל מְנָת שֶׁהַמַּעֲשְׂרוֹת שֶׁלִּי, כְּשֶׁתִּמְכְּרֶנָּה - מִכְרָהּ לִי בְּדָמִים הַלָּלוּ, אֵימָתַי שֶׁאֶרְצֶה אֲנִי בָּא נוֹתֵן לוֹ דָּמֶיהָ וְנוֹטְלָהּ - מֻתָּר.

ד,ד הָיָה חַיָּב לוֹ מָעוֹת, וְהִשְׁכִּיר לוֹ בַּיִת מִדִּינָר לַחֹדֶשׁ, וְהָיָה יָפֶה סֶלַע בְּחֹדֶשׁ - אָסוּר. הִשְׁכִּיר מִמֶּנּוּ בְּדִינָר בְּחֹדֶשׁ, אִם הָיָה יָפֶה סֶלַע בְּחֹדֶשׁ - מֻתָּר. מִשְׁכֵּן לוֹ בַּיִת, מִשְׁכֵּן לוֹ שָׂדֶה, וְאָמַר: כְּשֶׁתִּמְכְּרֵם -מִכְרֵם לִי בַּדָּמִים הַלָּלוּ - אָסוּר. אִם אָמַר לוֹ בְּשֶׁזֶּיהֶן - מֻתָּר.

ד,ה הָיָה מוֹלִיךְ חֲבִילָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְאָמַר לוֹ: תְּנָהּ לִי, וַאֲנִי נוֹתְנָהּ לוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹתְנָהּ לִי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי, בִּזְמַן שֶׁבְּאַחֲרָיוּת הַנּוֹתֵן - מֻתָּר. וְהַמְקַבֵּל - אָסוּר. הָיָה מוֹלִיךְ פֵּרוֹת מִמָּקוֹם הַיֹּקֶר לִמְקוֹם הַזּוֹל, וְאָמַר לוֹ: תְּנֵם לִי וַאֲנִי אַעֲמִידֵנוּ לְךָ בְּמָקוֹם הַיֹּקֶר בְּשַׁעַר הַזּוֹל מִפֵּרוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי, אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם - מֻתָּר. וְאִם לָאו - אָסוּר. אֲבָל חַמָּרִין מְקַבְּלִין מִבַּעַל הַבַּיִת וּמַעֲמִידִים בְּמָקוֹם הַיֹּקֶר כְּשַׁעַר הַזּוֹל, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין. הָיוּ חַמָּרִין וּפוֹעֲלִין עוֹמְדִין עָלָיו בַּשּׁוּק, וְאָמַר לְשָׁלְחָנִי: תֵּן לִי בְּדִינָר מָעוֹת וַאֲפַרְנְסֵם, וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ יָפֶה דִּינָר וּטְרִיסִית מִמָּעוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי בַּכִּיס, אִם יֵשׁ לוֹ בַּכִּיס - מֻתָּר. וְאִם לָאו - אָסוּר.

ד,ו מַה שֶּׁאֵירַשׁ מֵאַבָּא מָכוּר לְךָ, וּמַה שֶּׁתַּעֲלֶה מְצוּדָתִי מָכוּר לְךָ - לֹא אָמַר כְּלוּם. מַה שֶּׁאֵרַשׁ מֵאַבָּא הַיּוֹם, וּמַה שֶּׁתַּעֲלֶה מְצוּדָתִי הַיּוֹם מָכוּר לְךָ - דְּבָרָיו קַיָּמִין.

ד,ז הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בַּחֲנוּת לְמַחֲצִית שָׂכָר - הֲרֵי זֶה נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוּעֵל בָּטֵל; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲפִלּוּ אָכַל פִּתּוֹ בְּצִיר, וַאֲפִלּוּ אָכַל עִמּוֹ שְׁתֵּי גְּרוֹגְרוֹת - זֶה הוּא שְׂכָרוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם, אֵינוֹ דּוֹמֶה הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה לְיוֹשֵׁב וּבָטֵל, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה הַיּוֹשֵׁב בַּחַמָּה לְיוֹשֵׁב בַּצֵּל, אֲבָל אִם אָמַר לוֹ בְּשָׁלִישׁ: אַתָּה שֻׁתָּף לִי, וְהַשָּׁלִישׁ עָשׂוּי עָלֶיךָ הַדָּבָר בְּבַטָּלָה -מֻתָּר. הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בַּחֲנוּת לְמַחֲצִית שָׂכָר, אִם הָיָה אָמָן - לֹא יַעֲסֹק בְּאֻמָּנְתּוֹ, לְפִי שֶׁאֵין עֵינָיו עַל הַחֲנוּת בְּשָׁעָה שֶׁעוֹסֵק בְּאֻמָּנְתּוֹ. וְאִם הָיָה שֻׁתָּף עִמּוֹ בַּחֲנוּת - מֻתָּר. הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בַּחֲנוּת לְמַחֲצִית שָׂכָר, לֹא יְהֵא לוֹקֵחַ וּמוֹכֵר דְּבָרִים אֲחֵרִים, וְאִם לָקַח וּמָכַר - הַשָּׂכָר לָאֶמְצַע.

ד,ח הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שְׂכַר - הֲרֵי זֶה מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכַר בַּטָּלָה. וְאֵי זֶה שְׂכַר בַּטָּלָה? בְּשָׁעָה שֶׁלּוֹקֵחַ וּבְשָׁעָה שֶׁמּוֹכֵר. אֶחָד לוֹקֵחַ וּשְׁנַיִם מוֹכְרִין - מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכַר מְכִירָה. אֶחָד מוֹכֵר וּשְׁנַיִם לוֹקְחִין, מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכַר לְקִיחָה, אֶחָד לוֹקֵחַ וְאֶחָד מוֹכֵר, שְׁנַיִם לוֹקְחִין וּשְׁנַיִם מוֹכְרִין, אַף עַל פִּי שֶׁמַּעֲדִיפִין זֶה עַל זֶה - אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: שְׂכַר בַּיִת מִשֶּׁלִּי וּשְׂכַר בַּטָּלָה מִשֶּׁלְּךָ בְּשָׁלִישׁ אַתָּה מְשֻׁתָּף לִי, וְהַשָּׁלִישׁ עָשׂוּי עָלֶיךָ בְּבַטָּלָה - מֻתָּר. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שְׂכַר, לֹא יֹאמַר לוֹ: הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלֶיךָ לְמֶחֱצָה לְשָׁלִישׁ וּלְרִבִיעַ, אֶלָּא מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכַר בַּטָּלָה. הָיוּ פֵּרוֹתָיו מְפֻקָּדִין אֶצְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלֶיךָ לְמֶחֱצָה לְשָׁלִישׁ וּלְרִבִיעַ - הֲרֵי זֶה מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכַר בַּיִת, שְׂכַר בַּטָּלָה מֵעַכְשָׁו, אִם אָמַר לוֹ: יֵצֵא שְׂכַר כַּתָּף בִּשְׂכַר עֲלִיָּה - מֻתָּר.

ד,ט הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, וְאָמַר לוֹ: קָרוֹב לְהֶפְסֵד וְרָחוֹק לִשְׂכַר - מֻתָּר מִשּׁוּם רִבִּית, וְזוֹ הִיא מִדַּת צַדִּיקִים. קָרוֹב לִשְׂכַר וְרָחוֹק לְהֶפְסֵד - אָסוּר מִשּׁוּם רִבִּית וְזוֹ הִיא מִדַּת רְשָׁעִים. קָרוֹב זֶה וְזֶה, וְרָחוֹק זֶה וְזֶה - מֻתָּר מִשּׁוּם רִבִּית, וְכָךְ כָּל אָדָם נוֹהֲגִין. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שְׂכַר, וְאָמַר לוֹ: הֵילָךְ מָנֶה וְאֵין אֲנִי יָכוֹל לַעֲמֹד עַל הַפְּרוּטְרוּט - אָסוּר. רָאָה פֵּרוֹת שֶׁהוּקְרוּ, וְאָמַר: הֵילָךְ מָנֶה וְיָכוֹלְנִי לַעֲמֹד עַל הַפְּרוּטְרוּט - מֻתָּר.

ד,י הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, וְרָצָה אֶחָד מֵהֶן לְיַשְׁנָן - חֲבֵרוֹ מַעֲכִיב עֲלֵיהֶן עַל יָדוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיְתָה עֶרֶב שְׁבִיעִית - מֻתָּר, שֶׁמִּתְחִלָּה לֹא לְקָחוֹ אֶלָּא עַל מְנָת כֵּן. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּשְׁלִשָּׁה פְּרָקִים מוֹכְרִין אֶת הַזֶּרַע, בִּפְנֵי הַזֶּרַע וּבִשְׁעַת הַזֶּרַע וּבִפְרוֹס הַפֶּסַח, וּבִשְׁלִשָּׁה פְּרָקִים מוֹכְרִין אֶת הַיַּיִן, בִּפְרֹס הַפֶּסַח, וּבִפְרוֹס הָעֲצֶרֶת,

וּבִפְרוֹס הֶחָג, וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ בִּשְׁלִשָּׁה פְּרָקִים. וְהַשֶּׁמֶן - מוֹכְרִין אוֹתוֹ מִן הָעֲצֶרֶת וְעַד הֶחָג.

ד,יא הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שְׂכַר, לֹא יְהֵא לוֹקֵחַ בְּשֶׁלּוֹ חִטִּין וּבְשֶׁל חֲבֵרוֹ שְׂעוֹרִים, אֶלָּא אוֹ בְּכֻלָּן חִטִּים אוֹ בְּכֻלָּן שְׂעוֹרִים, כְּדֵי שֶׁיְּהוּ מָעוֹת שְׁנֵיהֶן שָׁוּוֹת בַּחֲבִילָה. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן חִטִּין, וְלָקַח בָּהֶן שְׂעוֹרִין, שְׂעוֹרִין וְלָקַח בָּהֶן חִטִּין - יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. אִם פָּחֲתוּ - פָּחֲתוּ לוֹ. וְאִם הוֹסִיפוּ - הוֹסִיפוּ לָאֶמְצַע. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שְׂכַר, רַשַּׁאי הַלּוֹקֵחַ לִקַּח בָּהֶן כָּל מַה שֶּׁיִּרְצֶה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִקַּח בָּהֶן, לֹא כְּסוּת וְלֹא עֵצִים. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר - רַשַּׁאי הַלּוֹקֵחַ לִקַּח בְּאוֹתוֹ הַמִּין. וּכְשֶׁהוּא מוֹכֵר - אֵין מוֹכֵר אֵלּוּ בִּפְנֵי עַצְמָן וְאֵלּוּ בִּפְנֵי עַצְמָן. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שְׂכַר, וּבְאַחֲרוֹנָה אָמַר לוֹ: לֹא לָקַחְתִּי - אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעֹמֶת. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁלָּקַח וּמָכַר - מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ עַל כָּרְחוֹ.

ד,יב הָיָה חַיָּב לוֹ מָעוֹת, וּבָא לִטּוֹל מִמֶּנּוּ פֵּרוֹת בְּגֹרֶן. אָמַר לוֹ: צֵא וַעֲשֵׂה לִי בְּשַׁעַר הַשּׁוּק, וַאֲנִי נוֹתֵן לוֹ מִכָּאן וְעַד שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ - הֲרֵי זוֹ רִבִּית, וְלֹא כְּאִסָּרוֹ הַבָּא לְיָדוֹ. בָּא וְאָמַר לוֹ, הַלְוֵיני כּוֹר אֶחָד שֶׁל חִטִּין וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ כְּשַׁעַר שֶׁאַתָּה מוֹכֵר בּוֹ - מֻתָּר. מַשְׂכֶּרֶת אִשָּׁה לַחֲבֵרְתָּהּ תַּרְנְגֹלֶת לֵישֵׁב עַל הַבֵּיצִים בִּשְׁנֵי אֶפְרוֹחִין בַּשָּׁנָה, וְאֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת. הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה לַחֲבֵרְתָּהּ: תַּרְנְגֹלֶת מִשֶּׁלִּי, וּבֵיצִים מִשֶּׁלִּיכִי, וְאָנוּ חוֹלְקִים אֶת הָאֶפְרוֹחִין. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה,א קִבֵּל מִמֶּנּוּ מֵאָה צֹאן בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב, לְמֶחֱצָה לְשָׁלִישׁ וּלְרִבִיעַ, וַאֲנִי נוֹטֵל סֶלַע מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּאַחֲרוֹנָה - אָסוּר; לְמֶחֱצָה לְשָׁלִישׁ וּלְרִבִיעַ, מֶחֱצָה לִמְזוֹנוֹת וּמֶחֱצָה

תּוֹסֶפְתָּא

לְבַטָּלָה, וַאֲנִי נוֹטֵל מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד בָּאַחֲרוֹנָה - מֻתָּר. קִבֵּל מִמֶּנּוּ מֵאָה עֵגֶל בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב, לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרִבִיעַ, מֶחֱצָה לִמְזוֹנוֹת וּמֶחֱצָה לְבַטָּלָה, וַאֲנִי נוֹטֵל דִּינָר זָהָב מִתּוֹךְ חֶלְקְךָ בָּאַחֲרוֹנָה - מֻתָּר.

ה,ב אֵין שָׁמִין בְּכוֹרוֹת תְּמִימִים לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל שָׁמִין לָהֶן בְּכוֹרוֹת בַּעֲלֵי מוּמִין, וְשָׁמִין בְּכוֹרוֹת תְּמִימִים לַכֹּהֲנִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בַּעֲלֵי מוּמִין.

ה,ג אֵין שָׁמִין לֹא אֶת הָעִזִּים וְלֹא אֶת הָרְחֵלִים, וְלֹא כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שָׁמִין אֶת הָעִזִּים מִפְּנֵי שֶׁהֵן חוֹלְבוֹת, וְאֶת הָרְחֵלִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן גוֹזְזוֹת וְאֶת הַתַּרְנְגֹלֶת מִפְּנֵי שֶׁעוֹשָׂה וְאוֹכֶלֶת. הַשָּׁמָה תַּרְנְגֹלֶת מֵחֲבֵרְתָּהּ מְטַפֶּלֶת בָּאֶפְרוֹחִים כָּל זְמַן שֶׁצְּרִיכִין לְאִמָּן. מְטַפֵּל אָדָם בַּבְּהֵמָה טְמֵאָה שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, וּבָאָדָם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ, מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲלוֹת שְׂכַר כַּתֶּף לְמָעוֹת - מַעֲלִין, לַבְּהֵמָה - מַעֲלִין, וְאֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הַמְּדִינָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שָׁמִין עֵגֶל עִם אִמּוֹ וּסְיָח עִם אִמּוֹ, וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּעֲלֶה שְׂכַר כַּתֶּף לַמָּעוֹת, וְאֵין חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית.

ה,ד הַשָּׁם בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ, עַד מָתַי חַיָּב לְטַפֵּל בָּהּ? סוּמְכוּס אוֹמֵר: בְּבְהֵמָה דַּקָּה שְׁלוֹשִׁים יוֹם וּבַגַּסָּה חֲמִשִּׁים יוֹם. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בַּדַּקָּה שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מִפְּנֵי שֶׁטִּפּוּלָהּ מְרֻבֶּה. יֵתֶר עַל כֵּן, בְּכֻלָּם, אִם הָיָה חֶלְקוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שָׁם עָלָיו - אֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הַמְּדִינָה. הַשָּׁם בְּהֵמָה טְמֵאָה מֵחֲבֵרוֹ, עַד מָתַי חַיָּב לִיטַּפֵּל בַּוְּלָדוֹת? סוּמְכוּס אוֹמֵר: בַּאֲתוֹנוֹת - שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּבַגְּדֵרוֹת - עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ. וְאִם עָמַד עָלָיו בְּתוֹךְ הַזְּמַן - חֲבֵרוֹ מְעַכֵּב עַל יָדוֹ, אֲבָל אֵינוֹ דּוֹמֶה טִפּוּלָהּ שֶׁל שָׁנָה רִאשׁוֹנָה לְטִפּוּלָהּ שֶׁל שָׁנָה שְׁנִיָּה. הַשָּׁם בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ, אֵין פָּחוֹת מִשְּׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. עָשָׂה בָּהּ כָּל יְמוֹת הַחַמָּה, וּמְבַקֵּשׁ לְמוֹכְרָהּ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים - יָכוֹל לְעַכֵּב עַל יָדוֹ, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהּ כָּל יְמוֹת הַחַמָּה.

הַשָּׁלֵם

ה,ה הַשָּׁם בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ מֵתָה, בְּכוּסְיָא[2] - מְשַׁלֵּם כֻּלָּהּ. וְשֶׁלֹּא בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם פַּלְגָּא, שֶׁכָּךְ הוּא כּוֹתֵב לוֹ: אִם תָּמוּת בְּכוּסְיָא אֲשַׁלֵּם כֻּלָּהּ, וְדִלֹּא בְּכוּסְיָא אֲשַׁלֵּם פַּלְגָּא. שָׁמָּה בְּמָנֶה וְהִשְׁבִּיחָהּ, וַהֲרֵי יָפָה מָאתַיִם זוּז, מֵתָה בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם שִׁשָּׁה שֶׁל זָהָב. שֶׁלֹּא בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם חֲמִשִּׁים זוּז. שָׁמָּה בְּמָנֶה וְהִכְחִישָׁה, וַהֲרֵי יָפָה חֲמִשִּׁים זוּז, מֵתָה, בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם שְׁלֹשָׁה שֶׁל זָהָב. שֶׁלֹּא בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם חֲמִשִּׁים זוּז.

ה,ו רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מַפְרִין עַל שָׂדֵהוּ, כֵּיצַד? קִבֵּל מִמֶּנּוּ שָׂדֶה בַּעֲשָׂרָה כּוֹרִין חִטִּין, וְאָמַר לוֹ: תֵּן לִי מָאתַיִם דִּינָר וַאֲפַרְנְסָהּ, וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ שְׁנֵים עָשָׂר כּוֹר בַּשָּׁנָה - מֻתָּר. אֲבָל אֵין מַפְרִין עַל סְפִינָתוֹ, וְעַל חֲנוּתוֹ, וְעַל כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל. מְקַבֵּל אָדָם צֹאן בַּרְזֶל מֵאִשְׁתּוֹ, וְהַוְּלָדוֹת וְהַגִּזִּין שֶׁלּוֹ. וְאִם מֵתוּ - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן.

ה,ז אֵיזֶה הוּא צֹאן בַּרְזֶל? הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה צֹאן, וְאָמַר לוֹ: הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלֶיךָ לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרִבִיעַ, בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב, וְהַוְּלָדוֹת וְהַגִּזִּין שֶׁלְּךָ. וְאִם מֵתוּ - אַתָּה חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן, וְאַתָּה מַעֲלֶה לְסֶלַע מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד - מֻתָּר. מְקַבְּלִין צֹאן בַּרְזֶל מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּשְׂדֵה צֹאן בַּרְזֶל אֲפִלּוּ מִיִּשְׂרָאֵל, לוֹוֶה אָדָם מֵאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו בְּרִבִּית, אֶלָּא שֶׁמְּחַנְּכָן בְּרִבִּית.

ה,ח אֵין יִשְׂרָאֵל רַשַּׁאי לִלְווֹת שֶׁקֶל וּלְהַלְווֹת בְּסֶלַע, אֲבָל עוֹבֵד כּוֹכָבִים רַשַּׁאי לִלְווֹת בְּשֶׁקֶל וּלְהַלְווֹת בְּסֶלַע. יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וּמְבַקֵּשׁ לְהַחְזִירָן לוֹ, מְצָאוֹ חֲבֵרוֹ וְאָמַר לוֹ: תְּנֵם לִי

[2] בפשיעה.

תּוֹסֶפְתָּא

וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ, כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹתֵן לוֹ - אָסוּר. וְאִם הֶעֱמִידוּ אֵצֶל הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים - מֻתָּר. וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וּמְבַקֵּשׁ לְהַחְזִירָן לוֹ, מְצָאוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר, וְאָמַר לוֹ: תֵּנֵם לִי וַאֲנִי נוֹתְנָם לְךָ, כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹתְנָם לוֹ - מֻתָּר. וְאִם הֶעֱמִידוּ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁאָמַר לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים: הֵילָךְ שְׁכָרְךָ וְצֵא, וְהַלְוֵה מְעוֹתַי בְּרִבִּית - אָסוּר. וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁאָמַר לְיִשְׂרָאֵל: הֵילָךְ שְׁכָרְךָ וְהַלְוֵה מְעוֹתַי בְּרִבִּית - מֻתָּר. אֲבָל אָסוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. מָעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִפִּקָּדוֹת אֵצֶל הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים - מֻתָּר לְהַלְווֹתָן בְּרִבִּית, וְשֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים הַמַּפְקִדוֹת אֵצֶל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר לְהַלְווֹתָן בְּרִבִּית. זֶה הַכְּלָל, כָּל שֶׁבְּאַחֲרָיוּת יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. כָּל שֶׁבְּאַחֲרָיוּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים - מֻתָּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים אַפּוֹטְרוֹפּוֹס, אוֹ סַנְטֵר - מֻתָּר לִלְווֹת הֵימֶנּוּ בְּרִבִּית, וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁנַּעֲשָׂה אַפּוֹטְרוֹפּוֹס לְיִשְׂרָאֵל, אוֹ סַנְטֵר - אָסוּר לִלְווֹת הֵימֶנּוּ בְּרִבִּית. יִשְׂרָאֵל הַלְוֶה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים הַלְוֶה מִיִּשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל אַחֵר נַעֲשָׂה לוֹ עָרֵב וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ.

ה,ט יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, וְנִתְגַּיֵּר. בֵּין שֶׁזְּקָפָן עָלָיו עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּר, וּבֵין שֶׁזְּקָפָן עָלָיו מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּר, גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ גּוֹבֶה אֶת הָרִבִּית; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְגַּיֵּר, בֵּין שֶׁזְּקָפָן עָלָיו בְּמִלְוֶה עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּר, וּבֵין שֶׁזְּקָפָן עָלָיו בְּמִלְוֶה מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּר - גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ גּוֹבֶה אֶת הָרִבִּית. וְיִשְׂרָאֵל הַלְוֶה מָעוֹת מֵעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנִתְגַּיֵּר, וּזְקָפוֹ עָלָיו בְּמִלְוֶה, עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּר - גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְגוֹבֶה אֶת הָרִבִּית, מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּר - גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֵין גּוֹבֶה אֶת הָרִבִּית. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ בְּרִבִּית, וּבָא לִפְנֵי בֵּית דִּין - קוֹנְסִים אוֹתוֹ, וְאֵינוֹ גּוֹבֶה, לֹא אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִבִּית; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר

הַשָּׁלֵם

אוֹמֵר: שֶׁטַּר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רִבִּית - קוֹנְסִין אוֹתוֹ, וְאֵינוֹ גּוֹבֶה לֹא אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִבִּית. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ גּוֹבֶה אֶת הָרִבִּית. הַמּוֹצֵא שְׁטַר רִבִּית - יִקְרָעֶנּוּ. בָּא לְבֵית דִּין - יִקְרָעוּהוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ בְּרִבִּית, וְהָלַךְ הַלְוֶה, וְיָרַשׁ עָלָיו שִׁטְרֵי רִבִּיּוֹת, וְאָמַר לוֹ: צֵא שֶׁלִּי בְּשֶׁלְּךָ - מֻתָּר. אִם בָּאוּ לְבֵית הַחֶשְׁבּוֹן - אָסוּר. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ בְּרִבִּית, וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה - חַיָּב לְהַחְזִיר. מֵת וְהִנִּיחַ לִפְנֵי בָנָיו - לֹא יַחְזִירוּ בָנָיו, עַל זֶה נֶאֱמַר (איוב כז, טז): "יָכִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ" וְגוֹ'. אֲבָל הֵנִיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן פָּרָה שָׁדֶה וְטַלִּית, וְכָל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אַחֲרָיוּת - חַיָּבִין לְהַחְזִיר.

2 AUG	**ראשון** Sunday	**יט** 19	**בבלי:** חולין צד **ירושלמי:** בבא בתרא י **תוספתא:** בבא קמא י **נ"ך:** שופטים כא **רמב"ם:** קדוש החודש ג	עלות השחר 4:41 סו"ז קר"ש - בג"א 8:51 סו"ז תפלה - בג"א 10:15 שקיעה 8:09	נץ החמה 5:54 סו"ז קר"ש - גר"א 9:27 סו"ז תפלה - גר"א 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת 9:22
3 AUG	**שני** Monday	**כ** 20	**בבלי:** חולין צה **ירושלמי:** בבא בתרא יא **תוספתא:** בבא קמא יא **נ"ך:** שמואל־א א **רמב"ם:** קדוש החודש ד	עלות השחר 4:42 סו"ז קר"ש - בג"א 8:52 סו"ז תפלה - בג"א 10:15 שקיעה 8:08	נץ החמה 5:55 סו"ז קר"ש - גר"א 9:28 סו"ז תפלה - גר"א 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת 9:21
4 AUG	**שלישי** Tuesday	**כא** 21	**בבלי:** חולין צו **ירושלמי:** בבא בתרא יב **תוספתא:** בבא מציעא א **נ"ך:** שמואל־א ב **רמב"ם:** קדוש החודש ה	עלות השחר 4:43 סו"ז קר"ש - בג"א 8:52 סו"ז תפלה - בג"א 10:15 שקיעה 8:07	נץ החמה 5:56 סו"ז קר"ש - גר"א 9:28 סו"ז תפלה - גר"א 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת 9:20
5 AUG	**רביעי** Wednesday	**כב** 22	**בבלי:** חולין צז **ירושלמי:** בבא בתרא יג **תוספתא:** בבא מציעא ב **נ"ך:** שמואל־א ג **רמב"ם:** קדוש החודש ו	עלות השחר 4:44 סו"ז קר"ש - בג"א 8:53 סו"ז תפלה - בג"א 10:15 שקיעה 8:06	נץ החמה 5:57 סו"ז קר"ש - גר"א 9:29 סו"ז תפלה - גר"א 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת 9:19
6 AUG	**חמישי** Thursday	**כג** 23	**בבלי:** חולין צח **ירושלמי:** בבא בתרא יד **תוספתא:** בבא מציעא ג **נ"ך:** שמואל־א ד **רמב"ם:** קדוש החודש ז	עלות השחר 4:45 סו"ז קר"ש - בג"א 8:53 סו"ז תפלה - בג"א 10:16 שקיעה 8:05	נץ החמה 5:58 סו"ז קר"ש - גר"א 9:29 סו"ז תפלה - גר"א 10:40 צה"כ לשיטת ר"ת 9:18
7 AUG	**ששי** Friday	**כד** 24	**בבלי:** חולין צט **ירושלמי:** בבא בתרא טו **תוספתא:** בבא מציעא ד **נ"ך:** שמואל־א ה **רמב"ם:** קדוש החודש ח	עלות השחר 4:46 סו"ז קר"ש - בג"א 8:53 סו"ז תפלה - בג"א 10:16 שקיעה 8:04	נץ החמה 5:59 סו"ז קר"ש - גר"א 9:29 סו"ז תפלה - גר"א 10:40 צה"כ לשיטת ר"ת 9:17
הדלקת הנרות **7:46** Candle Lighting					
8 AUG	הפטרה: עניה סוערה **שב"ק** Shabbos	**כה** 25	**בבלי:** חולין ק **ירושלמי:** בבא בתרא טז **תוספתא:** בבא מציעא ה **נ"ך:** שמואל־א ו **רמב"ם:** קדוש החודש ט	**ראה, מבה"ח, פרק ה** עלות השחר 4:47 סו"ז קר"ש - בג"א 8:54 סו"ז תפלה - בג"א 10:16 שקיעה 8:02	נץ החמה 6:00 סו"ז קר"ש - גר"א 9:30 סו"ז תפלה - גר"א 10:40 צה"כ לשיטת ר"ת 9:15
זמן מוצש"ק **9:15** Shabbos Ends					

מברכים חודש אלול המולד: דאנערשטאג צופרי 15 מינוט נאך 8. **ראש חודש:** חמישי ולמחרתו ביום הששי

מֶען דַארְף מֵקִיל זַיין אוּן גְרִינְגֶער מַאכְן פַאר זִינְדִיגֶע מֶענְטְשֶׁן צוּ קֶענֶען תְּשׁוּבָה טוּן.

(סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת תְּשׁוּבָה סִימָן י"ט)